ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

8. 2. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVI • 40 ДИН • БРОЈ 1728

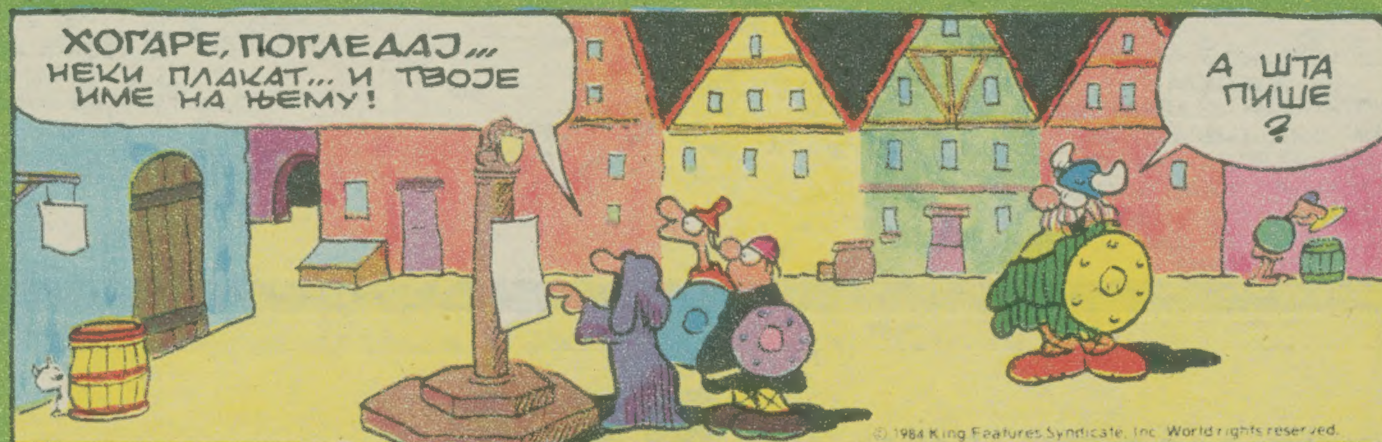
ХОГАР СТРАШНИ

DIK BROWNE

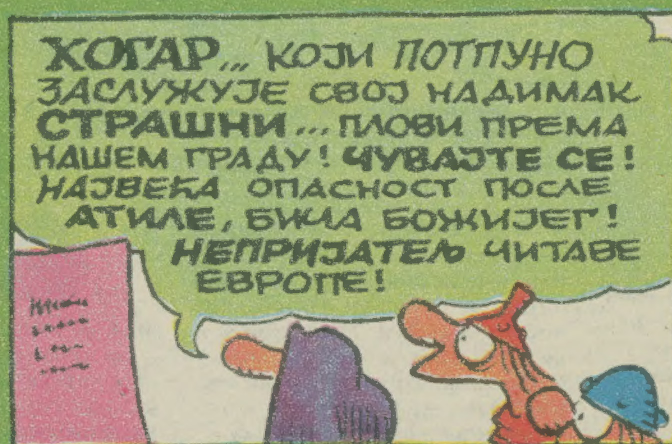

Веровали или не!

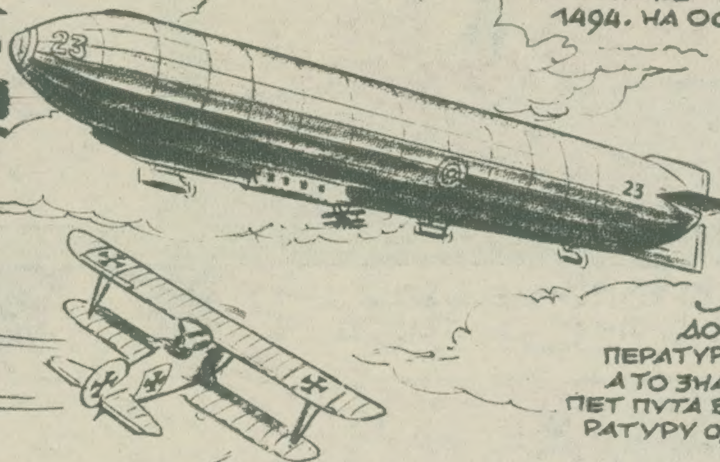
КАДА ЈЕ ДАВИД БРАНИО ГОЛИЈАТА

У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ ЛОВЦИ БРИТАНСКОГ КРАЉЕВСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА (РАФ) ЧЕСТО СУ ЛЕТЕЛИ ЗАКАЧЕНИ ЗА ОГРОМНЕ ВАЗДУШНЕ БРОДОВЕ (ДИРИЖАБЛЕ). ОДВАЈАЛИ СУ СЕ ОД ЊИХ КАД ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ИХ ОДБРАНЕ ОД НАПАДА НЕПРИЈАТЕЉСКЕ АВИЈАЦИЈЕ.

КОЛОМБОВ КОВЧЕГ

КАДА ЈЕ КРИСТОФОРО КОЛУМБО КРЕНУО НА СВОЈЕ ДРУГО ПУТОВАЊЕ НА ЗАПАД, УКРЦАО ЈЕ И 25 ПАСТУВА, 10 КОБИЛА И ДРУГУ СТОКУ. СВОЈЕ „ПУТНИКЕ" ИСКРЦАО ЈЕ 2. ЈАНУАРА 1494. НА ОСТРВО ТАХИТИ. ТО СУ БИЛЕ ПРВЕ ЕВРОПСКЕ ЖИВОТИЊЕ У „НОВОМ СВЕТУ".

ХАВАЈСКЕ ОРГУЉЕ

СТАНОВНИЦИ ХАВАЈА РИТМИЧКИ УДАРАЈУ ПО ЗЕМЉИ БАМБУСОВОМ ТРСКОМ РАЗЛИЧИТЕ ДУЖИНЕ. ТАКО НАСТАЈУ ВИБРАЦИЈЕ КОЈЕ ПРОИЗВОДЕ ТОНОВЕ.

МУЊА

МОЖЕ ДА ДОСТИГНЕ ТЕМПЕРАТУРУ ОД 30000°C А ТО ЗНАЧИ ДА ИМА ПЕТ ПУТА ВЕЋУ ТЕМПЕРАТУРУ ОД ПОВРШИНЕ СУНЦА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● мађарска новинска агенција МТИ објавила је да је један мађарски истраживач открио рецепт како да седе власи врате првобитну боју. Не ради се ни о каквој боји за косу већ о помади од неких трава и природних састојака која је са успехом испробана на тридесетак особа.

● ● ● Гринцинг је живописно бечко предграђе у које Бечлије и туристи хрле да би пробали вино са околних брда. Али, на жалост, веома жив аутомобилски саобраћај ремети мир овог краја. Зато је власник једног ресторана платио једној згодној девојци да се, одевена у националну ношњу, шећка главном

улицом и за собом води шест гусака. Показало се да је ова идеја одлична: чим возачи угледају гуске, смањују брзину, а тако се смањује и бука мотора.

● ● ● Велика Британија се налази на првом месту у Европи по криминалним преступима, а у свету је на четвртом месту – иза Колумбије, Бразила и Јужноафричке Републике. Истраживања која је на захтев лондонског дневника „Телеграф" спровео Галупов институт

показала су да 25 посто Енглеза има бар једног рођака који је био жртва неког напада, а у 16 посто британских кућа провалили су лопови.

● ● ● седамдесетседмогодишња Италијанка Ђована Пагано није имала поверења у банке и одувек је сву своју уштеђевину носила са собом. Тако је било и недавно када је у купеу воза у коме се налазила избио пожар. Све паре које је уштедела – око милион динара – изгореле су.

● ● ● у Сједињеним Америчким Државама откривена је нова болест – фонофобија, односно одбојност према телефону. Како изгледа, све је већи број Американаца који не могу да разговарају ако пред собом не виде лице саговорника и избезумљује их оно ужасно: „ту... ту... ту..." Како тврди професор Ив Синглер с Њујоршког универзитета, овој болести подложније су пргчљивије особе.

● ● ● кинески лекари сматрају да камење извађено из жучне кесе човека може да се користи као средство за умирење. Жучне каменце овна лекари ове земље већ употребљавају за лечење коме, делиријума и грчева.

● ● ● у Вуперталу у Савезној Републици Немачкој возачку дозволу добио је полицијски пас. Дозвола му је додељена на прослави чији је покровитељ била вуперталска полиција.

ВУЦИ ПОЈЕЛИ ПРУГУ

ЗВЕРИ СУ САТЕРАЛЕ СТАНОВНИКЕ ГРАДИЋА ВАЛА ВАЛА У КУЋЕ, А ЗАТИМ ПОЧЕЛЕ НЕОБИЧНУ ГОЗБУ

Када је доктор Дорси Бејкер рекао да жели железничку пругу, већина људи који су га познавали тврдо је поверовала да ће остварити своју жељу. Доктор Бејкер је био један од најбогатијих и најутицајнијих становника малог града са чудним именом Вала Вала, у држави Вашингтон.

Године 1870. доктору Бејкеру је пало на ум да сагради железничку пругу којом би богати приноси од жетве пшенице из Вала Вала могли да се превезу до места утовара у брод.

Али, то није био једини разлог: хтео је да се железничком пругом Вала Вала истакне међу другим насељима у том крају и добије угледно место на карти државе Вашингтон.

Кад нема гвожђа

Доктор Бејкер се постарао да своју замисао и оствари.

Пруга је требало да буде положена од Вала Вала, долином реке, до малог града Валула удаљеног 50 километара. Није то био неки брдовит предео, па није ни било тешко направити насип. Међутим, кад је требало набавити шине, клинове и други материјал неопходан за пругу, доктор Бејкер и његови суграђани суочили су се с тешкоћама.

У овом забаченом делу није било пуно гвожђа. А да су доктор и његови сарадници чак и могли да набаве гвоздене шине и клинове, мало насеље на граници цивилизације и дивљине тешко да би могло сакупити довољно новца да их плати и превезе на путу од 1.500 километара – колико је град Вала Вала био удаљен од најближег трговачког центра.

Градитељи пруге почели су се довијати како су знали и умели. За шине су узели материјал који су имали при руци – дрво. На оближњим планинама су секли борове и јеле и тесали их у шине и спојнице.

Уместо клиновима шине су причвршћивали за прагове тракама од сирове коже говеда и бивола. Кад би се осушиле, траке су постајале чврсте као челичне жице.

Сирова кожа је била материјал који су амерички граничари употребљавали за све. У пионирским насељима коришћена је на хиљаде начина: држала је панталоне мушкарцима, кровне греде над главама, говеда ухваћена ласом. Ако би се влажна кожа навукла на костур седла, скупила би се и осушила у том облику и служила годинама као неподериво седло.

Тако су, да би завршили своју железничку пругу, доктор Бејкер и становници Вала Вала читаву конструкцију учврстили овим необичним материјалом.

И за дивно чудо, пруга је прорадила. Доктор Бејкер је купио локомотиву и довољно вагона у које је натоварио пшеницу. Пуне две године железничка пруга од дрвета и сирове коже одлично је радила.

Вала Вала је постао јединствен град на Дивљем западу – једини који је имао сопствену железницу. Кад би време било влажно, везе од сирове коже би се мало опустиле. Понекад би се пруга мало искривила па је труцкање било једва подношљиво али, најзад, она није ни била саграђена за уживање.

Трескајући и звечећи, шкрипећи и лупајући, композиција је носила свој товар у пролећним, летњим и јесењим месецима. Зими, када је сва жетва била већ покупљена и када је снег покривао поља, железница се одмарала. Вагони и локомотива су склањани и поново извлачени и постављани на шине тек у пролеће.

Доктор Бејкер и његови суграђани били су задовољни својом пругом јер су њихово жито и други производи брже стизали на тржиште. А како је, разуме се, локомотива хуктала у оба правца сада је било једноставније и јевтиније допремати у Вала Вала пошту, текстил и другу робу.

Дуга и страшна зима

Било је тако све до зиме 1873. године.

Зима је рано почела и у јануару је цео крај већ био под ледом. Снежне олује су шибале преко поља. Температура се спустила на близу 30 степени испод нуле. Залиха је било све мање, храна за стоку брзо је нестала.

Хладна зима је трајала и трајала. Док су породице седеле окупљене крај пећи, говеда, овце и коњи су се смрзавали и цркавали. Дивље звери, које је зима потерала са планине, почеле су да завијају око града тражећи храну. Привлачили су их лешеви угинуле стоке коју није имао ко да закопава у смрзнуту земљу.

У току те ужасне зиме чопори вукова, побеснелих од глади, открили су железничку пругу доктора Бејкера. Изгладнеле животиње почеле су да гризу траке од сирове коже, једну по једну. Дуж читавог насипа од Вала Вала до града Валула вуци су изгризли железничку пругу.

У пролеће од некадашњег поноса Вала Вала остале су само дрвене шине и прагови.

Упорни становници Вала Вала поново су саградили пругу, опет од дрвета. Али, овог пута причврстили су је за прагове клиновима од гвожђа, док су шине обложили челичним тракама тако да је њихов воз могао лакше да се креће по дрвеној прузи.

М. Ј.

Илустровао Драгутин Њежић

ГЕНЕРАЛ ВИШЕ НЕЋЕ ЛЕТЕТИ

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

ХИТЛЕРОВ МИЉЕНИК НАПРАВИО ЈЕ ОШТАР ЗАОКРЕТ И ОДЈЕДНОМ СЕ НАШАО МЕЂУ АМЕРИЧКИМ БОМБАРДЕРИМА

Хановер је горео у пламену. Изнад оближњег аеродрома Лангенхаген надвио се тог априлског дана 1945. године густ облак дима. Бомбардовање само што се завршило. Аеродром је био сав изрован бомбама и пружао тужну слику: челичне греде порушених авионских хангара сабласно су штрчале увис, свуда крхотине авиона, ишчупано дрвеће. Човек би помислио да је ту престао да постоји сваки живот. Али није било тако.

Извиђач се згрануо

Високо изнад аеродрома кружио је савезнички извиђачки авион и снимао резултате бомбардовања. Пилотову пажњу привукао је мали аутомобил који се журно провлачио између рушевина. Наоко ситан детаљ, али је пилота веома заинтересовао. За тренутак се двоумио да ли да пикира и митраљира немачко возило или да се врати кући а онда се одлучио за напад.

Чим се спустио мало ниже, дочекала га је ураганска противавионска ватра. Тукло је из рушевина, из шуме, са свих страна. Савезнички извиђач се згрануо, дао гас и брзо ухватио висину. Хитајући према својој бази размишљао је о необичном аеродрому: шта ће ту толика противавионска артиљерија када је све порушено?! Чим је слетео, известио је претпостављене о чудном догађају.

На развијеним филмовима није се видело ништа посебно – аеродромска постројења темељно су порушена, авиона на снимцима нема. Међутим, било их је, и те каквих! Чим се савезнички извиђач удаљио од аеродрома Лангенхаген, ватра је обустављена, узбуна је престала.

Из склоништа испод рушевина покуљали су људи и жене одевени у поцепане хаљине, са лопатама, крамповима, и корпама. Одмах су почели да затрпавају рупе које су бомбе начиниле на писти. Група логораша радила је свој свакодневни посао док је мимо њих пролазила колона немачких камиона и нестајала у оближњој шуми.

На брду покрај аеродрома налазила се шумарска кућа. Али никакав шумар ту никад није становао – био је то, у ствари, савршено спремљен ваздухопловни оперативни центар пун радио-станица и модерних уређаја за вођење авиона. Из тог оперативног центра официри за вођење усмеравали су двомоторне ловце месершмит-262 на савезничке формације бомбардера изнад Немачке. Центар је служио искључиво за потребе такозване Прве групе млазних ловаца немачког ратног ваздухопловства Луфтвафе. Са прозора „шумарске куће" видео се читав аеродром као на длану. Она му је, у ствари, била контролни торањ.

У кући је врило као у кошници. Поред официра, подофицира и техничара, у једној просторији оперативног центра седела су три цивила – два мушкарца и жена. Један од цивила био је познати професор Вили Месершмит, инжењер и конструктор чувених клипних ловаца МЕ-109. Његов млазни авион МЕ-262 одлично је положио испит и назван је Муња. Постижући брзину од 950 km на час месершмит-262 био је најбржи ловац другог светског рата.

До Месершмита је седео професор Фукс, познати стручњак који је усавршио жироскопски нишан за МЕ-262 са рачунаром за аутоматско претицање. Помоћу ове справе пилот је могао да гађа у противнички авион математичком тачношћу држећи се само једноставног показивача на оптичком нишану.

Трећи „гост" оперативног центра била је жена, др инжењер Ева Шварц, конструктор ракете ваздух–ваздух, најопаснијег оружја ваздушног рата. Ова ракета малих димензија лансирала се из саћа смештеног испод крила авиона и са даљине од 800 метара и експлозивним пуњењем од 400 грама најјачег експлозива могла да разори највећи савезнички бомбардер.

Каква камуфлажа!

Сви ови уређаји били су углавном намењени двомоторном млазњаку МЕ-262. Научнике су и позвали у оперативни центар да резултате дејства својих апарата виде и у пракси. Изненада их је пренуо глас из звучника: „Пажња, пажња! Преко 140 летећих тврђава примећено са радара Боркум. Лете у курсу од 95 степени, висина 7.500 метара. Јака ловачка пратња. Узбуна за секторе: Бремен, Кил, Либек и Хамбург!"

Сирене још нису престале да завијају када је у подземном хангару зазвонио телефон. Слушалицу је подигао дежурни официр и примио наређење да се одмах припреме млазњаци за полетање. Неколико минута касније отворило се брдо крај аеродрома. На притисак дугмета зачуло се брујање електромотора и дебела челична врата подземног хангара почела су да се померају. Заједно са њима померао се и део брда. Каква фантастична камуфлажа!

Подземни хангар био је пун млазних МЕ-262 – читава ескадрила! Они су зачас извучени и поређани. Механичари су ужурбано убацивали нове ракете у саће, испод крила, у кабине су ушли најбољи пилоти које је имала нацистичка Немачка. Мотори су заурлали.

На писту је први изрулао генерал Голоб, командант ловачке групе и Хитлеров миљеник, а за њим још 5 млазњака месершмит-262. Зачас су се нашли изнад града Минстера. Пењали су се до висине од 10.000 метара а затим прешли у хоризонталан лет брзином од 800 километара на час.

Група се држала на окупу. Генерала Голоба пратио је његов омиљени пилот-ловац Ханс, фанатично одан нацистичкој Немачкој и фиреру. Наједном је тишину у етеру прекинуо глас немачког оператора са радара за навођење: „Јагуари, говори станица Бремен, повећајте брзину!" Тренутак затим иза групе млазњака отегоше се репови тамносивог дима. Брзина се повећавала на 960 километара на час.

А онда се поново зачуло: „Јагуари, говори Карузо! Заокрет улево!" То је командовао генерал Голоб. Група је сложно заокренула и одједном се нашла у чело са савезничком формацијом тешких бомбардера. Високо изнад њих крстарили су савезнички ловци типа мустанг. И сам Голоб био је изненађен. Да нападне бомбардере са чела није могао јер су његови млазњаци летели сувише великом брзином. Одлучио се за напад одоздо и са стране. Знао је да мора да ради брзо јер су сваког тренутка могли да се умешају мустанзи и покваре му посао.

У небраном грожђу

Голоб је имао предност у брзини и могао је да маневрише по жељи. Он је нагло повукао машину у оштар заокрет тако да је Ханс једва успевао да га прати и у том маневру одједном се нашао усред формације америчких бомбардера. Била је то кобна грешка искусног немачког аса. Чим су приметили уљеза, мустанзи су одбацили своје допунске спољне резервоаре и распоређени у парове појурили да спрече катастрофу. Истог тренутка стрелци са бомбардера осули су на брзи месершмит-262 жестоку паљбу из удвојених тешких митраљеза.

Млади пилот Ханс нашао се у небраном грожђу: под кишом куршума морао је да се повуче ван домашаја митраљезаца, што даље од тешких бомбардера, не успевши да испали ни једну једину ракету. То га је разбеснело па је одлучио да се по сваку цену освети. Летео је бочно од формације тешких бомбардера и бирао коју ће тврђаву да нападне. На тој раздаљини стрелци му нису могли ништа.

Најзад је изабрао крајњег десног пратиоца челног бомбардера, нанишанио и притиском на дугме лансирао 12 ракетица које су полетеле у роју остављајући за собом искричаве трагове. Тренутак затим Ханс је угледао како се тврђава распада а њени делови лете на све стране. Из средине тешког бомбардера испао је стрелац чврсто се држећи обема рукама за ручице митраљеза док се његова падобранска купола лепршала у ваздуху као празан рукав.

Чворуга на глави

Ханс је био жељан славе и решио је да понови напад. Имао је још 12 ракетица. Одабрао је један четворомоторни либератор Б-24, додао гас и приближио се формацији која је летела мало више од претходне. Поново кратко нишањење, притисак на дугме и 12 ракетица зарило се у Б-24 разневши га у парампарчад. Опијен успехом Ханс није ни приметио да се приближавају савез-

нички мустанзи. Из сањарења га је тргла киша челичних зрна која се изненада срушила на његов месершмит. Нагло је повукао машину увис, МЕ-262 је сунуо као стрела и оставио за собом нападаче.

Пењао се пуним гасом када је изненада осетио да губи брзину. Затим се његов МЕ-262 преврнуо на леђа и њишући се с крила на крило падао све ниже. Ханс је покушавао да смири авион и то му је најзад и пошло за руком али су се појавиле нове невоље: прекорачење брзине и непослушне команде. Испустио је ваздушне кочнице и услед снажног трзаја ударио главом о инструмент-таблу. Смркло му се пред очима. Авион се умирио а Хансу је на глави искочила велика чворуга. Било му је свега доста.

Питао се да ли ће стићи до аеродрома удаљеног око 100 километара. Гориво је било при крају. Укључио је помоћни резервоар горива и усмерио авион према Лангенхагену. Када је угледао аеродром, заузео је правац и почео да понире према писти за слетање. Поново је испустио ваздушне кочнице, смањио брзину и повукао ручицу за испуштање стајног трапа. Очекивао је оно уобичајено „туп, туп, туп" које се чује приликом извлачења точкова.

Без узбуђења

Истог тренутка једна граната треснула је посред инструмент-табле. Ханс је осетио страшан бол у бедрима. Други тресак разнео је десни реактивни мотор и одвалио десно крило. Авион поче да се нагиње и Ханс подиже руку да активира катапулт за избацивање кабине. Али, рука му немоћно клону. Пљусак граната засу леви мотор и одби га заједно са левим крилом. Леп сјајни МЕ-262 претворио се у јадну олупину која је јурила према земљи као торпедо. Ханс је до последњег даха био свестан шта се догађа, све док месершмит није треснуо о тле као камен.

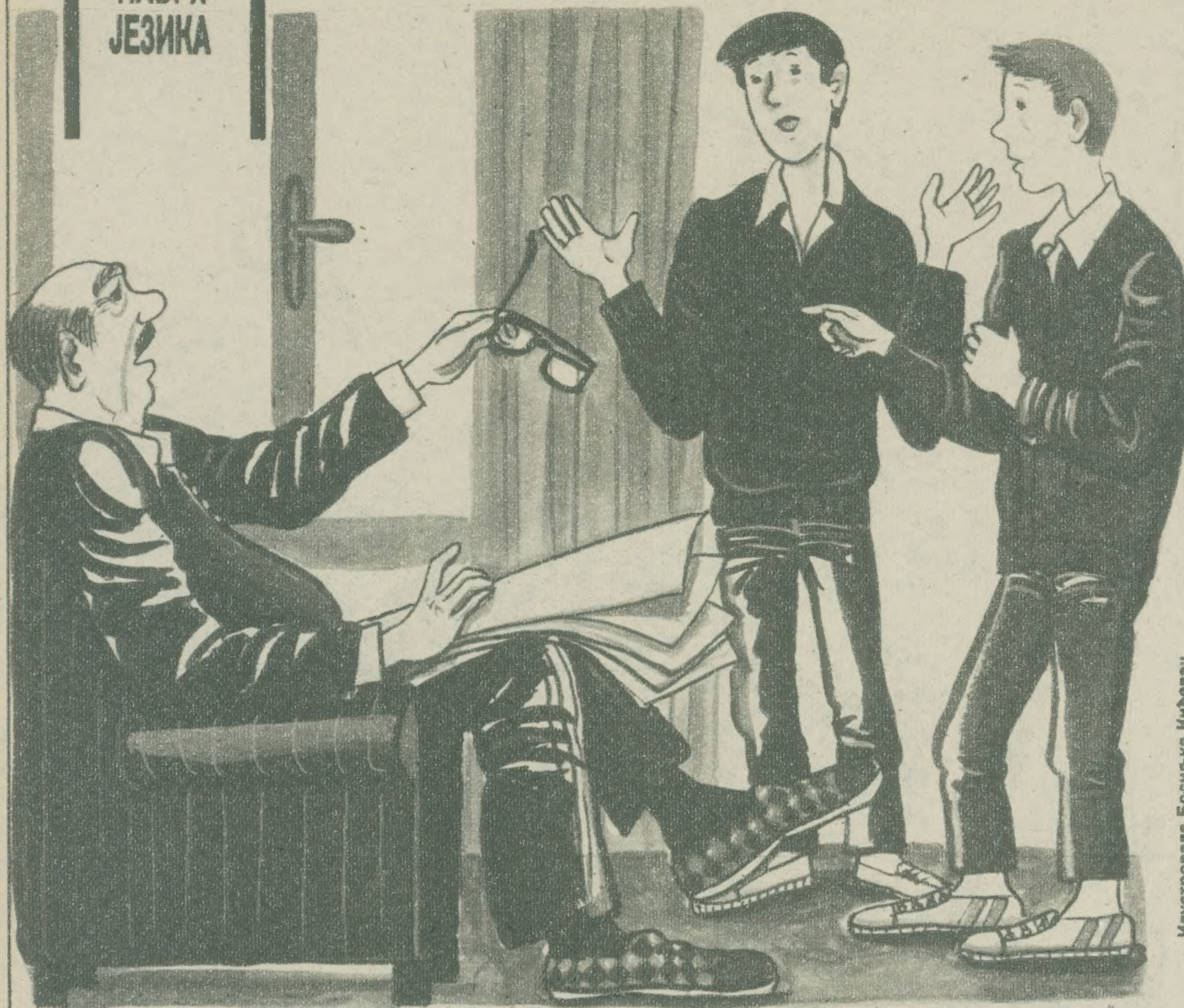
Немци из оперативног штаба посматрали су читаву драму без много узбуђења. Знали су да је за њих рат већ изгубљен и да га неће извући шачица фанатика. После катастрофе ескадриле генерала Голоба ниједан месершмит-262 више није узлетео на ратни задатак – рат се завршио неколико дана касније, 9. маја 1945. године.

Б. М.

Илустровао Брана Јовановић

НАВРХ ЈЕЗИКА

Илустровала Босиљка Кићевац

СРЕДА И ДЕДА

ДА ЛИ ЈЕ СРЕДА ДОБИЛА ИМЕ ПО СРЕДИНИ СЕДМИЦЕ?

Такво питање је само Марку могло да падне на памет. Он увек размишља у бројевима, зато ваљда и има добру оцену из математике. С Пецом, својим другом, разговарао је о томе шта ће радити у четвртак, петак и суботу, а онда је одједном рекао:

– Зашто се субота не зове „шестак"?

– Шта? – изненађено је питао Пеца.

– Па ето, четврти дан у недељи је четвртак, пети је петак, а зашто субота није „шестак"?

Пеца је слегнуо раменима.

– Не знам. Па ни уторак се не зове „другак", ни среда „трећак"... Само су четвртак и петак добили имена по бројевима.

– Кад рече среда – размишљао је даље Марко – зашто ли се она тако зове?

– Па то је бар јасно. Зато што је у средини седмице.

– Није.

– Како није?

– Лепо. Среда је тек трећи дан у седмици. Пре ње су само два дана, а после ње четири.

– Е, онда стварно појма немам – признао је Пеца. – Мораћемо да питамо „ДК-1".

Кад је то рекао, обојица су се закикотали. „ДК-1" је био Пецин надимак за рођеног деду. Неколико месеци пре тога Пеци је пало на ум да у разреду исприча како он код куће има компјутер који одговара на питања. Да то провере, неколицина дечака прикупили су најтежа могућа питања из историје, математике и других предмета. Следећег дана Пеца је на свако питање умео тачно да одговори.

Од тада је бар пола разреда веровало у постојање компјутера „ДК-1". Само су Марко и још два-три присна пријатеља знали да је „компјутер" у ствари Пецин учени деда, који је знао невероватно много ствари, а оно што није знао налазио би у енциклопедијама, којима је стално био окружен.

Те вечери испричали су деди цео свој разговор и поставили му питање о среди. Деда је скинуо наочаре и одложио новине које је до тог тренутка читао.

– Видите, децо – почео је – реч **недеља**...

– Ух, деда, опет ти не чујеш – прекинуо га је Пеца. – Нисмо те питали о недељи, него о среди.

– Знам, децо – мирно је рекао деда. – Али да бих одговорио на то питање, морам прво нешто да вам кажем о недељи.

– Па добро, хајде – рекао је Пеца.

– Словенска реч **недеља,** дакле, долази од „не делати", то јест „не радити". Изгледа да ти наши давни преци нису били баш превише побожни! У Библији, једна од десет божјих заповести гласи: „Шест дана ради, а седми посвети Господу Богу своjему". Стога је у католичкој цркви недеља добила назив dies dominica, што на латинском значи „дан господњи", и одатле италијанска реч за недељу, domenica (доменика), француска dimanche (диманш) и друге. На руском се недеља зове **воскресение**, јер се веровало да је Исус у недељу васкрснуо, устао из мртвих. Нашим прецима, међутим, као да је било најважније то што се седмог дана не ради, док се „Господом" нису баш толико бавили...

– И какве сад то везе има са средом? – питао је Пеца.

– Полако, дете. Дани у седмици могу се бројати на два начина. Ми данас почињемо од првог радног дана, понедељка, и завршавамо недељом. Побожни људи то нису могли да прихвате: зар да „дан божји" буде последњи? Зато су они недељу узимали као први дан у седмици, а завршавали суботом. Тако још и данас чине Енглези и Американци. Важност недеље видите и по називу **понедељак**, што значи „по недељи", дан после недеље. Па и **субота** је нека врста недеље. Њено име долази од хебрејског **шабат,** што значи „дан одмора". У јеврејској религији субота је одувек била оно што је у хришћанској – недеља.

– Деда... нестрпљиво је почео Пеца.

– Одмах, одмах. Е, видиш, ако бројање почињеш од недеље, онда је среда стварно „средина", јер је четврти од седам дана. Код нас су се укрстила два система бројања. Назив за среду позајмили смо из оног „побожног", да тако кажем, а иначе је био обичнији онај који почиње од понедељка. О томе сведоче називи **уторак, четвртак** и **петак.**

– Зашто уторак? – повикала су углас оба дечака.

– И то ћу вам рећи. Кад си ти, Пецо, казао да се уторак не зове „другак", био си само делимично у праву. Уторак, или уторник како се чешће говорило у мојој младости, долази од **вторник**, а то је од словенског **втори** – други. Некада се говорило и **повторити** или **пофторити,** у смислу „поновити". Сећам се како ме је мој деда опомињао да учим, да не бих „пофторавао" разред, а ја га нисам разумео, јер је већ онда реч била застарела...

– Ко, зар ти, деда-компјутер, да понављаш разред? – насмејао се Пеца. – Којешта!

Деда се намрштио. Никако му се није свидело што га унук назива **„компјутером". Хтео је то да му каже, али деца, чим су добила одговор на своје питање,** некуда су одмаглила. Ни хвала нису рекли.

Уздахнуо је, наместио наочаре на очи и поново узео да чита новине.

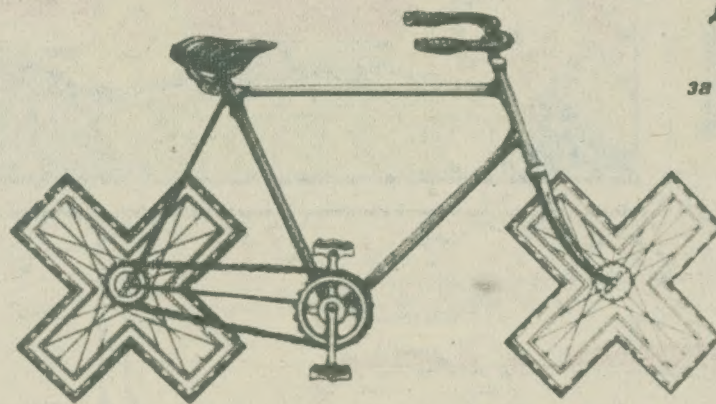
Иван Клајн

ИЗУМИ КОЈИ ЋЕ ТЕК ДОБИТИ НОБЕЛОВУ НАГРАДУ

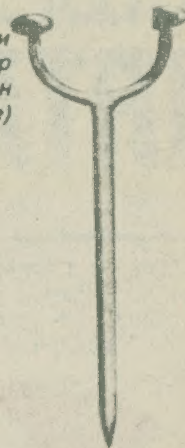
КАТАЛОГ НЕПОСТОЈЕЋИХ ПРЕДМЕТА

Свету је тешко удовољити. Једни не знају шта ће са предметима које већ поседују. Остављају их пред кућом не би ли их неко понео. Други презиру постојеће предмете и маштају о непостојећим који су савршенији и који ће, заиста, бити по мери човека. Један такав човек је Жан Карелман. Он нам показује колико је човечанство заостало.

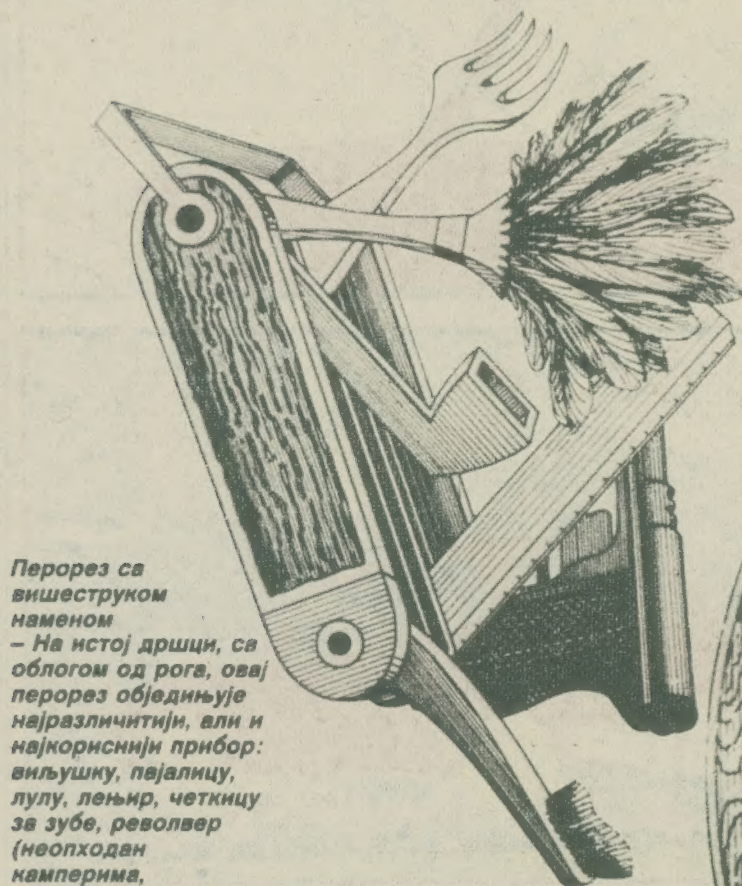
Нобелова награда само што није дошла у његове руке. Најтеже је објаснити како смо до сада живели без његових проналазака. Али, никад није касно. „Политикин забавник" има задовољство да вам их први покаже.

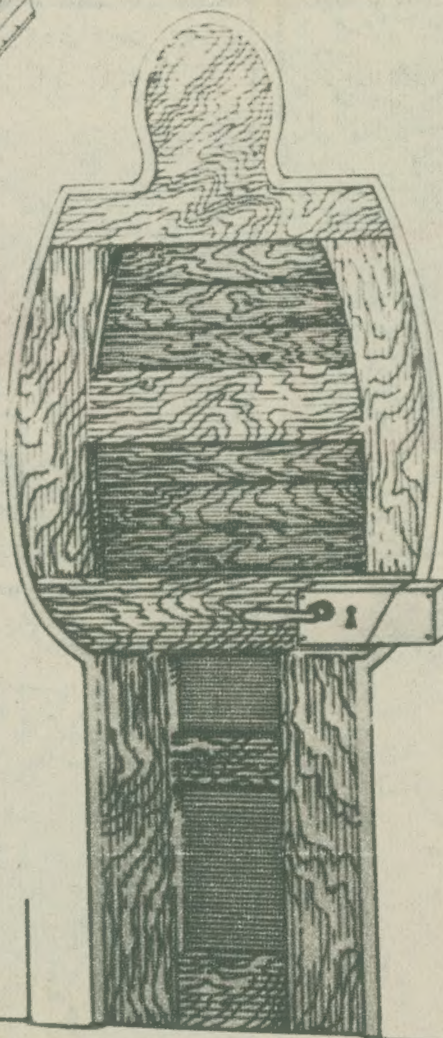
Бицикл за вожњу по степеницама

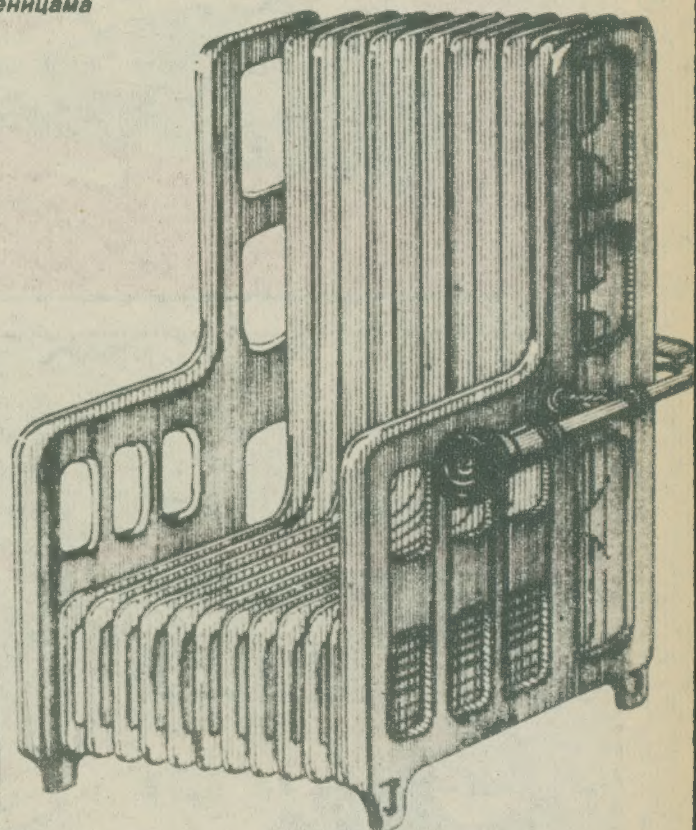
Двоглави ексер (идеалан за разроке)

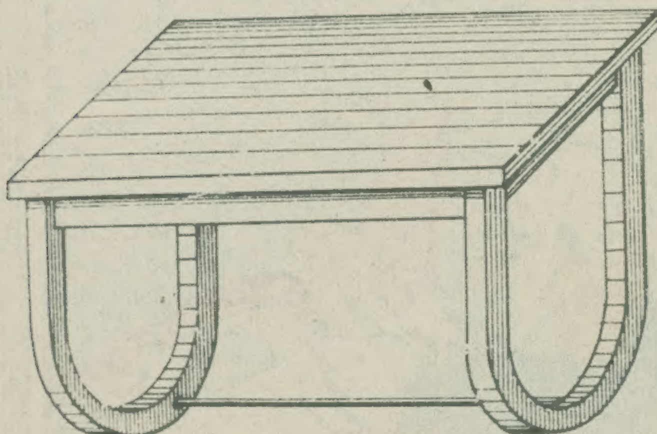
Перорез са вишеструком наменом – На истој дршци, са облогом од рога, овај перорез обједињује најразличитији, али и најкориснији прибор: виљушку, пејалицу, лулу, лењир, четкицу за зубе, револвер (неопходан камперима, феријалцима, итд.)

Врата по мери (немојте траћити простор на вашим зидовима: пробијајте у њима врата по сопственој мери!)

Фотеља-радијатор (укључује се са лакоћом на сваки уређај за централно грејање. Неопходна зимљивим и реуматичним особама)

Сто за љуљање (за јахте и излетничке бродове)

Избор: Драгослав Андрић

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

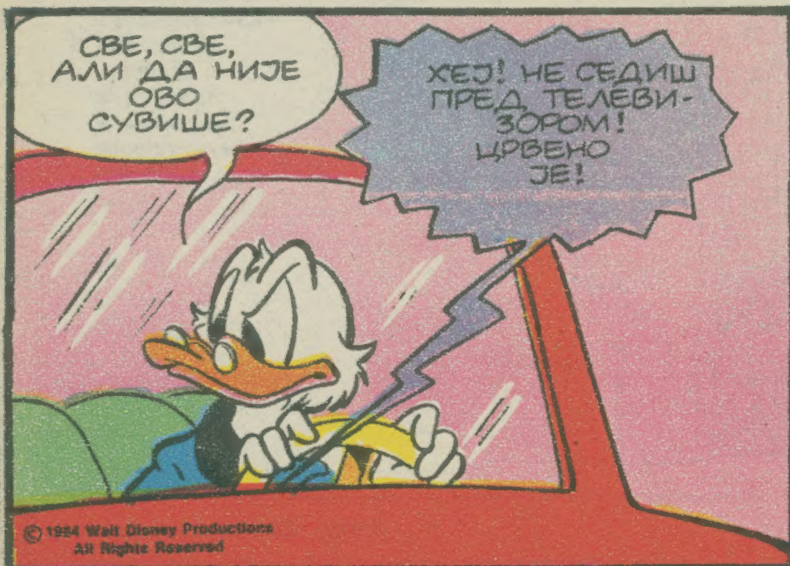

За читање наглас

Бохумил Храбал

ЖУТА ПТИЦА

С унутрашње стране зида око пиваре крошње јасенова су се смењивале с крошњама јаворова, а на самом углу стајала је витка топола. Усред пиваре налазио се воћњак, иза пиваре, до реке, протезао се други воћњак само са трешњама и вишњама, шест стотина стабала постројених као војници, док је иза столарије расло тридесет трешања с највећим стаблом у средини, а испред управне зграде неколико борова. На сваком од тих стабала била су гнезда, на сваком стаблу седеле су и цвркутале птице, тако да је читава пивара, кад је лепо време, била украшена птицама као божићна јелка. Кад би грануло пролеће, долетело би стотине чиопа и ластавица, а зими би долетеле стотине зимовки чак из Норвешке и неке посебне сенице са Мазурских језера. У предвечерје, лети, по небу су звиждећи шарали копци, а кад би се они повукли на починак, кроз дубоки сумрак летеле су тихе сове и шишмиши. Сове су летеле потпуно нечујно а крила шишмиша нису гласнија од мирног људског даха. Мајка се плашила шишмиша и затварала прозоре јер јој је један шишмиш улетео у орман па је, кад се облачила, обукла блузу у којој је спавао шишмиш који се пробудио од топлине њеног тела и покушао да полети, мајка се избезумила и почела да изводи неки невиђени плес, хтела је да врисне, али је од ужаса остала без гласа, није знала шта је то гребе и затеже јој блузу, па је у очајању ударила по себи и убила шишмиша, смрскала га испод блузе, а кад га је додирнула пала је у несвест. Отац и ја смо престали да се смејемо, у почетку смо мислили да мајка увежбава неку нову представу, да приказује нешто из своје нове улоге у позоришту. Сенице, стрнадице, врапци, зебе и црвендаћи су, међутим, слетали испред управне зграде и спавали на гранама борова. Кад бих узео џепну батерију и осветлио гране, све су увек биле пуне пробуђених птица које су седеле једна до друге, збијене тако да се готово нису могле помакнути, могао сам да их ухватим рукама. Читав тај шумарак био је једна велика продавница птица, а птице у њему изгледале су као на сликама у боји у уџбенику природописа. Птице су седеле тако, беспомоћне, на гранама које су се савијале под тежином птичијих крила и перја. Касније, у ноћне сате почели би хукањем да се јављају ћукови и мале ушаре. Однекуд с неба, са кровова и симсова пиваре допирали су тихи звиждуци и дозивање, те ноћне птице давале су једна другој знаке, састајале се на димњацима и отворима за проветравање, а сви ми који смо становали у пивари, кад бисмо чули тај плач и запомагање са свих страна, сви смо били тужни и мислили о последњим часовима човека јер такви звуци урезују као нож тугу у срце.

Ноћни чувар господин Ванатко је у летњим ноћима простирао на травњаку испод липе поред ваге војничко ћебе, легао на леђа, крај ногу би му легао верни пас Трик, и с рукама скрштеним испод главе гледао у звездано небо. Само је лежао и гледао, звезде су му падале у очи, велико крошњато стабло неба било је препуно звезда и господин Ванатко је само лежао и уживао у њиховом светлуцању. Волео је све које су летеле између дрвећа, летеле су сасвим ниско изнад њега, потпуно нечујно, ге сове из пиваре било је могуће само видети, а никада чути. Ја сам их чуо, али чуо сам их као онда кад сам још био министрант и ишао с господином велечасним, с фењером у руци да дајемо последњу помаст, и кад смо стигли прекасно, господин велечасни је отворио прозор, али самртник је у том тренутку умро и његова душа је излетела кроз прозор производећи исти шум као сова у лету. А кад су на зидовима и димњацима пиваре сове и ћукови дали једни другима знак и почели кукати и завијати као полудели пси, чувар би отрчао под фабрику слада, затим под кухињу и ледару и викао, псовао, галамио и претио штапом тим ћуковима и совама као да су дечаци који краду трешње. Тај наш ноћни чувар је, међутим, волео да се љути, волео је да се зна да је ту, у пивари, да је будан и обавља своју дужност. Кад су такве вечери седели смо код куће, слушали ту језиву погребну песму малих сова и управо на оно на шта нисмо хтели да мислимо, управо на то нас је подсећао, управо је то као црвеном оловком потцртао глас нашег ноћног чувара који је молио, преклињао а онда и наређивао свим тим ћуковима и совама да одлете и престану с тим дозивањем смрти, с тим призивањем несреће на пивару и њене становнике. И обично би тек после поноћи ноћни чувар радосно дошао да нас пробуди куцањем на прозор и савесно нас извести да су се ћукови коначно уразумили и да у пивари влада тишина и мир, а он одлази да легне на леђа и ушима чува благајну пиваре а очима гледа у звезде. Једном, кад смо коначно заспали, зачуло се поново куцање на прозор. Ветар је понекад љуљао гране јабуке које су тада нежно ударале у прозорска окна, али је седео на кревету и јасно чуо како неко кошчатим прстом куца на прозор. Сви смо се уплашили кад се иза прозора појавило лице као из самог пакла, осветљено лице тако страшно да је мајка, да не врисне, загризла руб перине. Био је то, међутим, ноћни чувар господин Ванатко, махао је багеријом осветљавајући искоса своје лице и давао знаке да нам

Илустровао Љубомир Милојевић Љубец

● НАСТАВАК НА СТР. 10 ●

мора јавити нешто важно. Отац је отворио прозор а ноћни чувар нам је показао неке сподобе којих смо се уплашили још више него малочас његовог лица на прозору. Биле су то само беле ноге које су корачале, или кошуље које су лебделе у зраку. Тек кад су се те чудесне приказе приближиле, схватили смо да су то радници сладари у дугим белим гаћама и мајстори машинисти у белим кошуљама, поспани, разбарушени, али сви су нам руком давали знаке да устанемо и пођемо с њима јер не желе бити једини које је ноћни чувар пробудио. Ноћ је била топла па смо изишли у спаваћицама, са сандалама на босим ногама. Ноћни чувар нас је све повео према шталама, ишао је на челу колоне, окретао се и гестикулирајући нам објашњавао како нас чека нешто изванредно, да овог пута није во упао у гнојницу као прошле године, исто тако ноћу, да нећемо видети ни везане лопове као претпрошле године кад је уловио неке љубавнике и довео их после поноћи оцу под прозор. Не, никад нисам видео ноћног чувара тако свечаног и тајанственог као тада. Од штале смо кренули даље према столарији, господин Ванатко се окренуо, батерија му је била обешена о ремен преко груди па нам је обема рукама показивао да се окрећемо тихо, још тише, диринговао нам је као гудачком оркестру да ходамо тако тихо као да лебдимо. Разгрнуо је високе стабљике чичака и загазио до паса у мокру травуљину, батерија је осветљавала зелени тунел испод лишћа, сладари су застали оклевајући, али руке ноћног чувара су нас позивале да идемо даље, плесале су у тами мамећи нас као шумске виле. И тако смо кроз тај густиш стигли иза столарије. Никад не бих ишао тим путем, увек сам се плашио оштрог лишћа које је претило да ће ме посећи по врату, никад нисам зашао у те коприве, у ту влагу где су живеле велике жабе крастаче, али те ноћи руке ноћног чувара вукле су ме за собом тако да нисам ни осетио кад ме је нека оштра стабљика огребала по челу. Господин Ванатко је угасио батерију и одвео нас под највећу трешњу у средини окићену плодовима који су блистали као велики ружичасто-жути бисери. Руке ноћног чувара су нам дале на знање да смо стигли, да је дошао крај нашем ноћном походу. Стајали смо под крошњатим стаблом, гледали један у другог, беоњаче наших очију светлуцале су у мраку као латице трешања у цвату, а онда је господин Ванатко подигао батерију и уперио млаз светлости у грање трешње. Сви смо погледали увис инстинктивно раширивши руке. На грани је седела и спавала велика жута птица. Била је велика отприлике као патка, много већа од жуне, седела је на грани и спавала. Гледали смо увис и свима нам се чинило да та птица светли као упаљена лампа, да из ње зрачи златна светлост. Окренуо сам се и погледао у очи наших радника, стајали су раширених руку и отворених дланова, а лица су им била озарена одблеском златног перја. Приметио сам да су од оног у што су гледали постали некако лепши и схватио сам да је не само вредело да нас ноћни чувар због те жуте птице пробуди него да су се осећали почашћени што је виде. Та птица као да је долетела из неких далеких крајева или побегла из зоолошког врта. Ни господин Ванатко није гледао у златну птицу него је, као и ја, посматрао како та птица делује на људе и радовао се. Читаво време се прибојавао, није био сигуран неће ли му становници пиваре замерити што их је пробудио. Видео је, међутим, исто што и ја – да је жута птица у крошњи најлепше трешње у пивари некако пренела на њих нешто од своје драгоцене лепоте.

– То је птица из бајке – шапнуо је мајстор столар положивши руку на белу кошуљу.

– Тако је изгледао цар Фрањо Јосип док је у белој кошуљи и са Орденом златног руна о врату корачао у поворци на Тјелово – рекао је стриц Пепин. А жута птица се пробудила, отворила очи и погледала доле у људе. Очи су јој биле као драгуљи усађени у прстен од јантара. Погледала нас је и видела да је ми људи гледамо равно у очи и кад нас се нагледала, кад сам већ мислио да ћу се онесвестити, та жута птица је уздахнула а онда полако склопила очи и заспала с главом на жутим грудима.

– Добро је што сте нас пробудили – рекао је отац. – Још никад нисам видео нешто тако лепо.

– Сви смо раширили руке и полако, на прстима, вратили се откуд смо дошли. Код штале, господин Ванатко је рекао: – Знате ли ко је то, та жута птица? То је дух оног месара из кланице, Вашичека, званог Армагедон. То нам он шаље поздрав и поруку да је последња битка почела, хехехе!

Беле гаће радника удаљиле су се преко мрачног задњег дворишта према спаваоници у фабрици слада, а беле кошуље мајстора столара и машинисте отишле су кроз ноћ према радничким становима. Ноћни чувар је брисао ознојено лице, блистао је као да је изронио из воде. Дрхтао сам и отац ме је узео за руку и одвео кући. Нисам, међутим, могао да заспим, дух месара из кланице је терао од мене сан. Пре свитања сам устао, тихо се обукао, отворио врата и отишао у вољњак иза столарије. На небу је блистала последња звезда. Кад сам погледао у крошњу велике трешње, птице више није било, вероватно је одлетела за оном последњом звездом која се у међувремену угасила. И више никад се та жута птица није појавила у пивари, исто као што се у граду више никад није појавио господин Вашичек, месар из кланице.

НЕ ЗНА СЕ ГДЕ ПОЧИЊЕ БЕЛГИЈА А ГДЕ ПРЕСТАЈЕ ХОЛАНДИЈА И ОБРНУТО

НЕОБИЧНЕ ГРАНИЦЕ

ДВЕ ДРЖАВЕ У ЈЕДНОЈ СОБИ

Границе између држава ретко пролазе кроз насеља, углавном су то реке, планински врхови или кланци. Деси се, стицајем разних околности, да граница пролази и кроз неки велики град. Ко не зна за Берлин који су велике силе, победнице у последњем рату, на Постдамској конференцији 1945. поделиле на Источни и Западни, тј. совјетску и америчко-енглеску окупациону зону. Град је убрзо поделио и чувени Берлински зид.

Е, таквог зида нема у једном другом граду кроз који такође пролази граница између две земље. Реч је о граду Барл-Насау-Барл-Хертог на холандско-белгијској граници. У Барл-Насау живи 4.300 Холанђана, а у Барл-Хертогу око 2.000 Белгијанаца, али је просто немогуће прецизно рећи где почиње један део града, а где други. Рецимо, главни градски трг је холандски, али су зато црква и ресторани на њему белгијски. Да би се ипак знало ко живи у којој држави, својевремено је донета одлука да се белгијске куће офарбају црвеном, црном и жутом бојом, а холандске црвеном, белом и плавом: бојама националних застава Белгије и Холандије.

Не зна се како су градски оци овај проблем решили у случају куће која је истовремено изграђена на територији две државе. Граница пролази кроз спаваћу собу, тако да муж спава на територији Белгије, а жена у Холандији.

Откуд оваква збрка? Године 1830. белгијске провинције су отказале послушност холандском краљу и основале независну државу. Погранична линија која се као клин забила у делове белгијске територије Барл-Хертога, попут малих острва са свих страна окружена холандском територијом, озакоњена је још 1198. И како је записано у том далеком 12. веку тако је остало до данашњег дана – јединствен документ за одређивање граница између две земље.

Али вратимо се овој необичној вароши у којој, без обзира што кроз њу пролази граница, нема ни пограничних знакова ни царинских служби. Међутим, без обзира на то постоји граница. На пример, на главном тргу налазе се, неколико метара једна од друге, две телефонске говорнице. Ако уђемо у холандску, да бисмо позвали број у белгијском стану преко пута, можемо то обавити једино преко међународних телефонских веза.

Кад кренеш у трговину, слободно понеси (ако имаш, разуме се) новац обе земље. Трговци не праве питање да ли робу плаћаш у белгијским францима или холандским флоринима. Важно је да плаћаш. Али и овде постоје радње скупље и јевтиније: преко пута је, рецимо, јевтиније и, без обзира што је то територија друге државе, сви тамо купују. Са правосудне тачке гледишта, ова врста куповине сматра се – кријумчарењем, па зато многи становници овог необичног града у шали кажу да су сви кријумчари изузев, разуме се, полиције и два градоначелника.

Не каже се, међутим, да ли полицајци, кад се пресвуку у цивилно ипак скокну преко, тамо у дућан где је јевтиније. За градоначелнике то, вероватно, обавља послуга.

П. М.

ИЗВОЛИТЕ НА ЛЕТЕЋЕ ОСТРВО!

Конструктори су без разлога били забринути за њихово летеће острво. Оно је без грешке начинило свој први круг и сада је атракција за посетиоце забавног парка „Кипарис" у Флориди. Острвце специјалне конструкције, прекривено зеленилом, прима стотинак особа. Подиже се на висину од око педесет метара и прави неколико кругова. Испоставило се да је ово острво одлична замена и конкуренција уобичајеном великом точку званом панорама.

Бетонску руку на којој почива острвце обезбеђује блок тежак 372 тоне, а покрећу га два изузетно снажна мотора.

Човек је летео балоном, једрилицом, авионом, ваздушним бродом, сада ето, лебди и острвом. ■

Илустровао Зоран Јовановић

ШТА СЕ КРИЈЕ ИЗА ИДЕАЛНОГ МУЖА

Госпођи Марико Кобојаши из Токија завиделе су све комшинице и пријатељице. Њен супруг Куниши долазио је у минут право с посла кући, осим када је имао ноћна дежурства. Сваког првог у месецу предавао је нетакнут коверат с платом и од ње добијао џепарац. И повремени вишкови ишли су у породични буџет. Права реткост, поготову за Јапан где су мушкарци све и сва.

Истина је избила на видело када су, после седам година срећног брака, на врата лепе нове куће Кобојашијевих закуцали полицајци. Сазнало се да господин Кобојаши није обичан службеник већ веома успешан провалник. То је објаснило и његова честа и уносна ноћна дежурства. После хапшења Кобојаши је признао хиљаду четиристо крађа.

Да жена ништа не посумња, Кобојаши је имао уредне коверте за плату, као праве, и то с печатом измишљене фирме. Није заборављао ни да себи, у разумним размацима, додељује повишицу, баш као у сваком предузећу.

Можда на крају крајева, и није био идеалан муж, али се мора признати да је био одличан организатор. ■

ЉУЉАЊЕ НА РАТЕ

Неки брачни другови на крају брачног живота почну да деле све на пола – и то дословце. Понеки пут им закон у томе иде наруку, као у случају извесне мадам Луиз Пренжан из Сен Брика у Француској. Пошто је закључила да се остало више не да спасити, мадам је одлучила да од породичног живота спасе бар породични аутомобил. Покренула је поступак да се аутомобил додели њој, а не мужу коме су због вожње у пијаном стању два пута одузимали дозволу и који је спорни аутомобил већ једном слупао.

Уверена да аутомобил неће остати читав уколико остане у власништву мужа, мадам Луиза је од судије захтевала да јој пружи законом гарантовану заштиту имовине. Судија је њен захтев уважио, делимично. Доделио јој је половину аутомобила, с тим што није нагласио коју. Лева или десна?

Пошто су се прво договорили да се разведу, а онда и како да поделе ствари, један брачни пар запео је код столице за љуљање. Спор је на крају доспео до суда у америчком граду Бафалу где је мудри судија овако решио ствар: нек' се муж љуљушка од јуна до децембра, жена од јануара до јуна. ■

БОЉЕ ГЛАС НЕГО СЛИКА

У Јапану упорно пробају семафоре који говоре.

Утврђено је да све више пешака страда недозвољено прелазећи улице. У граду Урава, 23 километра од Токија, уведени су семафори који говоре. Пријатан женски глас опомиње пешаке да не прелазе улицу. То понавља све док је упаљено црвено светло.

Кад се упали зелено, исти глас их позива да крену. ■

СРЕЋНИ МУСТАФА

Студенти у целом свету муку муче с новцем – боље рећи, муку муче због новца: како да плате газдарицама за собице, како да се прехране, како... да не набрајамо све издатке. Такав живот, све до прошле године, водио је и Мустафа Чарикчија који у Истанбулу студира економију. Тада га је послужила срећа на лутрији. Мустафа је, иначе, из града Луле Бургаза и као ватрени навијач тамошњег фудбалског клуба он је сваку недељу проводио у родном граду да би гледао утакмице својих миљеника. Редовно је куповао и листиће за томболу његовог клуба. И – таман пред Нову годину добио је велики згодитак – аутомобил „анадол" (турска слика и прилика „реноа 12").

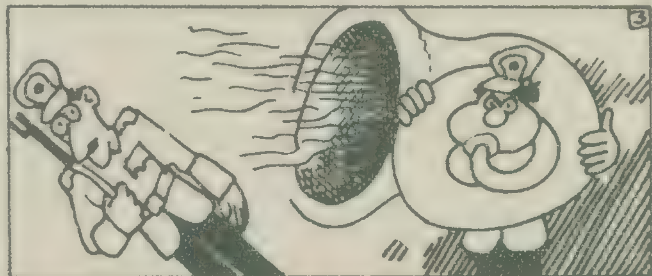
То не би било баш необично да по повратку у Истанбул није сазнао да је и његов лоз државне лутрије извукао премију: 60 милиона лира (око 26 милиона нових динара). Додуше, Мустафа је имао половину лоза, па је подигао половину ове своте.

Али – ни ово није све: у Луле Бургазу поново је купио листић томболе који му је донео стан у власништво!

Срећа дуго бира. Кад изабере срећника, она га непрестано посећује. ■

ЈАКА МУЗИКА И СЛАБА ВОЈСКА

Мала кнежевина Монако једина је земља на свету која има већи државни оркестар него војну силу: музичара има 85, а војника 80! ■

ХАЛО, КАКО СЕ ОДАВДЕ ИЗЛАЗИ?

Да ли је филм предуго трајао или је реч о чистој случајности, тек – после завршетка представе пред женским WC-ом биоскопа „АВС" у Бирмингему отегао се необично дуг ред.

Када је група заосталих дама покушала да из биоскопа изађе, установиле су да су их закључали. Није им преостало ништа друго него да са јавног телефона који се налази у предворју биоскопске дворане окрену број полиције 999.

Органи реда су се одмах дали у потрагу за управником код кога су се кључеви налазили, али им није пошло за руком да му уђу у траг.

Даме су се на крају извукле преко пожарних степеница. ■

ПЛАТИ ПА ЛЕТИ

НЕШТО НОВО МЕЂУ ЗВЕЗДАМА

ЕВРОПА НИЈЕ ЖЕЛЕЛА ДА ЗАОСТАНЕ ЗА ДВЕМА СУПЕРСИЛАМА И ВЕЋ УВЕЛИКО ПРАВИ СВОЈЕ РАКЕТЕ ЗА КОСМОС

Уноћи између петнаестог и шеснаестог јула 1969. џиновску ракету Сатурн V високу 110 метара, с васионским бродом Аполо 11 на врху, осветљавало је мноштво рефлектора. Стајала је на постољу ракетодрома Кејп Кенеди. У 9,32 пре подне требало је да узлети и однесе људе на Месец.

Подухват је успео: амерички астронаути Армстронг и Олдрин ступили су 20. јула на Месец. Најтежи део посла обавила је ракета-носач Сатурн V, највећа коју је људска рука досад саградила.

Совјети нису стремили Месецу. Они су проучавање космоса усмерили у другом, ништа мање значајном правцу.

У прашумама Гијане

Две силе, Сједињене Америчке Државе и Совјетски Савез, наставиле су са усавршавањем ракетне технике мукотрпно крчећи човеку пут међу звезде. Чинило се да ту други немају шта да траже. Истина, многе земље ни данас не оскудевају у научницима, али су космичка истраживања скупа.

Први потез направили су Французи. Позвали су и неколико западноевропских земаља. Њихови представници окупили су се у Паризу и сложили: све што могу Совјети и Американци можемо и ми! Договор је стављен на папир и 1973. основана је Европска васионска истраживачка организација са седиштем у главном граду Француске. После две године име је замењено у Европска васионска агенција (ЕСА).

Агенцију чини десет земаља: Белгија, Француска, Савезна Република Немачка, Италија, Холандија, Шпанија, Шведска, Швајцарска, Данска и Велика Британија. Све одлуке доноси Савет, а пословима руководи директор. Земље чланице не учествују у пројектима државним капиталом. Рад и новац улажу њихови индустријски гиганти који производе делове и инсталације за ракете. Француску заступа 19 познатих фирми, док у име Шведске учествују само SAAB и Волво.

Програм агенције ниједног тренутка није био споран. Разлог је једноставан: док америчка и совјетска васионска истраживања финансира држава, чланице ESE очекују да им се уложени новац врати и још да зараде. А шта може да донесе добитак ако не ракета-носач која ће по наруџбини износити разноврстан терет на Земљину путању, зависно од жеље муштерије. Додуше, није искључена ни намена у војне сврхе, али је основна делатност изношење осматрачких, телекомуникационих, метеоролошких и других сателита на геостационарну путању која се налази око 36 хиљада километара изнад Земље.

Одлучено је да се прво пројектује мања ракета-носач. Назвали су је Аријана. Била је првенче па је и означена бројем 1.

Питање ракетодрома, налик америчком Кејп Кенедију и совјетском Бајконуру, Французи су решили још раније. Изабрали су прашуму у свом прекоморском департману Гијани, у Јужној Америци, која је до 1946. служила као кажњеничка колонија. Место је било идеално: пусто, подаље од градића Кајена и готово уз обалу Атлантика, иако је на избор највише утицала близина екватора. Наиме, кад ракета полети према истоку, обртање наше планете (Земља се обрће са запада на исток) даје јој последњи замах.

Прашума је раскрчена, подигнута је хала за монтирање ракета, остале неопходне зграде и једна лансирана рампа. Ракетодром је назван Куру.

И Кинези чекају ред

Делови за Аријану 1 довожени су бродом (тако се и данас ради) и склапани у Куру. Свака фирма правила је делове сходно својој специјалности. Лансирање прве ракете-носача високе 47 метара обављено је средином 1979. На ракетодрому су жељно очекивали тај тренутак. Аријана се винула и распала! Какво разочарење!

Конструктори нису клонули духом. Детаљно су „претресли" пројект. До краја следеће године обављена су још три лансирања. Сва три успешна.

Пројектанти су сада још прилежније прионули на посао. Аријана је добила посестриме – веће, теже и моћније. Прошлог лета лансирана је Аријана 3. Да би изнела сателит на геостационарну путању, имала је, поред тростепеног ракетног система, и два помоћна ракетна погона са стране – такозване бустере.

Аријана 1 се више не склапа. Послове за ESU обављају Аријана 2 и 3. Наручилаца има више него склопљених примерака. Муштерије се уписују на листу чекања. До сада их има 30. На ред чекају и Кинези. Разуме се, сателити које Аријана износи у Земљину орбиту боре се мирнодопским циљевима.

Американци су кивни на ESU јер лансира сателите по „срамно ниској цени" од око 100 хиљада западнонемачких марака по килограму корисног терета. Чак обећавају да ће цену снизити на 50 хиљада марака!

Кроз годину дана треба да крене у саобраћај и Аријана 4 висока 60 метара. Биће то највећа ракета направљена после легендарног Сатурна V и совјетске ракете-носача Зонде Д-1Е. За њу и још моћнију Аријану 5 у Куру се гради нова лансирна рампа, монтажна хала и друге пратеће зграде. То ће коштати око 400 милиона западнонемачких марака. У ESI кажу да ће се и она исплатити. Уосталом, то је ситница у поређењу са трошковима пројектовања и израде Аријане 5 која ће, како се верује, прогутати 8 милијарди западнонемачких марака.

Аријана-5 ће бити висока 85 метара и носиће у носу ракетоплан Хермес са људском посадом. За сада је само у мислима конструктора и у цртежима на папиру.

Миленко Тодоровић

РАЗБОЈНИЦИ ИЛИ ВИТЕЗОВИ?

СВАКО КО ЈЕ ДОЛАЗИО НА ТОРТУГУ ЛЕПО СЕ ПРОВОДИО И МОГАО ЈЕ ЧАК И ДА ЗАРАДИ АКО БИ ДОНЕО ПОЦЕПАНУ ШПАНСКУ ЗАСТАВУ

Иако су Шпанци после колонизације Америке свим силама настојали да спрече долазак странаца у Америку, она је почетком 17. века почела да привлачи авантуристе из целе Европе. Једни су долазили да стекну богатство које у Европи никад нису имали или су га изгубили, други су бежали због дугова или злочина. Велика већина придошлица били су Французи.

Највише су их привлачила острва Тортуга и Сан Доминго (данашњи Хаити), у Карипском мору, одвојена једно од другог узаним морским пролазом. Шпанци су при освајачким походима готово истребили староседеоце Сан Доминга и домаћа подивљала стока се толико намножила да досељеници у месу нису оскудевали. Прерађивали су га на начин који су научили од оно мало преживелих домородаца Сан Доминга. Усољено и на каишеве исечено месо пребацивали су преко решетки од сирових грана испод којих је тињала ватра. Тако сушено месо на врелом диму имало је црвенкасту боју и примамљив мирис и, што је најважније, могло је дуже да се очува на тропској врућини.

Овај начин прераде меса домороци Сан Доминга звали су букан. Отуда и име ових ловаца из Европе – буканири.

Буканири су носили карактеристичну одећу – кошуљу и панталоне од грубог платна, чизме од свињске коже бојене говеђом крвљу, опасач од нештављене коже и округлу капу. Били су добро наоружани. Сваки буканир носио је кратку сабљу, неколико ножева и дугачку кремењачу.

А били су и неустрашиви. Није постојао подухват у који се не би упустили, нити невоља коју не би пребродили. „Њихово стрпљење било је неисцрпно; и глад и жеђ и највећи умор подносили су с непоколебљивим спокојством, без иједне речи жалбе" – писао је Архенхолц, један од највећих историчара раног буканирског периода.

Силом гусари

Буканири у почетку уопште нису били морепловци. Занимао их је само лов и од њега су живели. Трговали су сировом кожом и димљеним месом које је било на високој цени и лако су га размењивали за сваку врсту робе.

Када су видели да је буканира све више и да њихова насеља на Тортуги сваким даном постају напреднија, Шпанци су 1635. одлучили да их потпуно униште. И не само њих већ и дивљач у шумама Сан Доминга како би им ограничили средства за живот.

У том окршају велик број буканира је заиста страдао. Преостали су потражили уточиште на северној обали Сан Доминга. Пошто ту више није имало шта да се лови, буканири су почели да гусаре. Прво у близини Сан Доминга и Тортуге, а затим све даље, док се њихове акције нису прошириле на цео Атлантски океан.

Лађице које су у почетку користили буканири биле су једва нешто веће од кануа. Али, за кратко време, развиле су се у мале брзе бродове, зване шалупе, са једном катарком, на које је могло да се укрца и по педесет људи. Тактика буканира састојала се у томе да при нападу на велики прекоокеански брод прво „среде" кормилара и морнаре са прамца. Затим су спуштали једра са јарбола своје шалупе и веслали право ка делу изнад кормила противничке лађе, да би јој тако поломили крму и онеспособили је за пловидбу.

Од првобитно миролубивих ловаца буканири су постали гусари који су у почетку нападали само своје крвне непријатеље Шпанце. Временом су толико ојачали да су задавали тешке ударце шпанској трговини и саобраћају између колонија и Шпаније.

Илустровао Бранa Јовановић

Појели га људождери

Они буканири са Сан Доминга и Тортуге који су се одали гусарењу називали су се флибустири, по исквареној холандској речи која значи „слободни пљачкаши". Признавали су власт гувернера на Тортуги Левасера, кога је Француска ту поставила 1641. Он је острво претворио у утврђење и прогласио републиком под именом Братство Обале. Та република цветала је пуних осамдесет година!

Бродови су ту могли да пристану на једном јединοм месту, у дубоком заливу заштићеном од бура и ветрова. Свуда унаоколо су, иначе, подводне стене које штите Тортугу као вечно будни стражари. Око пристаништа су биле расуте мале, задимљене крчме где су гусари дању и ноћу пили и веселили се. Било је ту и барака у којима је могло да се купи све што је неопходно за свакодневни живот.

„Свако ко је ту долазио осећао се лепо и могао је да се снабде разноврсном робом, чак и да заради новац ако би донео поцепану шпанску заставу", записао је Архенхолц. Још и данас постоје трагови тог насеља.

Гусари су се повиновали Левасеровим наређењима, а он им је, заузврат, прибавио од француске владе званично овлашћење да могу да нападају и заробљавају шпанске бродове. Онима који су из Француске полазили да се придруже флибустирима, та овлашћења лично је издавао краљ Луј XIV, баш као што је то чинио иједан од његових претходника краљ Франсоа I почетком 16. века.

Тортуга је убрзо постала пренасељена и многи су почели да је напуштају. Ново уточиште нашли су на Јамајци где се од 1655. вијорила енглеска застава. Тадашњи главни град Порт Ројал, предграђе данашњег главног града Кингстона, постао је други центар флибустира.

Најчувенији гусари флибустири били су Французи Пјер Легран, Олонезе, Грамон; Енглези Хенри Морган и Менсфилд; Португалац Бартоломео; Бразилац Рок... Мало њих доживело је дубоку старост – гинули су у окршајима или нестајали у бурама. Олонезеа су појели људождери са једног острва. Чувени гусар Бартоломео, сматран непобедивим, није знао да плива, а кажу да су га касније, кад је престао да гусари, видели како продаје кокосове орахе на улицама Тортуге. Многи су, ипак, завршили као угледни грађани, чак и као гувернери на острвима – Легран и Морган, на пример.

Године 1685. Порт Ројал је престао да буде флибустирска лука. Ова енглеска колонија већ је имала довољно развијену трговину па јој услуге гусара више нису биле потребне. Неки флибустири су се тада вратили свом некадашњем позиву – лову. Други су почели да тргују са Индијанцима из централне Америке, док су се трећи одметнули у обичне морске разбојнике – пирате.

Изгледало је да је тада дошао крај овлашћеном гусарству. Међутим, за време америчког рата за независност и у току француске револуције, поново се појављују гусари с великим привилегијама. Одважни француски гусари бранили су интересе своје земље и противник их је сматрао не гомилом разбојника, већ регуларном војском, чак војском витезова.

Светлана Ивановић

СРЕЋУ СЕ С ВЕЛИКИМ СТОПАЛОМ

ТРАГОВИ СНЕЖНОГ ЧОВЕКА

ИСТОРИЧАР И НОВИНАР ИГОР БУРЦЕВ ПОКАЗАО ЈЕ У МОСКВИ НАШЕМ САРАДНИКУ СВЕДОЧАНСТВО О ПОСТОЈАЊУ ТАЈАНСТВЕНОГ БИЋА

Гипсани отисак трага који је хоминоид оставио 1979. на обали реке Варзаб, на Памир-Алтају. Разлика је више него очигледна.

Ова прича је забележена августа 1965. у Кабардино-Балкарији, аутономној републици Совјетског Савеза, на северу Кавказа:

– Пошла сам горе у шуму да насечем дрва за кућу. Муж ми није био ту, морала сам сама. Већ сам била при крају, само још две-три облице. Одједном, секира ми се готово зауставила у ваздуху: кроз лишће оближњег жбуна угледала сам две огромне руке. Прсти су се некако неприродно померали. Поглед ми се зауставио на његовим широким длакавим грудима. Онда сам видела снажан кратак врат. Главе се не сећам најбоље, али никад нећу заборавити очи. Црвене, непокретне. Нисам могла да издржим тај поглед. Као да ме опчинио. Верујем да сам се онесвестила. Сећам се само да је, кад сам дошла себи, и даље непомично стајао изнад мене.

Срећом, секира ми је још била у руци. Чврсто сам је стегла и смогла снаге да устанем и направим неколико корака уназад. Одлучила сам да побегнем, корак по корак. Ако пође за мном и покуша да ме нападне, ту је секира. Нећу се дати без борбе. Није се ни померио. Отад, ево неколико дана, не могу никуд из постеље. Грозница ме тресе, ваљда од страха... Видела сам алмастија...

Пошла сам му у сусрет

У Москви снег. У малом стану нове стамбене четврти, у Улици Варшавски пут, човек који двадесет година прави пртину тражећи – снежног човека. Игор Бурцев, 45 година, некада пилот, данас магистар историје и заменик главног уредника часописа „Африка и Азија данас". Он је забележио сведочанство с почетка текста. Отада, каже, верује да то биће заиста и постоји. Доказа има. Што у бележници, што на магнетофонској траци, записао је око 150 разговора са онима који су видели снежног човека.

Нису то само сведочења мештана с Кавказа и Памира које редовно обилази у потрази за још неким податком о тим тајанственим бићима. Ту су и приче чланова експедиција, људи који знају свој посао. Са магнетофонске траке чује се глас студенткиње Нине Гринове забележен 1980. на азербејџанској страни Кавказа:

– Одлучила сам да опробам срећу и на другој страни реке, преко пута логора, сачекам тог нашег пријатеља. Мештани су га баш ту видели неколико пута. Није ми било баш пријатно да у мраку будем сама. Стегла сам зубе и чекала. Видела сам га пред зору, тридесетак метара даље. Био је огроман, руке су му досезале испод колена. Гледао ме је мирно, чини ми се чак и љубопитљиво. Схватила сам, неким посебним чулом, да ми не жели зло. Пошла сам му у сусрет. Он је и даље мирно стајао. Кад сам му се приближила на двадесетак метара, направио је неколико корака у страну, још једном застао и онда, љуљајући се у раменима, кренуо на другу страну...

Ујутру су, прича Игор Бурцев који је био члан те експедиције, на дозивање Нине Гринове отишли на другу обалу реке и наишли на трагове, отприлике тридесетак корака. Даље их није било, нестали су на каменитом тлу. Били су то, ван сваке сумње отисци стопа алмастија, како на Кавказу зову снежног човека.

Наш саговорник подиже глас, као да примећује нашу неверицу. Наводи сведочење инжењера Тоље Пономарјева из Воренбурга. Биће за којим су трагали видео је пред зору, с друге стране реке, и на основу тога направио цртеж. Бурцев с нескривеним поносом показује скицу.

Смешан филм, озбиљан траг

Игор Бурцев први пут је чуо за снежног човека 1964. Тад се слатко смејао гледајући совјетски филм „Човек ниоткуда". У тој урнебесној комедији снежног човека су ухватили у планини и довели у град, да живи међу људима. На филму га воде на сладолед, хокеј, у циркус,

ФИЛМ НИЈЕ ПРЕВАРА

Године 1967. сензационално је одјекнула вест да су двојица Американаца снимила – снежног човека. У планинама северне Калифорније то је пошло за руком Роџеру Патерсону и Роберту Химлину; крупно маљаво биће хода обалом реке и, видевши да је примећено, брзо нестаје у шуми. Филм је лоше снимљен, а аутори су то правдали изненадном појавом бића и снимањем у трку. Многи су, стога, Патерсона и Химлина оптужили за превару тврдећи да је то монтажа.

Петнаест година касније филм је у Москву донео познати трагач за хоминоидима Рене Дахинден. Читава екипа научника, међу којима је један од најактивнијих био Игор Бурцев, бацила се на анализу тих 960 кадрова. Резултат: нема ни говора о било каквој монтажи или нечем сличном. То је науци досад непознато биће, у много чему слично човеку. Потписали су биомеханичари, ортопеди, скулптори-анатоми, антрополози.

упознају с девојкама. Због тога се и збунио кад је на улици срео старог пријатеља који му је предложио да са експедицијом од седморо људи крене на Кавказ, у потрагу за снежним човеком. Тада је и кренуо у авантуру дугу двадесет година.

У својој обимној документацији, поред исказа очевидаца, Бурцев поседује, како каже, и материјалне доказе о постојању хоминоида.

Једино се љути кад то двоного биће зову снежни човек. Он је хоминоид, биће слично човеку. Сви остали називи су локални. И јети на Хималајима, и сасквич и бигфут („велико стопало") у Северној Америци, и гулеј-бани у Азербејџану...

Из једне картонске кутије вади гипсани отисак овећег стопала. – Ово сам направио 1979. на Памир-

Илустровао Ненад Мирковић

-Алају, поред реке Варзаб. Игор Таков из Кијева и ја кренули смо трагом прича мештана и после два дана, у мекој земљи, наишли на отиске босоногог бића. Били су већи од човекових – 35 × 17 cm – и корак је био много дужи, метар и по. На жалост, траг смо брзо изгубили, нестао је у реци, као да је намерно хтео да га замете. Фотографисали смо оне видљиве, а затим направили отисак од гипса. Једно од бројних сведочанстава о постојању хоминоида... Наравно, ово није једини отисак, има их још, и код мене и код других чланова експедиције...

Кавез за жену из шуме

Игор Бурцев просто не може мирно да седи и прича о свом трагању. Сваки час устаје, претура по неким фасциклама и кутијама које су буквално затрпале креветац његове тромесечне кћери Ирине. Супруга Лана му се извињава што је две кутије померила како би могла да подоји Ирину. Вратиће их, само мало.

Као у добром сценарију, Бурцев на крају вади крунски доказ своје тврдње да хоминоиди постоје. Лобања! Налик је на људску, али је и лаику очигледно да је необична: потиљачне кости разликују се од оних у homo sapiensa, ту су и нека испупчења и шавови којих нема код „разумног човека". Чудно. Још чуднија је, међутим, прича о стварању чија је била та лобања. Слична је бајци али бајке су, тврди Бурцев, помогле да човек коначно схвати како, осим њега, живи и биће слично њему

Прича почиње пре седам година у Абхазији, аутономној покрајини на северу Грузије:

– Многи мештани, већином стогодишњаци, причали су да су осамдесетих година прошлог века њихови очеви и дедови у планини пронашли дивљу жену и довели је у село. Била је врло висока, обрасла густим маљама, испуштала је уместо речи разговетне гласове. С њеном снагом једва су могла да се носе два-три човека. Направили су кавез и затворили је. Узалудни су били сви покушаји да је науче да говори, да се облачи (све што јој обуку одмах је цепала), ништа није умела да ради. После неколико месеци мало се примирила. Пустили су је да се слободно креће селом. Ником није сметала. Јела је само воће. А онда је затруднела и на свет донела здраво мушко дете. Мештани су претпоставили да је отац пастир Собекија па је дете добило име Хвик Собекија.

Фотографија постоји

Бурцев је, као и многи пре њега, кренуо у потрагу за гробом дивље жене верујући да би њене кости могле много тога да расветле. Три лета је тумарао откопавајући многе гробове. Узалуд. Њен син Хвик Собекија није био жив, умро је 1953 да тачно покаже где му је мајка. Ни Хвикове две кћери нису могле да му покажу где је сахрањена. Тајна је претила да то и остане. И онда је, уз одобрење родбине, Игор Бурцев откопао гроб шездесетседмогодишњег Хвика Собекија и узео лобању.

Двогодишња испитивања показала су значајне разлике између костију и састава лобање „сина дивље жене" и „разумног човека". О тим детаљима наш саговорник не жели да говори. На упорно наваљивање, ипак је пристао да нам покаже – фотографију Хвика Собекија. Само да покаже, још није за објављивање.

На слици: широко кошчато лице, крупне очи, коса као грива, изразито дебеле усне. Чело кратко, са дубоким борама, уши велике, помало клемпаве...

На питање зашто се, у време кад човек с лакоћом стиже до других планета, не може наћи, или ухватити, бар један примерак, као жив доказ да хоминоиди заиста постоје, Игор Бурцев има неколико одговора.

Прво, за то су потребна велика средства до којих је тешко доћи јер већина од оних који могу да их обезбеде не верују у тако нешто. Друго, сви који трагају за хоминоидима не желе у суштини да ухвате то биће слично човеку, једини циљ им је да истраже његов живот у природним условима.

Висок од 2 до 2,5 m, тежак од 100 до 250 kg, сав у маљама. Цртеж снежног човека који је направио Игор Бурцев на основу описа оних који су га видели.

ТАЧНО У 19 ЧАСОВА

Сваког трећег четвртка у месецу, тачно у 19 часова, у московском Хемијско-технолошком институту окупљају се трагачи за хоминоидима. У просеку њих двеста. На тим састанцима разговара се о свему што би могло бити од помоћи да се са тим тајанственим бићима коначно „успостави неки сталнији контакт". Два-три пута годишње у госте се, због размене искустава, позивају познати истраживачи из читавог света.

– Има још нешто – каже Бурцев – Верујем, и не само ја, да хоминоиди поседују неко шесто чуло, осећају намере човека и понашају се зависно од њих. Рецимо, кад смо у почетку кретали у потрагу за њим, обично смо били наоружани и пушкама и патронама динамита, водили смо чак и псе трагаче. Од хоминоида ни трага. Касније, кад смо све то оставили, они су долазили до наших логора, видели смо то по траговима на земљи. Многи од нас су их видели. Ја, на жалост, још нисам, али не губим наду. Знам да су они ту, да им треба прићи отворена срца и тада је, верујем, сусрет сасвим могућ. За добро и њих и нас. Па, суседи смо, зар не?!

Петар Милатовић

ЉУБИМЦИ

НЕВОЉЕ ПАНТЕРА ПАНТЕ

ГИПКИМ, ГРАЦИОЗНИМ КОРАКОМ САМО СЕ ПРОШЕТАО ПРЕКО ФИЛМСКОГ ПЛАТНА И НА ПРЕПАД ОСВОЈИО ПУБЛИКУ

Када је први пут глумица Клаудија Кардинале представила публици Пантера Панту, нико није могао ни да слути да ће та велика, непрестана ружичаста мачка постати звезда телевизије, филма и цртаних романа.

Витки, грациозни пантер који хладнокрвно испија виски за вискијем и, по угледу на некадашње звезде немог филма, пуши на дугачку муштиклу, први пут се појавио на шпици филма „Ружичаста пантерка" у којем главну улогу игра Клаудија Кардинале.

Критичари су на нож дочекали филм. Клаудија Кардинале им је љутито одговорила:

– Не схватам овакав бес критичара. Ако им се радња филма није допала и ако смо Питер Селерс и ја били лоши забављачи, морала им се свидети бар шпица филма!

Позната глумица није била сасвим у праву. Јер многи критичари су у својим приказима истакли да је та најава са витком ружичастом мачком једино што и вреди у филму. Режисер филма Блејк Роуерс имао је разлога да буде и потиштен и задовољан. Потиштен јер му филм није успео а задовољан што је он био тај који је дошао на идеју да се за израду цртане шпице обрати Фрицу Фрилингу. Самог Фрилинга похвале критичара буквално су опиле: напустио је место цртача у великој филмској компанији „Варнер Брос" и удружио се с Дејвидом Панијем решен да се убудуће потпуно посвети измишљању нових авантура за свог ружичастог пантера.

Зашто је ружичаст?

Тако је почео чудесни телевизијски и филмски успех једне личности која се родила сасвим случајно. Међутим, Фрилинг није био без искуства кад је први пут нацртао ружичастог Пантера који је касније код нас, кад га је откупила наша телевизија, добио прикладно име Панта.

Године 1944. Фрилинг је заједно с Робертом Мек Кимсоном напустио студио Волта Дизнија да би се у „Варнер Бросу" запослио као шеф одељења за израду цртаних филмских шпица. Заједно са Чарлсом Џонсоном и Мек Кимсоном, Фрилинг је створио читав низ нових цртаних јунака: којота Вилија, мачка Силвестра, миша Спиди Гонзалеса, зеца Банија, ноја Бип-Бипа, канаринца Титија и многе друге.

Зашто је Фрилинг свог последњег јунака, Пантера Панту, оденуо у ружичасто? У енглеском језику реч „пинк" има више значења. Основна значења су „каранфил" и „боја каранфила, бледоружичаста". Али „пинк" значи и „шепртља", и то симпатична шепртља. Човек који се из најбољих намера прихвата посла иако за њега нема довољно снаге, чије су жеље, намере и покушаји увек изнад могућности и способности – ето, то је „пинк". Он ће вам свесрдно притећи у помоћ али ће вас од те његове помоћи сигурно – заболети глава. Већина „пинкових" добронамерних покушаја пропада али и поред тих неуспеха – а можда баш због њих – он осваја симпатије свих с којима долази у додир.

Зато је и Пантер Панта ружичаст. На жалост, ту његову ружичасту боју, која се мења од тамне па све до најнежније боје бледоружичастог каранфила, неки телевизијски гледаоци не могу да виде.

У својим авантурама Пантер Панта се сусреће са људима, животињама и стварима. У сусретима с људима Панта је увек великодушан и пун добре воље. Нарочито је нежан према деци, младима и старима и спреман је да за њих све учини и да с њима подели све што има. Али, Панта је „ружичаст" и зато они којима он несебично нуди своју помоћ на крају се ратосиљају и њега и његових племенитих настојања.

Доброћудни неспретњаковић

Али, кад Панту пут нанесе на животиње, ствари и разне апарате, онда крај изгледа сасвим другачије. У додиру с Пантером Пантом ствари и апарати престају да буду мртви предмети. Они оживљавају и по правилу устају против њега. У односу на људе, ствари су у предности јер не подлежу чарима доброћудног неспретњаковића. У тим сукобима с другим животињама и стварима ружичаста мачка увек извуче дебљи крај.

Баш због таквог односа између Пантера Панте и људи, односно Пантера Панте и животиња и ствари, ружичаста мачка потпуно се разликује од свих ликова које је Фриц Фрилинг више од двадесет година цртао за „Варнер Брос". Али, слика Пантера Панте не би била потпуна ако се не би казало да он има отмено понашање и укус пробирача, да воли добар залогај и удобну фотељу.

Данас је Пантер Панта омиљен гост многих телевизија света. Кад је Пантина слава почела да добија неслућене размере, Фрилинг је одлучио да се сав стави у службу свог ружичастог јунака. Показало се да је био у праву јер му је Панта донео славу, популарност и богатство.

Поред кратких телевизијских цртаних прича о Пантиним многобројним авантурама, у Сједињеним Америчким Државама снимљена су и два дугометражна филма о авантурама ружичастог делије заљубљеног у музику и ритам, у све тековине модерног друштва, љубитеља вискија, доброг дувана и – лепих жена. За један од тих филмова Фрилинг је добио „Оскара". Пантер Панта је постао главни јунак и музичке комедије која се с великим успехом приказивала на Бродвеју. Чувене фирме спремне су да плате баснословне суме само да би у телевизијским рекламама њихове производе препоручивао Пантер Панта. Његовим именом „Пинк Пантер" назван је чак и један веома дугачак и елегантан амерички аутомобил.

Из студија Фрица Фрилинга свакодневно се шаљу у свет нови телевизијски филмови о ружичастом мачку. У сваком од њих Панта, који ни у најтежим тренуцима не заборавља свој грациозни плесни корак, доживљава разне непријатности из којих понекад излази као победник али чешће као побеђени.

В. М.

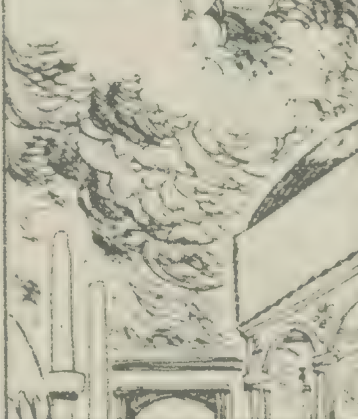
Да није пропао филм за који је цртао шпицу, Фриц Фрилинг вероватно никад не би постигао светску славу

Илустровао Ненад Милићевић

СЕНКА ПРОТИВ ВЕЛИКОГ ВОЂЕ

ПИШЕ: АЛБЕРТО ОНГАРО (ALBERTO ONGARO) ЦРТА: ХУГО ПРАТ (HUGO PRATT)

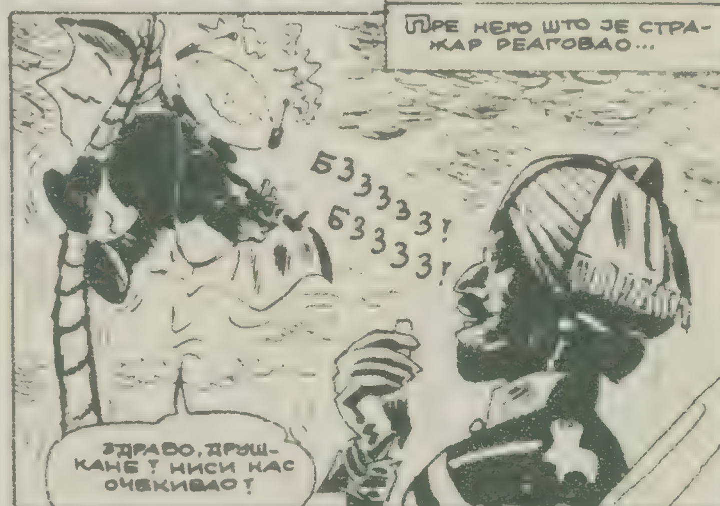

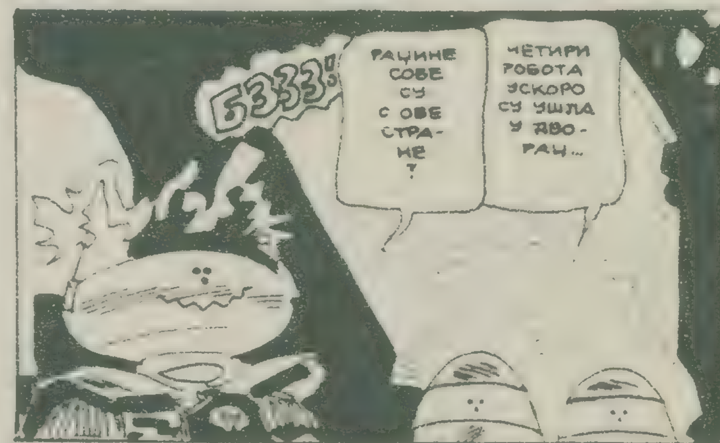

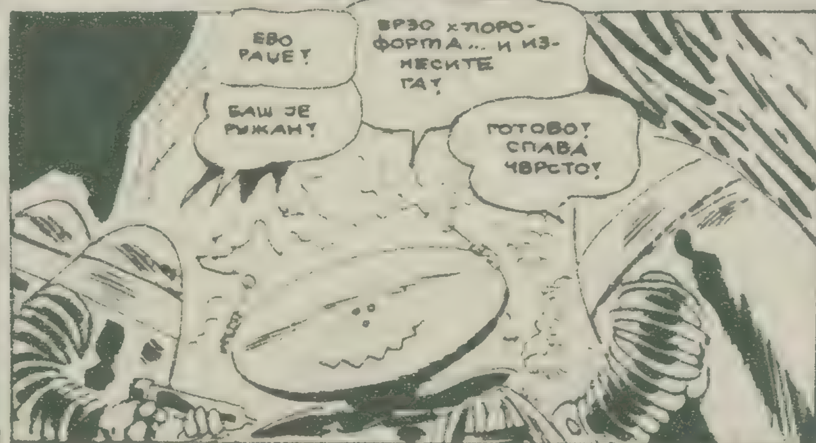

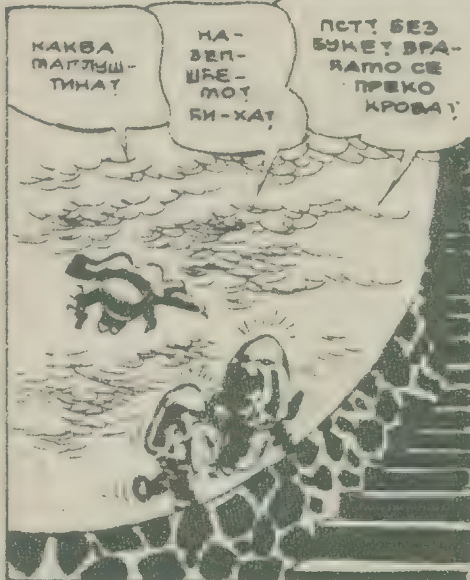

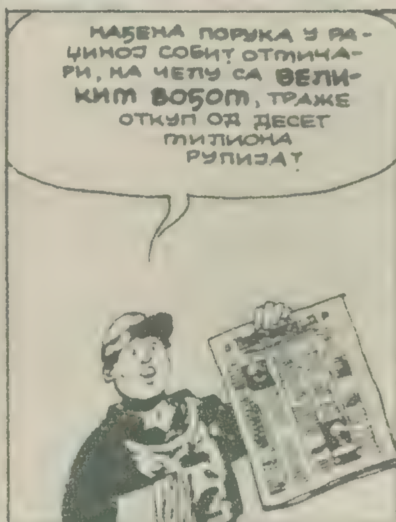

КАКВА МАГЛУШТИНА!
НАЗЕПШЋЕМО! БИ-ХА!
ПСТ! БЕЗ БУКЕ! ВРАЋАМО СЕ ПРЕКО КРОВА!

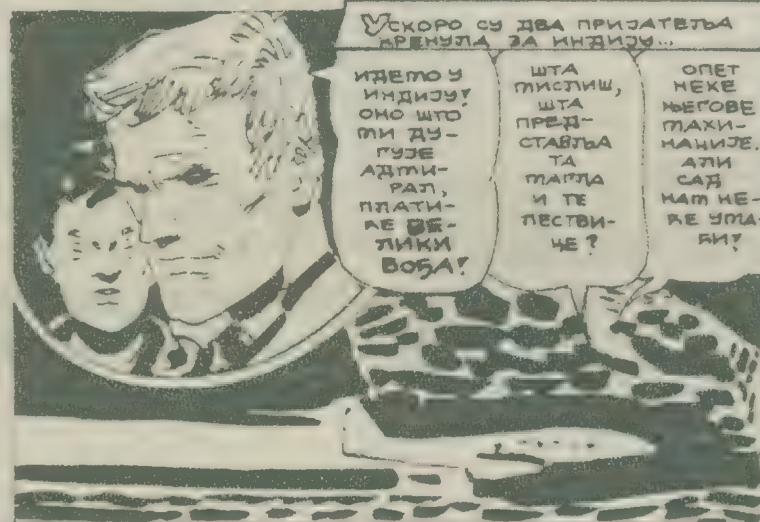

РОБОТИ СУ СТИГЛИ ДО ТАЈАНСТВЕНИХ ЛЕСТВИЦА...

МАГЛА СЕ УБРЗО РАЗИШЛА...
ГДЕ СУ... ОХ, МОЈА ГЛАВА!

СУТРАДАН СВЕ НОВИНЕ ШИРОМ СВЕТА ОБЈАВИЛЕ СУ ДА ЈЕ РАЏА ОД ЏАЈПУРА ОТЕТ...
РАЏУ ОТЕЛИ РОБОТИ! НЕОБИЧНА ПРИЧА СТРАЖАРА!

НАЂЕНА ПОРУКА У РАЏИНОЈ СОБИ! ОТМИЧАРИ, НА ЧЕЛУ СА ВЕЛИКИМ ВОЂОМ, ТРАЖЕ ОТКУП ОД ДЕСЕТ МИЛИОНА РУПИЈА!

ТАКО ЈЕ ВЕСТ СТИГЛА И ДО СЕНКЕ...
ЈЕСИ ЛИ ЧИТАО, ВУ?
ДА! ПРВО ГЕНЕРАЛ, ПА АДМИРАЛ, ПА САД ВЕЛИКИ ВОЂА! А РОБОТ ЈЕ СИГУРНО ОСКАР! ШТА ЋЕМО?

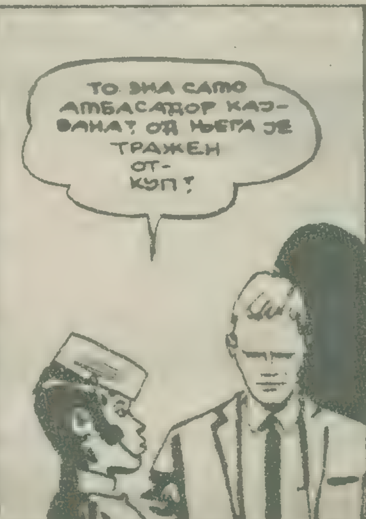

УСКОРО СУ ДВА ПРИЈАТЕЉА КРЕНУЛА ЗА ИНДИЈУ...
ИДЕМО У ИНДИЈУ! ОНО ШТО МИ ДУГУЈЕ АДМИРАЛ, ПЛАТИЋЕ ВЕЛИКИ ВОЂА!
ШТА МИСЛИШ, ШТА ПРЕДСТАВЉА ТА МАГЛА И ТЕ ЛЕСТВИЦЕ?
ОПЕТ НЕКЕ ЊЕГОВЕ МАХИНАЦИЈЕ... АЛИ САД НАМ НЕЋЕ УМАЋИ!

ПОСЛЕ МНОГО ЧАСОВА СЛЕТЕЛИ СУ У КАЛКУТУ...
СУТРА НАСТАВЉАМО ПУТ, А ДОТЛЕ ДА УЗМЕМО ГОРИВО И ПРЕГЛЕДАМО МОТОР!
ЕНО ТАКСИЈА! ИДЕМО У ХОТЕЛ!

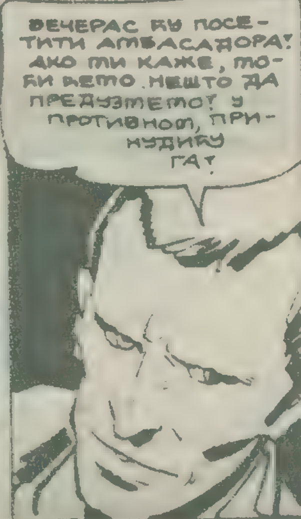

УБРЗО СУ СТИГЛИ У ХОТЕЛ...

ШТА ПОЛИЦИЈА РАДИ У ХОТЕЛУ?
СИНОЋ ЈЕ ОТЕТ ПРИНЦ ОД КАЈВАНА! ПОЛИЦИЈА ИСТРАЖУЈЕ...

ОТМИЧАРИ ТРАЖЕ ОТКУП ОД ПЕДЕСЕТ МИЛИОНА РУПИЈА!
А КУДА ТРЕБА ОДНЕТИ ОТКУП?

ТО ЗНА САМО АМБАСАДОР КАЈВАНА! ОД ЊЕГА ЈЕ ТРАЖЕН ОТКУП!

ВЕЛИКИ ВОЂА НЕ ГУБИ ВРЕМЕ!
ОТИМА НАЈБОГАТИЈЕ ЉУДЕ! МОРАМО ДОЗНАТИ ГДЕ ТРЕБА ОДНЕТИ НОВАЦ...
PAN AM

ВЕЧЕРАС ЋУ ПОСЕТИТИ АМБАСАДОРА! АКО МИ КАЖЕ, МОЋИ ЋЕМО НЕШТО ДА ПРЕДУЗМЕМО! У ПРОТИВНОМ, ПРИНУДИЋУ ГА!

ИСТО ВЕЧЕ, КОД АМБАСАДОРА КАЗВАНА...
СВЕ ЈЕ СПРЕМНО, ЕКСЕЛЕНЦИЈО! АЛИ, НЕЋЕТЕ ВАЉДА ДАТИ ОНОЛИКИ НОВАЦ ТИМ НИТКОВИМА!

НЕ МОГУ ДОЗВОЛИТИ ДА УБИЈУ ПРИНЦА! ОДНЕСИТЕ ОТКУП У ХРАМ ГОРУ!

У СУСЕДНОЈ СОБИ...
ИДЕМ И ЈА У ХРАМ ГОРУ!

СЕНКА ЈЕ ОДМАХ НАПУСТИО АМБАСАДУ...

ШТА СИ САЗНАО?
НОСЕ ОТКУП У ЈЕДАН ХРАМ! ИДЕМО И МИ ТАМО!

ПОСЛЕ ДВА ЧАСА...
ХРАМ ЈЕ БЛИЗУ! ОДАВДЕ ЋЕМО ПЕШИЦЕ!
СКЛОНИМО АУТО!

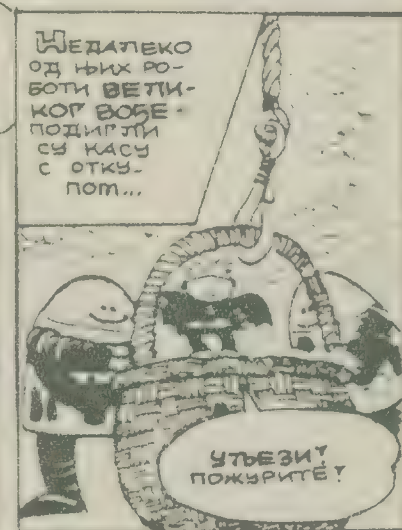

МАЛО ЗАТИМ...
А САД ДА ЧЕКАМО!
ДОЛАЗЕ НЕКА КОЛА...

АУТО ЈЕ СТАО НЕДАЛЕКО ОД ХРАМА...
ОСТАВИМО КАСУ ОВДЕ, И БРЗО НАТРАГ!

ОДОШЕ! САД ЈЕ НА НАС РЕД!
ХЕЈ! ПАДА МАГЛА!

ТО ЈЕ ВЕШТАЧКА МАГЛА! ПОГЛЕДАЈМО, ВУ!

МАГЛА САДРЖИ НЕКИ ГАС... НЕЋЕМО ДУГО ИЗДРЖАТИ!
ПОГЛЕДАЈ ГОРЕ!

НЕДАЛЕКО ОД ЊИХ РОБОТИ ВЕЛИКОГ ВОБЕ ПОДИГЛИ СУ КАСУ С ОТКУПОМ...
УЉЕЗИ! ПОЖУРИТЕ!

РАДИО-ДИРИГОВАНИ РОБОТИ! ДА ВИДИМО ОДАКЛЕ ДОЛАЗЕ!
НЕЋЕМО УСПЕТИ! ТЕШКО СЕ ДИШЕ!

ВУ И СЕНКА СТИГЛИ СУ ПРЕКАСНО...
ОДОШЕ!

ДАЛЕКО ОД ТОГ МЕСТА, ЉУДИ ВЕЛИКОГ ВОБЕ РУКОВАЛИ СУ РОБОТИМА...
ОБАВЕСТИМО ВОБУ ДА ЈЕ СЕНКА ТУ!
БИЋЕ МУ МИЛО ЈЕР ИМА НЕКЕ НЕРАШЧИШЋЕНЕ РАЧУНЕ СА СЕНКОМ!

ДВА ПРИЈАТЕЉА УБРЗО СУ СЕ ВРАТИЛА У ШУМУ...
ВЕЛИКА КОРПА КОЈА ВИСИ... АЛИ ОДАКЛЕ?!
НИШТА НЕ СХВАТАМ!

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА...
ГЛЕ, НАЈБОГАТИЈИ ЧОВЕК НА СВЕТУ, НИЗАМ ИЗ ХАЈДЕРАБАДА, ПУТУЈЕ ДАНАС АВИОНОМ...
МИСЛИШ ДА ЋЕ ВОЂА И ЊЕГА ОТЕТИ?

САСВИМ ВЕРОВАТНО! ПОЋИ ЋЕМО И МИ ТИМ АВИОНОМ! ОХ!
ШТА ТИ ЈЕ? ШТА СИ ВИДЕО?

ПА ТО ЈЕ АЛИСА, ВОЂИНА ШПИЈУНКА!
ОХ! НИЈЕ ВАЉДА!

МЕЊАМО ПЛАН, ВУ!
ЈА ЋУ С НИЗАМОМ, А ТИ НЕ ИСПУШТАЈ АЛИСУ ИЗ ВИДА! НИЈЕ ОНА ТУ СЛУЧАЈНО!
ЗАВИЋУ ТИ СЕ ШТО ПРЕ! СРЕЋНО!

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ СЕНКА ЈЕ СЕДЕО У ИСТОМ АВИОНУ С НИЗАМОМ...
САД ЋЕМО ВИДЕТИ ШТА ЋЕ СЕ ДЕСИТИ...

ПОСЛЕ ЈЕДНОГ САТА ЛЕТЕЊА...
ЗАБОГА!
АВИОН ЈЕ СТАО! МОТОРИ НЕ РАДЕ!

НИЗАМ СЕ НАГЛО ПРОБУДИО...
ВЕЋ СМО СТИГЛИ?
НЕ! НЕШТО СЕ ДЕШАВА, ВЕЛИЧАНСТВО!
ВЕЛИКИ ВОЂА СТУПИО ЈЕ У АКЦИЈУ...

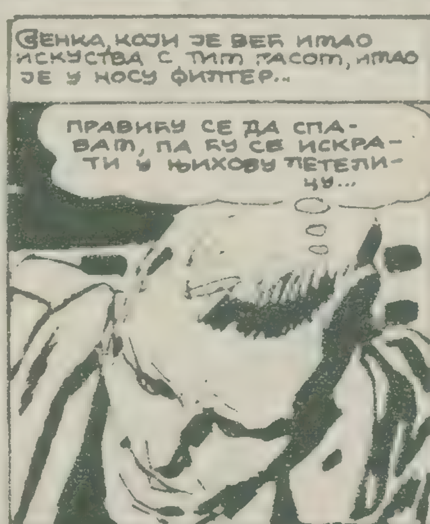
АВИОН, УМЕСТО ДА ПАДА, БИО ЈЕ НА ИСТОЈ ВИСИНИ...

... И МОЛИМО ВАС ДА ОСТАНЕТЕ МИРНИ!
У ПИТАЊУ ЈЕ МАГНЕТНО ПОЉЕ КОЈЕ ЈЕ ЗАУСТАВИЛО АВИОН!

ГЛЕ, ВРАТА СЕ ОТВАРАЈУ И НЕКО УЛАЗИ...

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...
ДОБРО ВЕЧЕ! ВРХОВНИ ВОЂА ВАМ ЖЕЛИ ПРИЈАТАН ЛЕТ!

ШТА СЕ ТО ДЕШАВА?
РОБОТ ЈЕ ПУСТИО ГАС...
СССССС!

... КОЈИ ЈЕ ДЕЛОВАО НА ПИЛОТЕ И ПУТНИКЕ...
ОХ... УГУШИЋУ СЕ...

СЕНКА, КОЈИ ЈЕ ВЕЋ ИМАО ИСКУСТВА С ТИМ ГАСОМ, ИМАО ЈЕ У НОСУ ФИЛТЕР...
ПРАВИЋУ СЕ ДА СПАВАМ, ПА ЋУ СЕ ИСКРАСТИ У ЊИХОВУ ПЕТЕЉИЦУ...

ДОК СУ ПУТНИЦИ "СПАВАЛИ", РОБОТИ СУ СЕ ПОБРИНУЛИ ЗА НИЗАМА...
ИДЕМО! ИСКЉУЧИЋЕМО МАГНЕТНО ПОЉЕ!

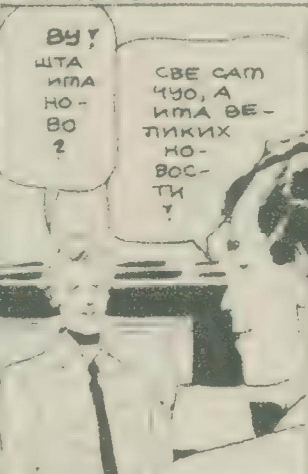

ЧИМ СУ РОБОТИ ОТИШЛИ, СЕНКА ЈЕ УСТАО...
КАД БИХ МОГАО ДА ИХ СТИГНЕМ...

СЕНКА ЈЕ ПОСМАТРАО НЕОБИЧАН ПРИЗОР...
ДО ВРАГА, ПА ТО НИЈЕ АВИОН, ВЕЋ НЕШТО КАО СПЛАВ... МОРАЋУ ЗА ЊИМА...

СЕНКА ЈЕ УСПЕО ДА ОДВЕДЕ АВИОН ДО ХАЈДЕРАБАДА...
СВУУУУН! БЗЗЗЗ!

ИСТЕ ВЕЧЕРИ...
ВУ! ШТА ИМА НОВО?
СВЕ САМ ЧУО, А ИМА ВЕЛИКИХ НОВОСТИ!

УСПЕО САМ ДА СТАВИМ МИКРОФОН У АЛИНУ СОБУ! ВОЂА СЕ СПРЕМА ДА ОТМЕ И ПРИНЦА САХУ ОД БАДУРИЈА...

ОТМИЦА ТРЕБА ДА УСПЕДИ ОДМАХ ПОСЛЕ НИЗАМОВЕ!
НЕ СМЕМО ГУБИТИ НИ ЧАСА! ИДЕМО!

НАПРАВИО САМ ПЛАН, АЛИ НИСАМ ЗНАО ИМЕ ЛИЧНОСТИ КОЈА ЋЕ СЛЕДЕЋА БИТИ ОТЕТА! САД ЗНАМ!

НАРЕДНОГ ЈУТРА У БАДУРИЈУ...
ПЛАН ВАМ ЈЕ ДОБАР, АЛИ ЈЕ РИЗИЧНО ДА БУДЕТЕ НА ТОМ МЕСТУ!
НАВИКАО САМ НА РИЗИК, ВЕЛИЧАНСТВО!

У РЕДУ, МАДА МИ НИЈЕ ЈАСНО ЗАШТО СЕ ВАС ДВОЈИЦА БОРИТЕ САМИ ПРОТИВ ТОГ КРИМИНАЛЦА!
ОБЈАСНИЋЕМО ВАМ ЈЕДНОГ ДАНА!

ИСТЕ НОЋИ...
РОБОТ... НАЈЗАД ЋЕ МЕ ОДВЕСТИ ДО ВОЂЕ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ВУ СЕ ПЕО УЗ ЛЕСТВИЦЕ НИЗ КОЈЕ СУ СЕ РОБОТИ СПУСТИЛИ У ДВОРАЦ...
САД, ШТА БУДЕ!

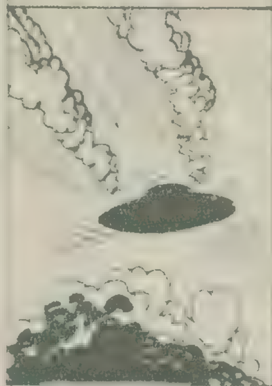

ГЛЕ... МАЛИ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР!

УСПЕЛО! САД ДА ПРИЧЕКАМ РОБОТЕ СА ПЕТЕРОМ...

УСКОРО СУ СЕ ПОЈАВИЛИ НОСЕЋИ СЕНКУ ОБУЧЕНОГ КАО ПРИНЦ САХА...

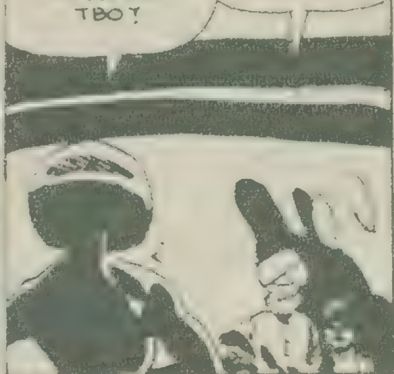

ЛЕТЕЋИ ТАЊИР ЈЕ НЕСТАО У ГУСТИМ ОБЛАЦИМА...

... И УСКОРО СЛЕТЕО НА ЈЕДАН ОГРОМАН ДИСК...

... УТОЧИШТЕ ВЕЛИКОГ ВОЂЕ...

ДОБРО ДОШАО, ОСКАРЕ! НАЈАВИЋЕМО ТЕ ВОЂИ!

НИКО НИЈЕ ПРИМЕТИО ВУА...
ЧИМ ОДУ, ОСЛОБОДИЋУ СЕНКУ И ОСТАЛЕ ЗАРОБЉЕНИКЕ, АКО ИХ ИМА...

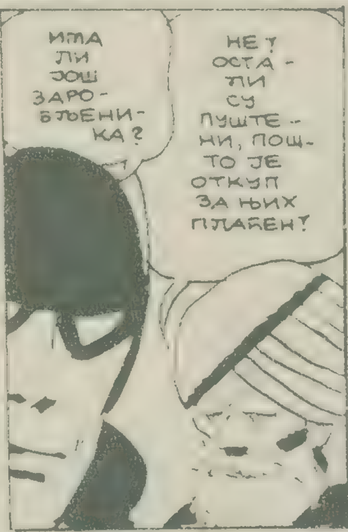

ЕВО ВАМ ЈОШ ЈЕДНОГ ПРИНЦА, ДА ВАМ ПРАВИ ДРУШТВО!
ПА ТО ЈЕ ПРИНЦ САХА!

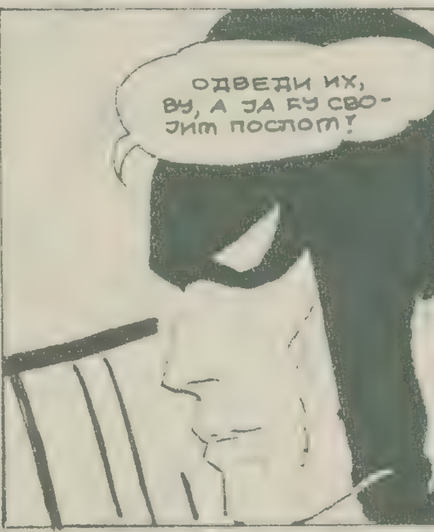

ТОГ ТРЕНУТКА СЕ СЕНКА ПРОБУДИО ...И, ЧИМ СУ СТРАЖАРИ ИЗИШЛИ...
НИСАМ САХА! ОВДЕ САМ ДА ВАС ОСЛОБОДИМ!
ПА, КО СТЕ, ОНДА?!

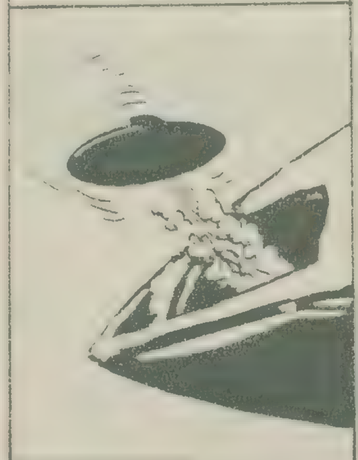

ЗОВУ МЕ СЕНКА! СИГУРНО СТЕ ЧУЛИ...
СЕНКА! О, ЗНАМО КО СТЕ!
ПСТ! ВРАТА СЕ ОТВАРАЈУ...

ТО ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ ВУ, ГДЕ СМО?
НА ЛЕТЕЋЕМ ДИСКУ! ОМОТАНИ ВЕШТАЧКИМ ОБЛАКОМ!

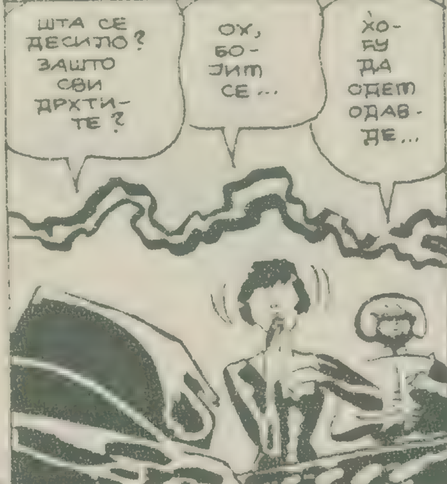

ЕВО ТИ ПИШТОЉ И БОЦЕ С ГАСОМ... АКО НАМ ЗАТРЕБА!
ВИ БЕЖИТЕ, А ЈА ХОЋУ ДА СЕ ОБРАЧУНАМ С ВОЂОМ! МОРАМ СЕ ДОМОЋИ НЕКЕ ЛЕТЕЛИЦЕ!

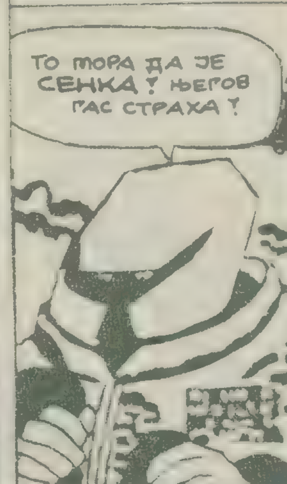

ИМА ЛИ ЈОШ ЗАРОБЉЕНИКА?
НЕ! ОСТАЛИ СУ ПУШТЕНИ, ПОШТО ЈЕ ОТКУП ЗА ЊИХ ПЛАЋЕН!

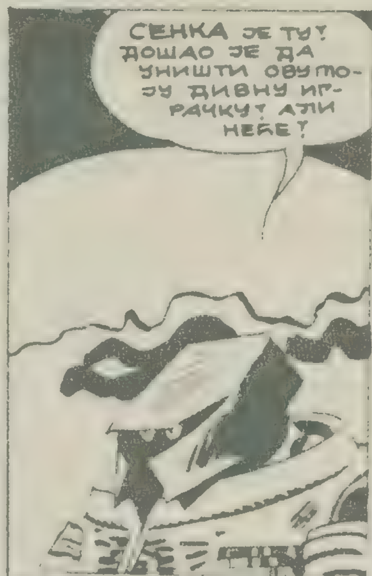

ОДВЕДИ ИХ, ВУ, А ЈА ЋУ СВОЈИМ ПОСЛОМ!

ВУ И ЗАРОБЉЕНИЦИ НАПУСТИЛИ СУ ВЕЛИКИ ДИСК...

ИСТОГ ТРЕНУТКА, ГАС, КОЈИ ИЗАЗИВА СТРАХ, ИСПУНИО ЈЕ СВА ОДЕЉЕЊА НА ВЕЛИКОМ ДИСКУ...

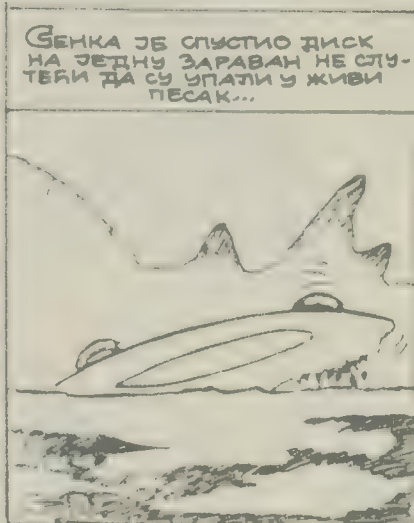

ПОШТО ЈЕ БИО У ОКЛОПУ, ГАС НИЈЕ ДОПРО ДО ВЕЛИКОГ ВОЂЕ...
ШТА СЕ ДЕСИЛО? ЗАШТО СВИ ДРХТИТЕ?
ОХ, БОЈИМ СЕ...
ХОЋУ ДА ОДЕМ ОДАВДЕ...

ВОЂА ЈЕ СХВАТИО ШТА СЕ ДЕШАВА...
ТО МОРА ДА ЈЕ СЕНКА! ЊЕГОВ ГАС СТРАХА!

СЕНКА ЈЕ ТУ! ДОШАО ЈЕ ДА УНИШТИ ОВУ МОЈУ ДИВНУ ИГРАЧКУ! АЛИ НЕЋЕ!

ВЕЛИКИ ВОЂА ПОКУШАО ЈЕ ДА СМИРИ ПРЕСТРАШЕНУ ПОСАДУ...
КУДА ЋЕТЕ?! ОСТАНИТЕ НА СВОЈИМ МЕСТИМА!
ИДЕМО... ИДЕМО ОДАВДЕ!

ПОСАДА ЈЕ УСКОРО НАПУСТИЛА СВОГ ВОЂУ...
ЗА ТО ВРЕМЕ СЕНКА ЈЕ УШАО У КОМАНДНУ САЛУ И ДИСК УПУТИО КА ЗЕМЉИ...
САД САМ СИГУРАН ДА МИ ВЕЛИКИ ВОЂА НЕЋЕ УТЕЋИ...

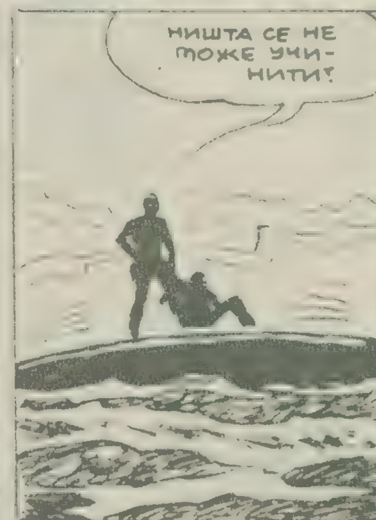

СЕНКА ЈЕ СПУСТИО ДИСК НА ЈЕДНУ ЗАРАВАН НЕ СЛУТЕЋИ ДА СУ УПАЛИ У ЖИВИ ПЕСАК...

ДИСК ЈЕ ПОЧЕО ДА ТОНЕ...
ЗАИСТА, ВЕЛИКИ ВОЂО!
ОХ... НЕ... НЕ ЖЕЛИМ ДА УМРЕМ!

СЕНКА ЈЕ ОТВОРИО ВОЂИН ОКЛОП...
ЗНАО САМ ДА СЕ У ОКЛОПУ КРИЈЕТЕ ВИ, ПРОФЕСОРЕ САНДЕРС!

АЛИ, САД СТЕ У МОЈИМ РУКАМА И НЕЋЕТЕ МИ УТЕЋИ!

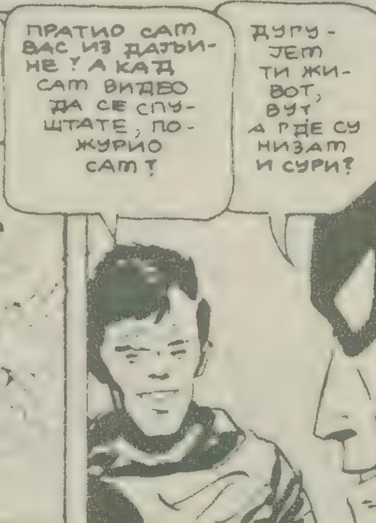

САМО ДА СЕ НЕКАКО ИЗВУЧЕМО ОДАВДЕ!

НИШТА СЕ НЕ МОЖЕ УЧИНИТИ!

АЛИ... ШТА ЈЕ ОВО ГОРЕ!

МАЛИ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР НАДЛЕТАО ЈЕ ЖИВИ ПЕСАК...
ТО ЈЕ ВУТ! СПАСЕНИ СМО!

У ЗАДЊИ ЧАС! ВЕЛИКИ ДИСК ЈЕ ПОТОНУО!

ПРАТИО САМ ВАС ИЗ ДАЉИНЕ! А КАД САМ ВИДЕО ДА СЕ СПУШТАТЕ, ПОЖУРИО САМ!
ДУГУЈЕМ ТИ ЖИВОТ, ВУТ, А ГДЕ СУ НИЗАМ И СУРИ?

ЧЕКАЈУ ТЕ НА КОПНУ!
У РЕДУ! АЛИ, ПРВО ЋЕМО ВЕЛИКОГ ВОЂУ ПРЕДАТИ ВЛАСТИМА! КОНАЧНО ЈЕ ДОЛИЈАО!
КРАЈ

ВЕС СЛЕЈД: НАПАД У ЗОРУ

ПИШУ И ЦРТАЈУ: ЏОРЏ СТОКС (GEORGE STOKES)
ХАРИ БИШОП (HARRY BISHOP)
ЏИМ ЕДГАР (JIM EDGAR).

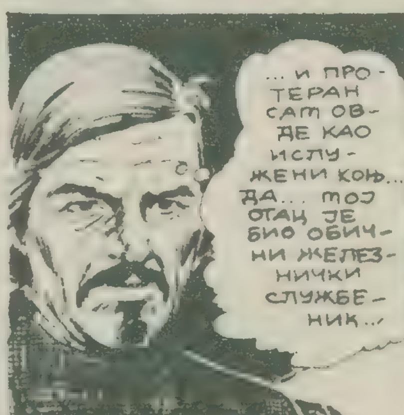

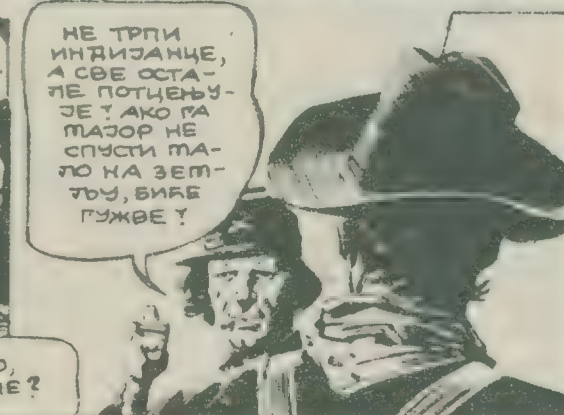

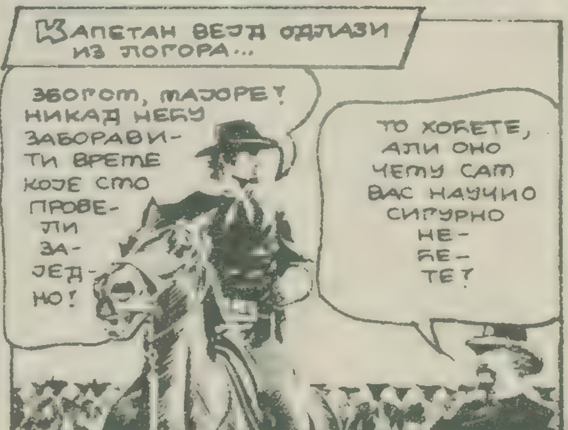

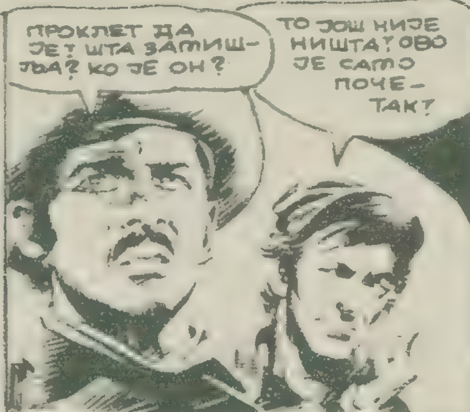

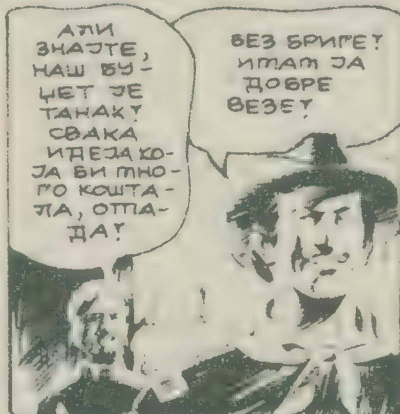

ЗА ТО ВРЕМЕ, НА ОКО ТРИ КИЛОМЕТРА ОД УТВРЂЕЊА...

ОВО КАО ДА СУ АПАЧИ! АЛИ, НЕЋУ ДА СЕ МЕШАМ...

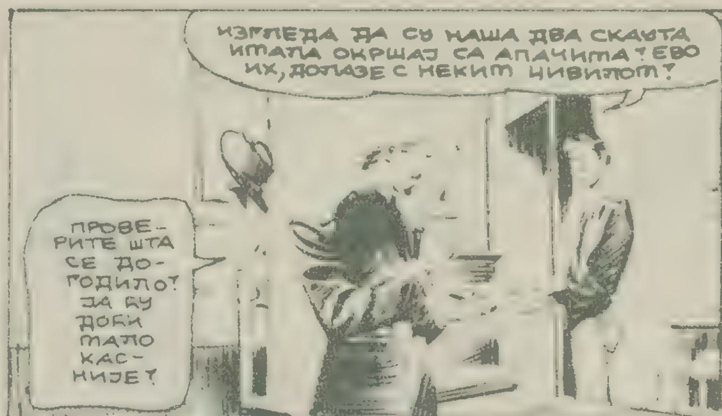

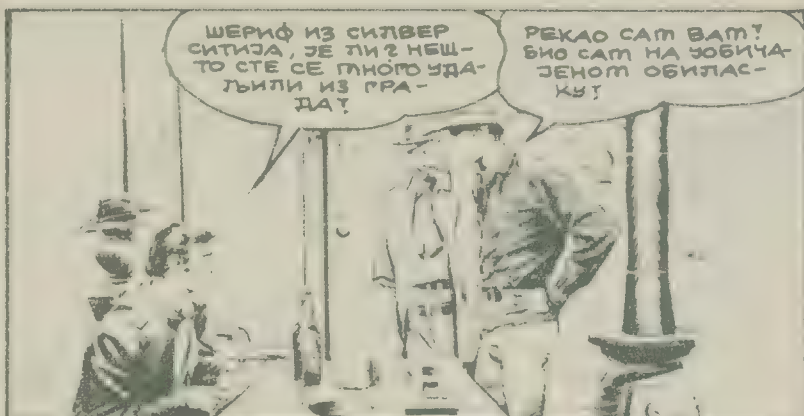

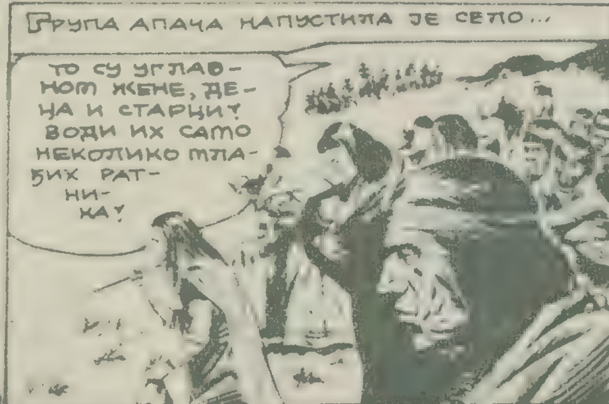

London Express Service

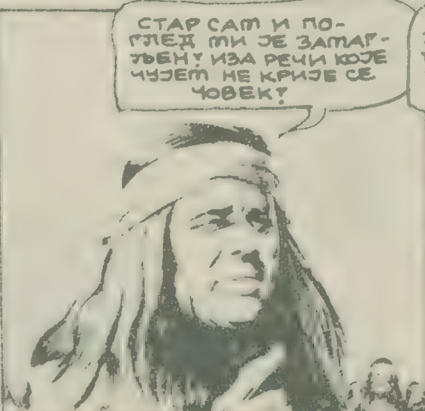

London Express Service.

ЕВО ИХ, КАПЕТАНЕ!
ЗБИЈТЕ РЕДОВЕ!

БОРБА ЈЕ ПОЧЕЛА...
НОЛАНОВ КОЊ ЈЕ ОБОРЕН!
ИДЕМ ПО НОЛАНА! ШТИТИТЕ МЕ!

ПОЛУДЕО ЈЕ! ТЕШКО ДА ЋЕ СЕ ИЗВУЋИ!
ШТИТИЋЕМО ГА ШТО БОЉЕ МОЖЕМО!

УХВАТИ ТОГ ОДБЕГЛОГ КОЊА И ПРИВЕЖИ ТУ МАРАМУ КАКО ДОЛИКУЈЕ! ЈАСНО?

РИЗИКОВАО ЈЕ ЖИВОТ ДА БИ ТЕ СПАСАО, А ОНДА ТИ ЗВОНА ЗБОГ УНИФОРМЕ!

ПОВЛАЧЕ СЕ! ДОСТА ИМ ЈЕ БИЛО!
ДА, ДОБИЛИ СУ ОНО ШТО СУ ХТЕЛИ - ЗАРОБЉЕНИКЕ!

ВОЈНИЦИ СУ СЕ ВРАТИЛИ У УТВРЂЕЊЕ...
ЧУО САМ ПУЦЊАВУ! ШТА ЈЕ БИЛО?
АПАЧИ СУ НАС НАПАЛИ! ИЗГУБИЛИ СМО ПЕТ ВОЈНИКА!

НЕ СХВАТАМ ЗАШТО СУ ВАС НАПАЛИ?
ТО НЕК ГИЛАНД ОБЈАСНИ МАЈОРУ!

ЗНАЧИ, НИСИ ПОШТОВАО МОЈА НАРЕЂЕЊА И НАПАО СИ НЕДУЖНУ ГРУПУ ЖЕНА И СТАРАЦА!
ЈЕСАМ, АЛИ САМО ЗАТО ШТО ИХ МОРАМО НАУЧИТИ ПАМЕТИ!

И САМО ЗБОГ ТВОЈЕ ЖЕЉЕ ЗА АВАНТУРОМ, ОСТАЛИ СМО БЕЗ ПЕТ МОМАКА!
НЕ ОСЕЋАМ СЕ КРИВИМ ЗБОГ ТОГА, МАЈОРЕ!

ЈА ТО ЗОВЕМ НЕПОСЛУШНОШЋУ И НЕРАЗУМНОШЋУ!
КАКО ВИ КАЖЕТЕ, АЛИ ЈА И ДАЉЕ МИСЛИМ ДА САМ ПРАВИЛНО ПОСТУПИО!

И ТИ СИ БИО С ГИЛАНДОМ, ШЕРИФЕ! ЗАШТО ЈЕ ТАКО ПОСТУПИО?
ЗАТО ШТО СЕ У ЊЕМУ КРИЈУ ДВЕ ЛИЧНОСТИ!

ОН ЈЕ ВЕОМА ХРАБАР, АЛИ И ЛУД! НАЈГОРА МОГУЋА КОМБИНАЦИЈА!
НЕ МОРАШ ОСТАТИ ОВДЕ! ЦИВИЛ СИ, И СЛОБОДНО ИДИ!
12

КАКО? АПАЧИ БИ ТЕ НЕГДЕ ПРЕСРЕЛИ И УБИЛИ!

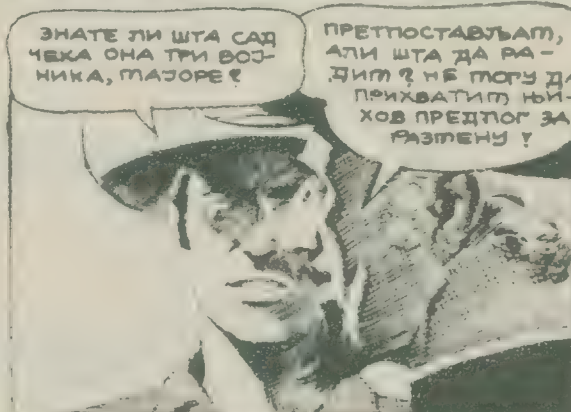

ЗА ТО ВРЕМЕ У СЕЛУ АПАЧА...
ЗАШТО СТЕ НАПАЛИ МОЈ НАРОД? ИШЛИ СУ У МИРУ...

ТО ЈЕ ЗАХТЕВАО КАПЕТАН ГИЛАНД! МИ САМО ИЗВРШАВАМО НАРЕЂЕЊА...
ГИЛАНД... ЗАПАМТИЋУ ТО ИМЕ! А САД ИДЕМ У ФОРТ ГРАНТ!

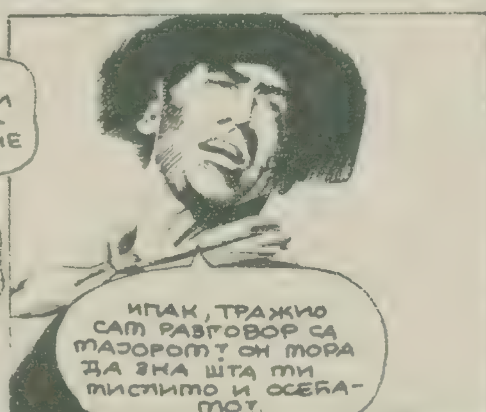

КАСНИЈЕ...
ЈЕСИ ЛИ ЗА РАЗМЕНУ, СИВОКОСИ? ДАЈ МИ ГИЛАНДА, А ЈА ЋУ ТЕБИ ТВОЈА ТРИ РАТНИКА!
НЕМАМ ПРАВА ДА ТО УЧИНИМ!

ПОКАЖИ МИ БАР ТОГ НИТКОВА КОЈИ УБИЈА ДЕЦУ!
ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ! АЛИ, ЗНАЈТЕ, СНАЋИ ЋЕ ГА ЗАСЛУЖЕНА КАЗНА!

ОВАКАВ РАЗГОВОР ТИ СЕ НЕ ДОПАДА! ВРАЋАМ СЕ СВОМ НАРОДУ! ТВОЈИ РАТНИЦИ ЋЕ УМРЕТИ!

ЗНАТЕ ЛИ ШТА САД ЧЕКА ОНА ТРИ ВОЈНИКА, МАЈОРЕ?
ПРЕТПОСТАВЉАМ, АЛИ ШТА ДА РАДИМ? НЕ МОГУ ДА ПРИХВАТИМ ЊИХОВ ПРЕДЛОГ ЗА РАЗМЕНУ!

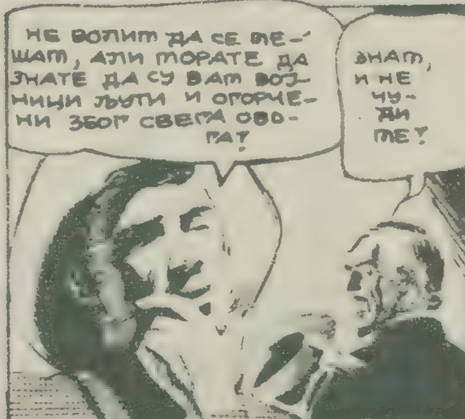

МАЛО КАСНИЈЕ...
ЗАР ДА ТРИ НАША ДРУГАРА УБИЈУ ДА БИ СЕ СПАСАО ОНАЈ НИТКОВ ГИЛАНД? ЗА ТО НЕ МОГУ ДА СХВАТИМ!
И НЕ МОРАШ! ОВО ЈЕ ВОЈСКА!

ИПАК, ТРАЖИО САМ РАЗГОВОР СА МАЈОРОМ! ОН МОРА ДА ЗНА ШТА МИ МИСЛИМО И ОСЕЋАМО!

У КАНЦЕЛАРИЈИ МАЈОРА РОСКОА...
ЗБОГ ВАШЕ ГЛУПОСТИ И ОХОЛОСТИ ИЗГУБИЋУ СВАКИ УГЛЕД МЕЂУ ВОЈНИЦИМА!
ЖАО МИ ЈЕ! ЛОШЕ САМ ПРОЦЕНИО СИТУАЦИЈУ!

ДА БИСМО ОСЛОБОДИЛИ ОНА ТРИ ЗАРОБЉЕНИКА, ПОТРЕБНО МИ ЈЕ ЈОШ ЉУДИ! НАРЕДНИЧЕ, ПОШАЉИТЕ ТЕЛЕГРАМ У ФОРТ ШЕРИДАН!
РАЗУМЕМ!

НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ! КАО ДА ЈЕ ВЕЗА ПРЕКИНУТА!
ЗНАЧИ, ОВАИПАН НИЈЕ ГУБИО ВРЕМЕ!

НЕ ВОЛИМ ДА СЕ МЕШАМ, АЛИ МОРАТЕ ДА ЗНАТЕ ДА СУ ВАМ ВОЈНИЦИ ЉУТИ И ОГОРЧЕНИ ЗБОГ СВЕГА ОВОГА!
ЗНАМ, И НЕ ЧУДИ МЕ!

И ЈА ОСЕЋАМ ИСТО ШТО И ОНИ! АЛИ, ШТА ДА РАДИМ? ДА ЛИ БИСТЕ ВИ ПРЕДАЛИ ГИЛАНДА?
МИСЛИМ ДА НЕ БИХ! АЛИ, ИМАМ ИДЕЈУ!

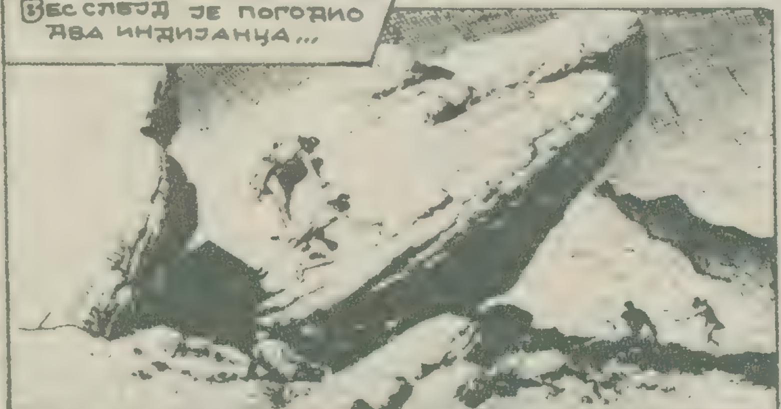

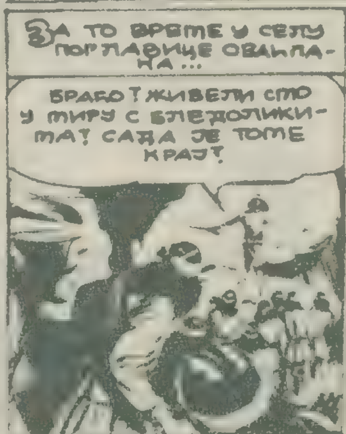
London Express Service.

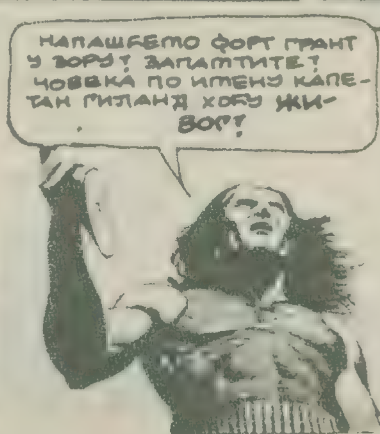

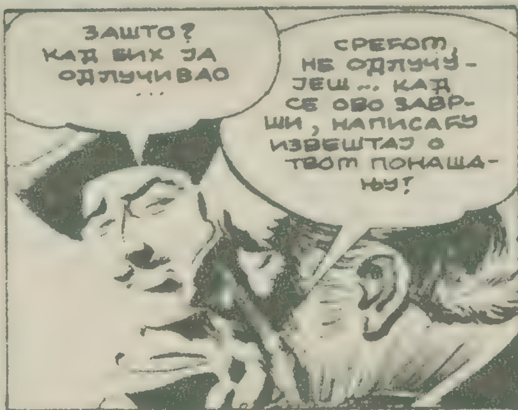

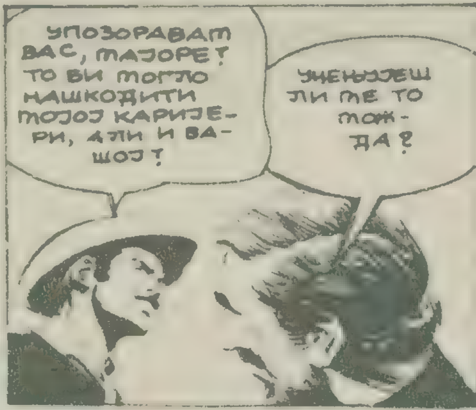

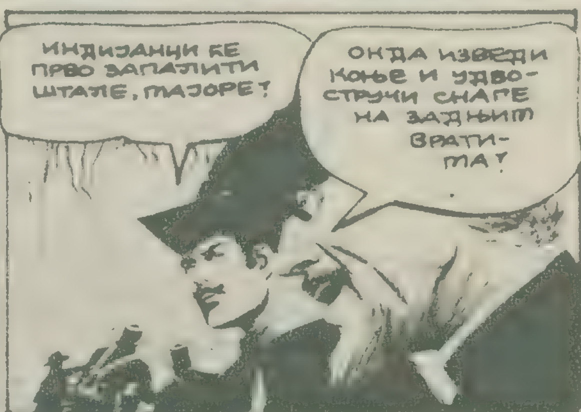

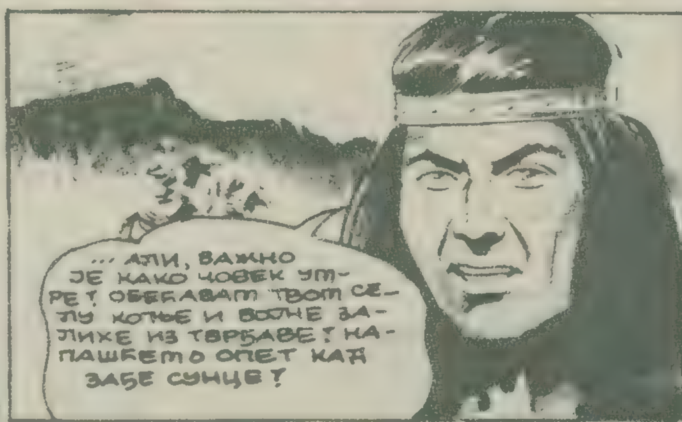

London Express Service.

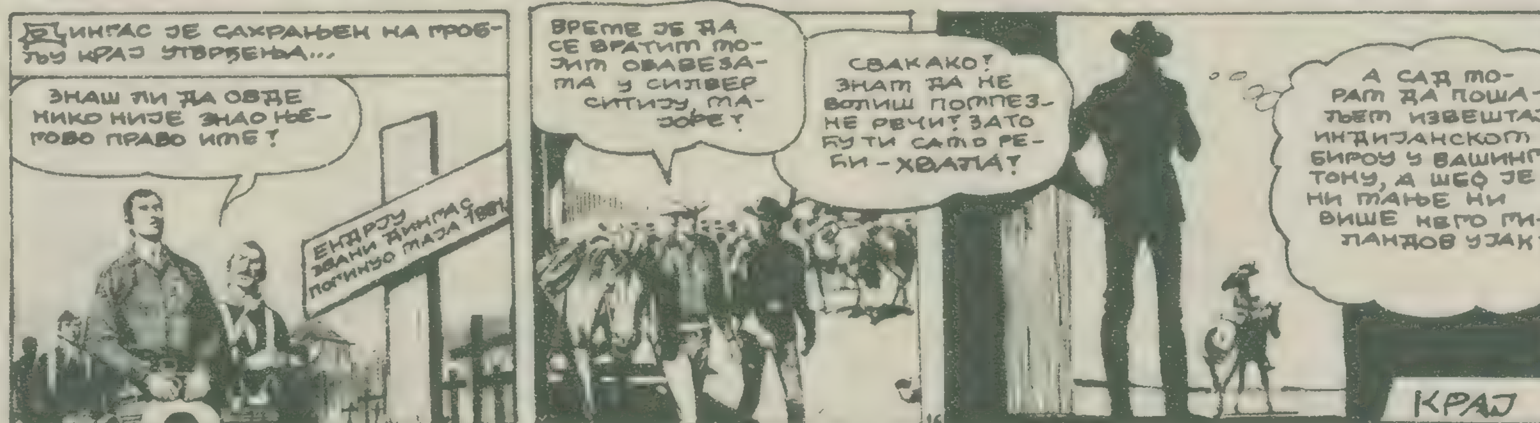

London Express Service.

ТАШНА И МУФ

Направите ташну која може да вам послужи и уместо рукавица, односно као муф. Употребите фланел штоф, мада може да се употреби и најобичнији циц. Треба вам око 1,2 m једне ширине материјала и парче вателина 30 x 56 cm, патент затварач од 28 до 30 cm и 1,5 m кепер траке или гуртне. Искројте једно парче димензија ABCD, једно парче IJKL, једно парче IJOP, једно OPKL, једно MNKL (то је велики џеп) и по једно RSTU и VZXY (то је мали џеп са капном). На месту OP пришива се патент затварач тако да се добије још једно парче величине IJKL. На овај део са затварачем пришијте џепове и дршку од кепер траке као на црт. 2, пошто сте претходно порубили џепове. Затим лице овога дела и лице IJKL прислоните једно уз друго, прошијте по дужој страници (црт. 3) и преврните (црт. 4). Овај дупли део IJKL постаће сада ужи због узетог шава, па ће бити исти као и део ABCD. Прислоните лице са џеповима на лице ABCD, али тако да су померени за 4 cm по дужини (као што се види на шеми црт. 1 и црт. 5), прошијте по цртицама (црт. 5) и преврните па ћете добити облик као на црт. 6. У овај облик убаците парче вателина EFGH као на црт 7, па савијте вателин у круг и сашијте једну ивицу уз другу као на црт. 8. Слободне крајеве унутрашњег и спољашњег (са џеповима) лица пресавијте и пришијте пажљиво бодом који ће се најмање приметити, као на црт. 9. Преостали део кепер траке (онај који нисте утрошили) порубите по ивици да се не осипа и на крајевима зашијте крупне копче (црт. 10), па дршку причврстите за мање закачаљке (црт. 11). Уместо копчи крајеве траке можете и да зашијете. Ташна може да се носи преко рамена, држи се за малу средњу дршку, или се у њу, кад је хладно, ставе руке (црт. 11)

КАД СУ ИНДИЈАНЦИ ПОБЕЂИВАЛИ

ПОНОЋНА ПАТРОЛА

ГЕНЕРАЛ ХАУАРД, ВАН СЕБЕ ОД ЉУТИНЕ, ЗАКЛЕО СЕ ДА ЋЕ УНИШТИТИ ЏОЗЕФА, ПОГЛАВИЦУ ПРОБУШЕНИХ НОСЕВА

Тог лета 1877. године све америчке новине писале су само о борбама које је са одредима америчке војске водио Џозеф, поглавица Пробушених Носева. Рат је букнуо против његове воље и он, свестан да су бледолики много јачи, одлучио је да своје племе поведе из родне Валове у Орегону у далеку Канаду. Са свега 300 ратника и неколико стотина стараца, жена и деце кренуо је на пут дуг преко хиљаду километара, водећи уз пут непрекидан рат с војскама бледоликих, послатим да их зауставе.

Лукаве замке

До августа 1877. Џозефови ратници победили су хиљаде војника, поразили многе високе официре који су добро познавали ратну тактику и стратегију, који су завршили најбоље војне школе. Сви су се питали како је могуће да један неуки Индијанац буде лукавији и вештији од најбољих америчких официра. Али, телеграфи су стално преносили вести о новим поразима „плавих блуза".

Не једном увукао је поглавица Џозеф непријатеља у клопку а његови ратници пуцали су као да су читавог живота само то радили и као да не воде порекло од народа који се вековима бавио готово само риболовом. Свакога дана Џозеф је измишљао нове смицалице. Једном је за собом спалио поље, други пут послао је своје најхрабрије људе на артиљерију генерала Хауарда. Изненада нападнути и раздвојени од својих чета, артиљерци су оставили топове и муницију и побегли главом без обзира. Индијанци су се докопали барута и олова а топове покварили и нанели грдну штету непријатељу.

Једнога дана племе Пробушених Носева морало је да пређе преко реке али ту их је очекивала чета војника. Тада је Џозеф променио правац, као да ће покушати да пређе реку на неком другом месту, а војници су кренули за њим. Ту их је он држао са шачицом ратника док је читаво племе мирно прегазило реку на првобитном месту. Тако је Џозеф напредовао према Канади рушећи за собом све мостове.

Новине се ругају

У ноћи 20. августа војници генерала Хауарда спавали су у логору мртвим сном. Неколико часова раније вратили су се из борбе против Пробушених Носева у којој су, узалуд утрошили силну муницију, док су црвени ратници штедели сваки метак и сваку стрелу. Њихови хици, међутим, нису били узалуд и сваки је погађао мету. А њихов поглавица налазио се свуда и на сваком месту, чинило се да је нерањив, час је био на једном час на другом брегу, када би под њим убили коња он би се једним скоком нашао на другом. Ни најбољи, опробани стрелци нису успевали да га погоде.

Око уснулог логора бделе су страже. Стражари нису држали пушке на рамену већ чврсто у рукама јер с Пробушеним Носевима нико никада није био сигуран. У читавом логору горела је само једна светиљка. То је генерал Хауард сазвао савет официра и тада су сви били нагнути над мапом подручја како би проучили терен и

Исправљена неправда да се славе само успешни људи

Зашто се увек славе само они који су успели у животу а заборављају, или чак изругују, они који су пропали? То је питање дуго мучило америчког писца Нигела Блундела који је, најзад сео и као протестни одговор на своје питање написао књигу о – баксузима. Дао јој је наслов: „Најтеже плаћене грешке"!

Из многих архива и старих новина покупио је неколико стотина примера баксузлука, односно поступака разних неспретњаковића, неспособњаковића и стварних баксуза.

Међу првима је онај несрећни лондонски градоначелник кога су у ноћи 2. септембра 1666. године пробудили и саопштили му да се у оближњој пекари види ватра. Он је, бунован, наредио да не буде ватрогасце: „јер ће ватру сам пекар, као и сваке ноћи,

покушали да предвиде следећи Џозефов потез Генерал Хауард је био ван себе. Из Вашингтона су му непрекидно стизали телеграми у којима су чланови владе питали шта се то догађа и зашто поглавица Џозеф још није ухваћен. Новине су се подсмевале а људи су већ почели да навијају за црвеног ратника коме читава војска ништа није могла. Генерал је одлучио да томе учини крај.

Тога поподнева послао је генерал патролу коњаника под командом поручника Бекона да извиди кланац и размотри могућност да се на том месту племену Пробушених Носева пресече пут. Сада је нестрпљиво очекивао поручников повратак да би сазнао све појединости и привео операцију крају.

Илустровао Ненад Мирковић

Крик, па пуцањ!

Најзад је ратни савет завршен и сви пуковници, мајори и остали официри повукли су се на починак. Генерал Хауард је чекао своју извидницу...

Усред ноћи чуо је топот коња. „Ево их!", помислио је и изишао из шатора. У помрчини је назрео чету коњаника која се лагано приближавала логору. Задовољно је посматрао обрисе својих војника у седлима. Свакако, нису били тако извежбани као индијански ратници поглавице Џозефа, али су се ипак одлично држали. Ево их како се после напорног и дугог марша враћају у логор у савршеном поретку, по четворица у реду, а испред свих поручник Бекон и заставник са стегом на врху копља.

Генерал Хауард се вратио у свој шатор да тамо сачека извештај поручника Бекона. Тако је пропустио муњевиту сцену која се одиграла на самој ивици логора, али је чуо пригушен крик после кога је одјекнуо пуцањ који га је натерао да изјури напоље.

А ево шта се одиграло у ноћи без месечине: када се извиђачка патрола приближила првом стражару који је чувао прилаз логору, заставник је изненада оборио копље на ком се вијорила застава, обо коња и у пуном галопу копље зарио у груди несрећног стражара. Овај је само крикнуо и срушио се а приликом пада опалила му је пушка.

– Индијанци! – повикао је генерал.

Прегажен логор

Поглавица Пробушених Носева је сазнао од својих невидљивих ухода да је чета поручника Бекона изјахала и научио је четрдесетак својих ратника да јашу у збијеном поретку као амерички војници. Индијанци су обукли униформе војника које су раније убили или заробили и тако су вешто извели подвалу да су преварили и генерала који је добро познавао своје људе и имао много искуства у борби с Индијанцима. И док је генерал Хауард вадио колт, није могао а да се не диви лукавству свог страшног противника.

Индијанци су јурнули у логор урлајући и пуцајући. Било их је свега четрдесетак али се чинило као да их има четири хиљаде. Буновни војници су искакали из шатора. У рукама су стезали оружје али су их Пробушени Носеви убијали још пре но што би и схватили шта се у ствари догађа. Ужасна пометња је владала у логору. Они војници који су избегли први налет Индијанаца никако нису успевали да се саберу и почну да пуцају. Осим тога, у мрклом мраку постојала је опасност да уместо у Индијанце пуцају у своје другове.

Генерал и официри урлали су наређења, узалуд покушавајући да организују неки отпор. Војници нису могли да се поврате од шока. Једини присебни у читавом логору били су преобучени Индијанци. Пошто су неколико пута „прегазили" логор, Индијанци су се упутили према месту где су биле везане мазге. Побили су стражаре који су их чували, пресекли конопце и преплашене животиње су трком ишчезле у мрклој ноћи. Хтели су исто да ураде и с коњима али нису стигли. Већ су пристизали војници који су се, најзад, прибрали. Задовољни постигнутим успехом коме се, вероватно, ни сами нису надали, Индијанци су полегли по коњима и ускоро их је прогутао мрак.

Крвава киша

Генерал Хауард одмах је послао за њима три чете коњаника. Облачићи прашине које су подигли индијански коњи јасно су показивали траг који је војнике одвео до кањона. Официри нису часили и улетали су у кланац као муве без главе. Али, у дну кањона читав зид Индијанаца им је препречио пут. Било је очигледно да су баш њих очекивали. И још једном су Џозефови ратници показали да су ненадмашни стрелци. Тада су официри наредили да се чете врате путем којим су дошле али је на литицама кланца било више Индијанаца него дрвећа. Војници су падали с коња и гинули и не знајући одакле долазе хици. Крвава киша трајала је све док и последњи војник није био мртав.

Племе Пробушени Носеви могло је да настави пут према толико сањаној слободи у пространствима Канаде. Али, као што је познато, до те слободе никада нису доспели. Готово на самим границама Канаде стигла их је и побила огромна војска којом је командовао генерал Милс.

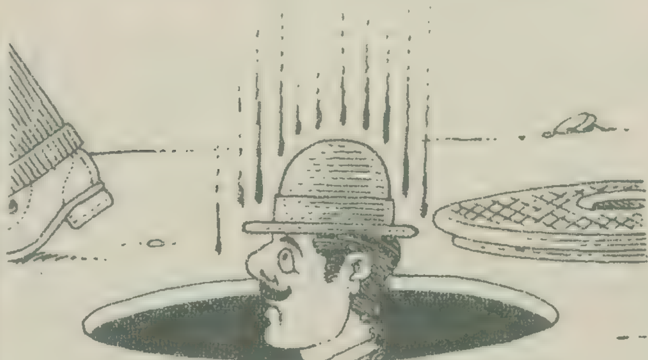
Б. Д.

ГРЕШКЕ, СКУПО ПЛАЋЕНЕ

ПОВЕСТ О БАКСУЗИМА

угасити!" Пожар се раширио. Тада је спаљен и уништен највећи део старог Лондона.

Једно време веома слављен амерички генерал Г. Армстронг изгубио је, у јесен 1876, свој чувени пук, славу и живот. Он није поверовао своме извиђачу који га је обавестио да се више индијанских племена ујединило да нападне америчку војну посаду у недовршеној тврђави. Генерал и после овог упозорења није ставио пук у стање приправности. Он је, напротив, уз сву помпу, пиће и јело и бројне званице, славио тог дана свој рођендан...

Илустровао Љубомир Милојевић Љубец

Сличне глупости починио је лорд Раглан током кримског рата 1854. године. Његовом кривицом збрисана је с лица земље енглеска „летећа бригада" – специјално одељење елитне коњице. Ову бригаду је командант Реглан погрешно упутио на главнину руске војске. Тобоже његови извештаји су бољи од начелникових. Енглески војници су дочекани ураганском артиљеријском ватром. Цела бригада је изгинула.

Ускоро су се Енглези повукли с фронта.

Блундел не наводи и не описује само ове и трагичне догађаје. Ту је и необични „сретни баксузлук" младог њујоршког уметника Џона Хелмса. Овог младића је баш на Бадње вече 1977. године напустила вереница. У очајању се напио и одлучио да се убије. Попео се на 86. спрат тадашње највеће зграде Њујорка Емпај стејт билдинга и бацио се у дубоку провалију.

Међутим, њега је дочекао удар такозваног повратног ветра, тј. јаке ваздушне струје које су једна од знаменитости ове огромне грађевине. Удар га је једноставно припио уз зид 85. спрата. Отрежњен овим ударом, Хелмс се задржао на широком симсу и почео да лупа на осветљени прозор. Може се замислити какво је било запрепашћење групе веселих гостију који су на том спрату славили Божић. Прихватили су несуђеног самоубицу и с њим наставили божићно славље.

Међу најтеже баксузе убраја се једна британска дама из Девона (којој намерно не наводимо име). Она је 1934. године добила грип. Њен брижни лекар одмах ју је сместио у оближњу сеоску болницу. Одавде је она, грешком, уместо друге пацијенткиње, пренета под дијагнозом као тежак и опасан случај у лондонску Општу болницу и – заборављена. Ту је лежала и гутала разне лекове пуних 40 година! Све до своје смрти 1974. године!

На крају је описан баксузлук јапанског мајора Хариа Хироте, јединог јапанског камиказе-пилота који је преживео самоубилачки напад за то намењеног авиона. Он се, наиме, у лето 1945. са својим авионом-бомбом бацио на амерички носач авиона. У тренутку кад је авион ударио о палубу непријатељског брода, силином удара, делић секунде пре експлозије, избачен је из авиона у море. Био је спасен и заробљен.

Данас је Хирото чувени главни кувар јапанског гурманског ресторана у Вашингтону. Непрестано се јада на свој баксузлук. Наводно, уместо да погине славно, као сваки прави камиказа, он его угађа и гости победнике.

А. П. К.

МОГЛА САМ ДА БУДЕМ ЧАРОБАН КОЊ

КЕТРИН ХЕПБЕРН САМА О СЕБИ

КЕЈТ ЛАВЉЕГ СРЦА

Кетрин Хепберн је прва звезда којој сам се дивио. Данас има седамдесет и седам година и за мене је и даље највећа. Можда би се дало разговарати о томе да ли је уједно и најбоља америчка глумица. Судећи само по разноликости улога које је тумачила, од Шекспира до музичких комедија на Бродвеју, по једанаест номинација и четири „Оскара", рекло би се да јесте.

Ако ништа друго, једно нико не може да оспори: госпођица Хепберн ненадмашна је у улози саме себе.

– А, то сте ви – рекла је када сам је први пут назвао. – Немам времена за вас сада. Картам се И ово друго, она ће им драге воље позирати. Четвртог блица није било.

Једном, после саобраћајне несреће из које је једва извукла живу главу, прво писмо које је добила било је од неког свештеника који је хтео да зна да ли госпођица Хепберн можда слути зашто је Бог тако „казнио". Госпођица му је одговорила да, ако већ нешто треба да слути онда слути како је несрећа пре дело ђавола него господина бога.

Од самог почетка одбијала је да се уклопи у Холивуд. Холивуд јој се осветио надимком: „Кетрин од Ароганције".

– Знате како су ту реч писали?! онако како су јој недавно доставили сценарио за филм „Коначно решење Грејс Квигли": преко баштенске ограде. Случајно се затекла у близини, видела како је свежањ слетео на травњак, помислила како би то могла да буде и бомба, али га је ипак подигла. Да види шта је.

Скелет храпавог гласа

– Имала сам среће – каже ми – живот ми је био наклоњен.

Ништа нетачније. Отпуштали су је двадесетак пута. Прве критике које је добила биле су јој, најблаже речено, ненаклоњене. „Госпођица Хепберн изгледа као скелет и има храпав глас."... „Глас Кејт Хепберн то вам је као кад убацујете новчиће у аутомат." После су увидели: када га извесно време слушате, сви остали гласови успављују.

... питам, када јој неко препоз- ... глас? „Кажем да сам ја моја сестра", одговара кикоћући се. „Наравно, они знају да сам то била ја, само што то никад не признајем".

Да ли је то тачно, питам је, да је једном рекла како глума није богзна какво умеће – како је, на крају крајева, Ширли Темпл умела да глуми у четвртој?

– Није тачно – смешка се – рекла сам како је Ширли то умела од рођења.

– Знате, кад се све сабере, ја овај живот уопште нисам проживела као жена. Проживела сам га као мушкарац. Као – и у том тренутку упућује ми летимичан поглед, а мени се чини да јој је помало неугодно – као себичан мушкарац. Неки пут сам се понашала свињски и сад би требало да испаштам за то. Само, чудно, ја уопште не осећам како због било чега испаштам.

Зар није усамљена, бар некада?

– Како да будем усамљена. Лежем тачно у пола девет и истог часа заспим.

То, кажем, није прави одговор на моје питање.

– Па – одговара ми одрешито – бољи од тога нећете добити.

Једном је, подсећам је, била удата.

– Да, покушала сам. Брак није за мене. Исувише волим да радим.

Знам врло добро да одбија свако питање о мушкарцима у њеном животу. Хоће ли у мом случају направити изузетак?

– Не – каже.

ПРГАВА, ПОГУБНА, СЛАВОМ ОВЕНЧАНА

Први филм снимила је у двадесет и петој години, 1932. Првог „Оскара" добила већ следеће године за улогу у филму „Јутарњи сјај". Следе „Оскари" за „Погоди ко долази на вечеру" (1967), „Зиму једног лава" (1968), „Летњиковац" (1982). Пргава госпођица, испоставило се, и није тако погубна по продају филмова као што су холивудски продуценти једно време тврдили.

Кетрин Хепберн је једина глумица која је добила четири Оскара.

добијам! Навратите послеподне на чај. Само, ако после намеравате да напишете нешто у стилу „светица Кетрин", ништа од тога. Кетрин јесам, светица нисам. До виђења.

Кетрин да, светица не

Госпођица Хепберн је потпуно у праву. Светица нипошто није. Али, и то је део њене неодољивости. Једном је на Бродвеју три пута прекидала представу. И сваки пут кретала од почетка. Разгневили су је блицеви који су три пута севнули из мрака гледалишта. На крају је рекла публици: представа или фотографисање, а одлуче ли се за

Са **е** уместо са **а**!

Можда је Кетрин Хепберн заиста арогантна. Никада није имала агента за штампу. Њени интервјуи могу се на прсте избројати. О њеном приватном животу зна се само толико да је двадесет и седам година била везана за глумца Спенсера Трејсија и да се за тих двадесет и седам година готово никад нису одвајали.

Ако је икако могуће, избегава све јавне скупове, чак и одласке у ресторане. Сама одговара на писма, сама обавља све телефонске разговоре, сама доноси све пословне одлуке. Ароганција?

Ваљда је само њој и могло да се догоди да јој сценарио доставе

У причу о срећи која јој се није увек смешила свакако иде и пробно снимање за „Прохујало с вихором". Кетрин је одбијена, улогу Скарлет О'Харе добила је Вивијен Ли.

Тридесет и осме Кетрин већ има једног „Оскара", чак јој је и критика далеко наклоњенија, али публика још увек није. Задужени за израчунавање комерцијалног успеха филмова прилепљују јој етикету: „погубна по продају филма".

С времена на време у току нашег разговора зазвонио би телефон и госпођица Хепберн је подизала слушалицу: „Није код куће", рекла би и прекидала везу. Шта

Нешто ћу вам поверити

Док ме испраћа, осврћем се по предворју и запажам да на зидовима нема ни једне њене фотографије, само једна усамљена карикатура. На њој се виде три коња, два како у позадини разговарају о трећем, млађем, који се високо уздигнуте главе пропиње очигледно пун себе. „Таква је читавог дана", гласи текст, „неко јој је рекао како личи на Кетрин Хепберн".

Док ми отвара врата, госпођица Хепберн каже:

– Нешто ћу вам поверити. Могла сам да будем чаробан коњ.

Кливленд Ејмори

живот је прича прича је живот

ЧУО СЕ СТРАХОВИТ ТРЕСАК. „МАРТИНА" ЈЕ НАЛЕТЕЛА НА ДЕБЕЛУ САЈЛУ КОЈОМ ЈЕ ШЛЕП БИО ПРИВЕЗАН ЗА РЕМОРКЕР И ИСТОГ ТРЕНУТКА ПОЧЕЛА ДА ТОНЕ

УКЛЕТИ РОЂЕНДАН

Волфганг Розен[illegible], метеоролог из Хамбурга, желео је да свој четрдесети рођендан прослави на другачији начин – ни у кући, ни у ресторану. Пошто је живео близу реке и често гледао излетничке бродове како крстаре Лабом око Хамбуршке реке, одлучио је да за рођендан изнајми јахту.

Ово су одушевљено прихватили сви његови пријатељи, рођаци, колеге и, пре свих, породица. Деца су се, наравно, највише радовала и нестрпљиво чекала петнаести октобар.

Најзад је освануо и тај дан. Метеоролози, Волфганг и његове колеге, најавили су лепо време. У ствари, падала је киша, али се небо над Хамбургом брзо разведрило. У пет по подне гости су се укрцали на јахту звану „Мартина". Њен капетан, шездесетшестогодишњи Урлих Врук, упалио је мотор и отиснуо се од обале. Чист рутински посао. Ни сам није знао колико је већ пута ишао на слична крстарења овом реком коју је познавао као свој џеп. На јахту се укрцало четрдесет седам особа.

„Мартина" је пловила лагано. Смењивали су се докови Хамбурга. Сви су стајали на палуби и дивили се свом граду који је већина први пут посматрала са реке. А онда су се бацили на јело и пиће. Трештала је музика, орила се песма: „Срећан ти рођендан, Волфганг!"

Два сата касније капетан се вратио у луку да покупи закаснеле госте, а неке и да искрца јер је нагло захладнело. Међу онима који су напустили „Мартину" били су и Волфгангова тетка и теча. Њихова двадесетседмогодишња ћерка Доротеа одлучила је да остане. И Волфгангова ташта је намеравала да се искрца али је, после наваљивања своје ћерке, остала да би пазила на унуке.

Капетан Врук је по други пут испловио из луке, сада с четрдесет три путника. Било је весело и бучно. Деца су трчкарала по палуби, завиривала у сваки кутак јахте и брзо се уморила. Сместили су их у засебну кабину на спавање. Јахта је пловила и по рукавцима. Око осам нашла се у притоци Келбранд, а онда су опет кренули пут Лабе.

Налазили су се на самом ушћу Келбранда у Лабу када је капетан Врук изненада испред себе угледао реморкер „Терезу" који је за собом вукао и празан шлеп. „Мартина" се кретала брзином од свега шест чворова на сат. Врук ипак није опазио на другом крају реморкера светло које је означавало да вуче шлеп. (Тек касније се сазнало да је Врук носио наочари с великом диоптријом.) А можда је баш у том тренутку неко од гостију с њим чаврљао и одвратио му пажњу. Било како било, Врук то друго светло није видео и мало је успорио да би пропустио „Терезу", а онда запловио пуном снагом.

Чуо се страховит тресак. „Мартина" је налетела на дебелу сајлу којом је шлеп био везан за реморкер и истог трена почела да тоне. Крици и запомагања су одјекивали само минут-два. А онда је завладала застрашујућа тишина коју је једино реметило запљускивање таласа.

Капетан „Терезе" није могао да избегне несрећу. Уосталом, све се и догађало иза његових леђа. Ипак, захваљујући њему, из ледене Лабе спасено је двадесет бродоломника. Алармирао је лучку полицију и за неколико минута стигли су спасилачки чамци. Ангажовани су и гњурци који су се прво спустили до „Мартине" – да провере има ли, случајно, преживелих у ваздушном џепу. Пронашли су само једног путника, мртвог. Волфганга и његову супругу су спасли, али не и њихова два сина.

Кад је свануло, по површини реке пливале су ташне, дечије играчке, Волфгангови рођендански поклони, боце... Заставе у Хамбургу спуштене су на пола копља.

„Мартина" је већ сутрадан извучена на обалу. У међувремену су пронађена тела шест утопљеника, углавном деце, а неколико дана касније из реке су извучена и тела још тринаест особа (четворо ни до данас није пронађено). Укупан број мртвих – двадесет троје!

Истрага сигурно није пружила утеху онима који су у овој трагичној ноћи изгубили своје најмилије.

С. И.

ХИТ

ПРИМЕРИ

РЕКОРДИ

Историја

1. Прва продавница плоча отворена је у Филаделфији, САД, 1897. године.
2. Власник најстаријег забележеног звука је музеј лондонске BBC-а који чува снимљену поруку Томаса Едисона из 1888. године.
3. До сада највећа плоча пуштена у продају имала је пречник 20 инча или 50.8 центиметара.
4. Сада су у употреби „брзине" плоча од 45 и 33.5 обртаја у минуту. Старији се свакако сећају и брзина од 16 и 78 обртаја. Мање је познато да су прављене плоче и са брзинама: 24, 80, 100 и 120 обртаја у минуту.
5. Прва провидна плоча објављена је 1977. године. На њој се налазила музика гитаристе Стива Хилиџа (Steve Hillage). Албум „Rainbow Dome Music" објавила је кућа „Virgin".

ЗА ГЛАДНЕ У ЕТИОПИЈИ

Око Нове године прво место многих европских топ листа надмоћно је држала песма „Do They Know It's Christmas?" групе Band Aid. Иза овог, до тада непознатог имена, крије се, можда, до сада највећи скуп звезда енглеске музичке продукције које су се везале за један пројекат. Ради се о веома хуманој идеји Боба Гелдорфа, певача Boomtown Rats, да најпознатија имена данашње поп-сцене сниме сингл у корист гладних у Етиопији. Успех није изостао: за само недељу дана плоча је достигла тираж од 600.000 продатих примерака, уз још 500.000 наруџбеница, и тако постала најбрже продата плоча свих времена која је фонду за гладне у Етопији обезбедила милион фунти стерлинга.

Групу Band Aid чине комплетне поставе група Duran Duran, Spandau Ballet, Bananarama и Boomtown Rats, затим Бој Џорџ и Џон Мос (Culture Club), Боно и Адам Клејтон (U2), Џорџ Мајк (Wham!), Миџ Јур (који је био и продуцент плоче) и Крис Крос (Ultravox), Глен Грегори и Мартин Уер (Heaven 17), Стинг (Police), Фил Колинс (Genesis), Френсис Роси и Рик Парфит (Status Quo), Пол Велер (Style Council), Роберт Бел, Џејмс Тејлор и Денис Томас (Kool And The Gang), Мерилин, Пол Јанг и Питер Блејк. На снимање нису стигли, али су послали своје говорне поруке које су се нашле на B-страни, Дејвид Боуви, Пол Макартни и Ени Ленокс (Eurhytmics). Зар је оваква екипа могла да не успе?

15 ЧИЊЕНИЦА О...

ДЕЈВИДУ БОУВИЈУ

– Не осећам се као личност. Ја сам колекција туђих замисли.

1. Прва група у којој је наступао звала се The Hooker Brothers
2. На омоту плоче „Човек који је продао свет", објављене 1971, Дејвид је носио хаљину
3. У филму „Жиголо", поред низа познатих глумаца, партнер му је била и једна права свиња
4. Сину је дао име Зоуви а касније га прекрстио у Џо
5. Има плочу на којој се потписао као Арнолд Корнс
6. Једном је на турнеју понео комплетну библиотеку.
7. Крајем 1973. преко целог трга Пикадили у Лондону финансирао је постављање огромног паноа са поруком „Воли вас све Боуви"
8. Позната је његова изјава из 1976: „Волео бих да једног дана постанем премијер Енглеске"
9. Јуна 1973. одржао је опроштајни концерт. Непуних годину дана касније вратио се на сцену
10. Изјавио је: „Моја је личност толико конфузна да ме често збуњује"
11. Снимио је говорну ЛП плочу са причом „Петар и вук"
12. На почетку каријере није патио од скромности: „Највећи сам и брига ме да ли то неко зна"
13. Крајем 1969. рекламирао је „џепне електронске оргуље" као чудо технике које је „следећа лудост највећа после јо-јоа".
14. Пре четири године појавио се у екранизацији Брехтове драме „Бал". Играо је луталицу-свирача на укелеле инструменту
15. Постигао је необичне рекорде: његових шест албума било је на самом врху енглеске топ-листе где су, без изузетка, доспели директно!!! („Aladin Sane", 1973, „Pin Ups", 1973, „Diamond Dogs", 1974, „Scaray Monsters", 1980, „Let's Dance" 1973, и „Tonight", 1974).

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

снимио: Бранислав Рашић

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

Ово је снимак из 1979. године. У врх популарности стиже песма „Видео је убио радио-звезду" непознатог тандема Баглс (Buggles). Затим је, неочекивано, двојац упловио у последњу поставу супер састава Јес (Yes), онда се друштво распало а десна половина Баглса почела је да се бави продуцентским радом. Радећи тај посао Баглс је постао један од најуспешнијих и најбогатијих. Колекција његових пацијената: ABC, Dollar, Малколм Макларен, Spandau Ballet, Yes и највећи подухват 1984. – Frankie Goes To Hollywood.

УПОЗНАВАЊЕ

ЊИХОВЕ ПРВЕ ПЛОЧЕ

Чак и најпопуларнији певачи и музичари не заборављају прве плоче које су набавили као деца. Кога су то волели данашњи идоли?

Ник Кершоу: – Прва плоча у мојој дискотеци била је „Твоја песма" Елтона Џона. Још је негде чувам.

Холи из „Frankie Goes To Hollywood": – Био сам обожавалац групе Мув (Move). Први њихов сингл који сам набавио је „Друм купина".

Пол Јанг: – Као клиња волео сам Дорсе. Прво сам купио „Јахаче у олуји". Маштао сам да и ја снимим тако добру песму.

Џорџ Мајкл: – Мислио сам да је Карли Сајмон најбоља певачица и зато сам купио хит „Радећи праве ствари" без обзира што још нисам имао грамофон!

ШАКА КАН:
– НИСАМ НИЧИЈА ЛУТКА НА КОНЦУ!

После Мајкла Џексона, Лајонела Ричија, Тине Тарнер и Принца стигла је и Шака Кан. Заблистала је тако још једна звезда црначке музике.

Више од десет година била је при самом врху топ-листа, још од првих плоча и наступа са групом Rufus. Од старта је неговала соул и ритам и блуз – музичке жанрове који на изглед не нуде много могућности. Није лако бити супериоран у таквим условима и због тога овој певачици треба одати признање.

Ариф Мардин шеф велике издавачке куће Atlantic Records, представља гаранцију да у случају метеорског лансирања тамнопуте Шаке Кан ништа није случајно. Како је свима јасно да Мардин личним ауторитетом и угледом (уз финансијску моћ) своје куће стоји иза најновијег успеха ове певачице, има оних који говоре о још једној лутки на концу којом он управља. Шака се, наравно, не слаже с тим.

Њена сингл плоча „I Feel For You" уклапа се, захваљујући електронским ефектима у модерно доба. Али, Шака Кан је и даље у много чему јединствена соул певачица одрасла на поп варијанти традиционалне соул, ритам и блуз музике и

чистог џеза, што је било довољно да уз подршку издавачке куће ове зиме потисне са врха топ-листа у Енглеској и Америци „Wham!" и „Френкијевце".

Још у пролеће 1984. Шака Кан је најавила свој велики комерцијални тријумф освојивши (у Америци врло значајну) награду Grammie у конкуренцији за ритам и блуз интерпретатора и не плаши се злих језика који тврде да је Ариф Мардин одбацио чак и једну Арету Френклин кад му више није била потребна.

МОЈА ПЕСМА

Од овог броја објављујемо одговоре познатих домаћих музичара на питање: „Коју бисте песму, односно текст, волели да сте потписали?"

БАЈАГА

– Волео бих да сам написао песму „Грација". Џони ју је ставио на први албум групе „Азра" који је објављен 1980. године.

ГРАЦИЈА

Музика и текст: Бранимир Штулић

Твоје руке у нескладу
између збиље и сна
гледам град у пролазу
неки људи иза нас

хајде узми ме са собом
уради ми све што знаш
хајде узми ме са собом
грација

говориш ми да си слободан
желим вјеровати у то
улица у одјају
залуђујеш ме погледом

хајде узми ме са собом
уради ми све што знаш
хајде узми ме са собом
грација

још увек те волим
да ли то знаш
тражим ритам у кораку
успоравам ти ход
слушам како запиткујеш
узвраћам ти осмехом

Хајде узми ме са собом
уради ми све што знаш
хајде узми ме са собом
грација

НИЈЕ ЗА ПРИЧУ

Када је имао четрнаест година, Лу Рид (Lou Reed) је снимио песму „Тако тужан" као члан групе Shades. На име извођачких права он је од тада до данас, значи за 28 година, примио тачно 78 центи (око 180 нових динара).

СВЕ ПЛОЧЕ

MOTORHEAD

„Motorhead" (Chicwick, септембар 1977)
„Overkill" (Bronze, март 1979)
„Bomber" (Bronze, октобар 1979)
„On Parole" (UA, новембар 1979)
„Ace Of Spades" (Bronze, октобар 1980)
„No Sleep Till Hammersmith" (Bronze, јун 1981)
„Iron Fist" (Bronze, април 1982)
„What's Words Worth" (Big Beat, фебруар 1983)
„Another Perfect Day" (Bronze, мај 1983)
„No Remorse" (Bronze, септембар 1984)

ПРИПРЕМА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА **Rock**

ЖИВОТОПИС КАНАРИНЦА

ПЕСМА ГА ЈЕ ОДРЖАЛА

ЗА НЕКЕ УЗГАЈИВАЧЕ ГЛАС ОВЕ ПТИЦЕ ДАЛЕКО МАЊЕ ЈЕ ВАЖАН ОД ЊИХОВОГ ИЗГЛЕДА И БОЈЕ... МОЖДА ЋЕ ВАС ЗАНИМАТИ ДА ЛИ СТЕ НАБАВИЛИ ШКОЛОВАНОГ ПЕВАЧА ИЛИ ЛЕПОТАНА КОЈИ „ЖИВИ ОД ПЕСМЕ"

Са једног међународног такмичења птичара до нас је стигла вест: канаринац из Југославије првак света! Узгајивач из Новог Сада Сава Милошевић донео је из немачког места Пирмасенса златну медаљу.

Могли бисмо чак и да тврдимо да су сви мање обавештени у том тренутку поверовали како је из наше средине потекао шампион песме. Не, није. Дотични канаринац овенчан је славом недостижне лепоте! Добио је награду за најлепшу боју. Краси га одређена шара или цртеж, величина, облик тела, боја очију и остало што највише одговара прописима цењених удружења птичара.

Загледали смо га, сликали, распитивали се. И признајемо, не баш лако успели да схватимо како је то Сава од 240 жутокљунаца открио баш овога наслућујући да има све квалитете једног правог изабраника за птичји сајам лепоте.

И док ми од једног канаринца у кавезу очекујемо само песму као дах живота у природи, узгајивачи су, ето, отишли много даље. Ако се не баве канаринцима песме или боје, интересују их такозвани канаринци облика или мешанци добијени укрштањем с другим птицама.

У природи је зелен

Савин победнички канринац припада врсти сатинет златни – са црвеним очима. У овој категорији постоји још и фео-ино, липохром и меланин. Људи су били упорни и од ових неколико врста узгојили су преко 560 типова канаринца, боје међу којима су чак и мозаик-канаринци. А почели су, наравно, од обичног канаринца који у природи има тамнозелену боју. Да би га обојили по својој жељи, морали су прво да га избеле – ускратили су му витамине...

Има узгајивача којима је црвена, али што лепша, боја канаринца једини циљ. У храну својих изабраника са такозваном црвеном подлогом, док им перје расте, додају каротин – екстракт црвене паприке, цвекле или шаргарепе. Ако то пропусте само један дан, бар неко перо ће остати светло и труд може лако да пропадне. Осим тога, морају да их чувају од промаје, јер канаринци тада мењају перје и изгледају као очерупани.

Цена успеха

Ко воли птице и одлучи се да крене овим путем, не штеди ни време ни новац. Узгаја на стотине њих да би добио оног правог који на такмичењу има шансу. Њима је победа истовремено и најдража награда за труд. А труд никад није узалудан, јер такозвани канаринац боје није заборавио да пева. Неко ће га купити због песме

Међу канаринцима само су мужјаци певачи. Зато су Шпанци у 15. веку са Канарских острва, где им је постојбина, на дворове ондашњих владара доносили само њих – да би задржавали монопол на ове птице. Али, после једног бродолома код Елбе канаринци су излетели и остали на острву. Тамо су се парили са сродним женкама птице из породице зеба.

Таленат певача зависи од наследних особина. Зато и они имају своје родовнике. Изабрани мужјак немачког ролера, белгијског малиноа, или шпанског тимбрадоса, по генетској шеми, пари се са четири женке истог рода. У ствари, у име квалитета узгајивачи су често сурови – паре их са блиским сродницима и то по неколико пута. Кажу да тако добијају генијалца, иако се често догоди да већина подмлатка угине или буде потпуно дегенерисана.

Сава Пинтер из Београда, првак Југославије и фаворит на готово свим такмичењима, каже да они који желе врхунског такмичарског певача морају да држе канаринце у малим кавезима и у тами. (За лепотане важи обрнуто. Неправда, зар не!) У малим кавезима не губе енергију, а изношењем из таме ствара им се условни рефлекс.

Кикот из кавеза

После завршене школе, кад у групи слушају „учитеља", појединачни такмичари или такмичари у колекцији (четири птице) започињу живот у потпуном мраку који за њих траје месец дана. Онда их износе на сто и навикавају да певају пред судијом. То је тај условни рефлекс. Сава их често шета по стану и износи из куће како би се што мање плашили непознате средине, јер и то је важно

Такмичари-певачи имају на располагању пола сата... Судија за то време слуша колико и шта певају. А песма им се састоји из тура, односно слогова и слова. Каже се да високи тонови нервирају слушаоца. Боље је „тјонг-тјонг-тјонг" него „тинг-тинг-тинг"..., „лу-лу-лу-лу" него „ли-ли-ли-ли". Али је зато „линг-линг-линг" најбоље. Такозвано чапкање у стилу „тјап-тјап-тјап" нема никакву вредност. Не ваља ни цвркутање као ни певање кроз нос (тј. кљун).

Једна од тура зове се завијање а друга кикотање. Ту су још и звона, клокот, чокот и друго.

Чак и најувежбанији певачи некад пред судијама не отворе кљун. Освета?! Не, они то не схватају... Певачи у заточеништву не знају ни то да би без свог мучитеља и учитеља човека преживели највише два дана.

Диего Варагић

КОМАРАЦ МОЖЕ ДА ГА УСМРТИ

Ако имате канаринца, корисно је да знате и ово:

– дајте му семенску и јајчану храну (тврдо кувано јаје), али повремено можете и кекс, фрутолино, медолино, презлу, кукурузно брашно, шаргарепу, маслачак, купусов лист, ољуштену јабуку.

– Пазите да га не прегојите, од дебљине може да добије инфаркт.

– Не држите га ноћу на тераси и чувајте га сунца и стреса (кад падне кавез и кад га хватате рукама).

– Чувајте га од ваши које могу да му исисају крв. Купите спреј.

– Посебно га чувајте од комараца. Ако га уједе за око, угине. Ако га уједе за прст, отпада му или нокат или цео прст.

– Његов век је 5-6 година, а може да доживи и 18. Код старих су ноге дебеле и покривене крљуштима а нокти дугачки.

– У једном кавезу не можете држати двојицу, туку се.

Сава Милошевић – светско признање и шампион из његовог јата

Развојни пут црвеног канаринца

Неким узгајивачима је стало да имају канаринце што необичнијег изгледа. И ево шта су добили...

Снимио: Љубомир Патрногић

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

Исак Асимов

ВИШАК ВОДЕ

ТРИ ЧЛАНА ПОСАДЕ „СРЕБРНЕ КРАЉИЦЕ" ПРЕЖИВЕЛА СУ СУДАР С АСТЕРОИДОМ, АЛИ ШТА ИМ ЈЕ ТО ВРЕДЕЛО КАД СУ ИМАЛИ КИСЕОНИКА САМО ЗА ТРИ ДАНА

Можеш ли да престанеш са тим ходањем горе-доле? – чуо се глас Ворена Мура са лежаја. – Од тога нема никакве користи. Боље мисли о томе колико смо среће имали, кабине су чак и херметички затворене. Па то је фантастично!

Марк Брендон се окренуо и бесно га погледао:

– Драго ми је што ти се овде толико допада. Наравно, заборавио си колико ваздуха још имамо.

– Од тога што трошиш толику енергију – одговорио му је Мур – та ће се залиха само брже потрошити. Зашто се не угледаш на Мајка? Погледај како је он мртав хладан.

Мајкл – Мајкл Ши, до јуче члан екипе космичког брода „Сребрна краљица", симпатичан момак плаве косе, седео је с ногама подигнутим на сто. Кад је чуо своје име, подигао је главу и уморно се осмехнуо.

– Раније или касније, то се морало догодити – изјавио је. – Линија води посред астероидног поља...

– Екрани за осматрање отказали су пет минута пре него што је она каменчина грунула у нас – наставио је Мур. – „Сребрна краљица" просто се разбила у парам-парчад. То што је овај део остао читав и још херметички затворен – право је чудо.

– Ти заиста имаш занимљиву представу о чудима, Ворен! – Брендон је повисио глас. – Налазимо се у бедном остатку брода са две кабине, имамо кисеоника за три дана после чега нас чека сигурна смрт, а ти имаш довољно дрскости да причаш о некаквим чудима. Зашто не погледаш истини у очи! Ми смо готови! Разумете ли, готови!

Мур је устао, пришао Брендону и пријатељски потапшао младића по рамену.

– Марк, ако се под хитно не средиш, за 24 часа бићеш сасвим луд. И запамти, увек се нешто може измислити и на Земљи и у космосу.

– Кад бисмо могли да стигнемо до Весте – први је проговорио Мајк – то би нас спасло. Тамо живе људи... Јесмо ли далеко од ње?

– Не више од 350 до 400 километара – одговорио му је Мур – ја је видим кроз окно, а не заборави да има пречник од свега 250 km.

– Само 300 километара до спаса – мрмљао је Брендон. – Али, потпуно би исто било и да је у питању милион. Немогуће је променити орбиту на коју је избачена ова жалосна олупина.

– Зар неће почети да нас траже чим чују за катастрофу? – упитао је Мајк. А пошто смо тако близу Весте, лако ће нас приметити.

– Не, Мајк – одговорио му је Мур – нико нас неће тражити јер нико ништа и не знао о катастрофи и неће знати све до оног тренутка док не виде да „Сребрна краљица" није стигла у назначено место. Судар с астероидом био је тако изненадан да нисмо стигли да пошаљемо СОС.

– Значи, једини излаз је докопати се Весте најкасније за три дана.

– Потрефио си! Преостаје једино да смислимо како то да изведемо – изненада је експлодирао Брендон. – Престаните с тим бескорисним брбљањем. Учините нешто!

Мур се ћутке вратио на лежај. Забацио је главу на наслон, на изглед савршено миран али је његов мозак грозничаво радио.

Налазили су се у заиста безизлазном положају. Олупина је кружила око Весте. Хране су имали за недељу дана, испод кабине налази се Гравитатор који ствара нормалну силу теже. Систем осветљења радио је с прекидима, али је радио. Најцрње је било то што су имали кисеоника само за три дана!

Излаз из ситуације као да није постојао! Било их је тројица а имали су само једно космичко одело, зрачни пиштољ и детонатор. То је било све што су успели да прикупе пошто су претражили сваки кутак преосталог дела брода.

Мур је устао и сипао себи чашу воде. Испио је механички садржину и даље дубоко замишљен, кад му наједном нешто сину у глави. Остао је дуго зурећи у празну чашу.

– Мајк – упитао је наједном – колике су наше залихе воде?

– Код нас је остала сва вода из брода... Резервоар је у облику коцке чија свака страна има по два и по метра. Готово је пун.

– Тако значи... – У дубини Муровог мозга помаљала се нека замисао, али он никако није могао да је ухвати до краја мада је наслућивао да се ту негде крије оно најважније.

– Каква ситуација – тужно се насмејао Брендон – судбина нас је снабдела храном за недељу дана, тродневном залихом ваздуха и водом за годину дана, чујете ли? За целу годину! Имамо довољно да пијемо, да се купамо и прскамо!

– Смири се, Мајк – покушао је Мур да утеши младића. – Јесте, имамо толико воде да се једног дела можемо чак и ослободити... – и тог тренутка Мур се лупио по челу: – Ка-

ко ми то раније није пало на памет? Момци, на посао! Улаз број 5 налази се на крају овог пролаза, зар не? Је ли херметички затворен?

– За унутрашња врата сам сигуран – одговорио је после извесног размишљања Мајк – проверио сам после судара, али за спољна не гарантујем. Није искључено да су као решето, рупа до рупе.

– Испитајмо то! – Мур је брзо навукао одело и упутио се ходником који је водио поред кабине. Кад је стигао до улаза број 5, дуго га је испитивачки посматрао.

– Изгледа да је с овим вратима све у реду – окренуо се према Мајку. – Надам се да је и с друге стране тако исто. Индикатор показује да је отвор последњи пут коришћен за улаз, према томе у њему има ваздуха. Одшкрини мало врата и ако чујеш шиштање одмах затварај.

Врата су се отворила једва за који милиметар. С леве стране браве појавила се танка линија. Никакав звук се није чуо. Мајк је лизнуо кажипрст и принео га пукотини.

– Све је у реду – удахнуо је с олакшањем. – Ваздух нигде не истиче.

– Одлично, отвори шире!

Још један покрет полуге и врата су се отворила.

– Ти седи овде, Мајк, и чекај ме. Дај ми зрачни пиштољ?

– Шта намераваш да урадиш? – упитао је Мајк.

– Сећаш се оног малопре са водом... да је има толико да се можемо једног дела ослободити? Шта кажеш, није лоша замисао? – После ових речи Мур уђе у декомпресиону комору између двоја врата оставивши иза себе Мајка Шија у великој недоумици.

Док му је срце тукло као лудо Мур је чекао да се отворе спољна врата. Његов план био је сасвим једноставан али тешко ће га остварити. Врата су се са шкрипом отворила за десетак центиметара и онда се зауставила. Зачуло се хујање ваздуха који је истицао у вакуум. На тренутак срце му је готово стало при помисли да се нешто заглавило. Али, у идућем тренутку звук сервомотора се појачао и метална плоча нестала је у зиду. Космонаут је причврстио магнетне ципеле и закорачио у простор. Непрестаним покретима почео је полако да одмиче дуж спољашњости брода. До овог часа никад није излазио у отворен космос и сад га је док је висио с главом надоле, као мува на таваници, хватао неописив ужас. Али, магнетне ципеле чврсто су га држале и Муру се вратило самопоуздање.

На свега четири метра од места на коме је изашао метални зид нагло се завршио. Од кабине на крају ходника остао је само улаз, као каква замка. Ту се Мур сусрео с првом тешкоћом. Унутрашњост кабине није била од метала тако да му магнетне ципеле уопште нису користиле. Мур се тога сетио тек кад се „откинуо" од брода и почео да лебди. Грчевитим покретом ухватио се у последњем часу за избочину на зиду брода и опрезно се привукао назад. Неколико тренутака остао је тако непокретан док се није смирио. Затим је поново кренуо напред заобилазећи или прескачући опасна места.

Чинило му се да пуже бесконачно дуго. Болео га је сваки мишић, зној се сливао низ лице. Циљ – зашто је уопште кренуо напоље – изгледао му је као нешто мање важно, постојало је само бесконачно кретање између оштрих ивица крхотине, цеви, жица. Најзад, је доспео до резервоара. Био је задивљен: зар је могуће да је после судара остао неоштећен иако је израђен од обичног берилијумског челика. Сада га је чекало оно најтеже.

Мур је укључио зрак пиштоља на најјаче. У жижи млаза појавила се ускоро тамна мрља велика као петопарац. Ускоро је постала наранџастожута и Мур је знао да ће убрзо бити достигнута температура на којој се топи челик. Али, хоће ли он имати снаге да издржи? Био је смртно уморан. Одједном се у малом удубљењу, које је направио зрак, створио једва видљив отвор и следећег тренутка вода је шикнула напоље! Размекшани метал попустио је под унутрашњим притиском и отвор се просто расцветао. Из рупе је допрло шиштање, облак паре обавио је Мура. Кроз маглу је видео како се вода муњевитом брзином претвара у ледене капи које су ишчезавале у празном простору. Истог часа осетио је лак притисак који га је одбацивао од зида брода. Неописива радост обузела је Мура јер је знао да је то последица убрзања. Посао је био завршен, успешно завршен. Струја паре заменила је млаз из реактивног мотора!

Мур је кренуо натраг путем који му је сада изгледао неупоредиво тежи. Био је на ивици снаге, уморне очи саме су се склапале. Одједном се пред њим појавише врата улаза 5. Последњом снагом притиснуо је сигнално дугме. Прихватиле су га јаке Мајкове руке.

Кад је отворио очи над њим су стајали Брендон и Мајк. Мур је обрисао зној са лица и таман заустио кад се умеша Брендон.

– Хоћеш да кажеш – промуцао је он – да ће нас уместо млаза гаса из ракетног мотора струја воде одвести до Весте.

– Тачно тако. Као ракетни мотор – тешко дишући потврдно је Мур. – То су ти силе акције и реакције. Отвор се налази на супротној страни од оне на којој је Веста. Према томе, струја нас покреће тачно према њој. Воде има довољно, притисак је као и раније велики зато што вода излази кроз отвор у облику паре.

– Паре! – био је запрепашћен Брендон – при тако ниској температури у космосу!?

– Да пара! При тако ниском притиску у космичком простору – поправи га Мур – тачка кључања воде снижава се са падом притиска. У вакууму се чак и лед претвара у пару! Уосталом, вода се замрзава и кључа истовремено. Видео сам то својим очима. – И после неколико тренутака Мур се осмехнуо и окренуо Брендону: – Па шта кажеш, мали? Није тако лоше у космосу као што то изгледа у почетку!

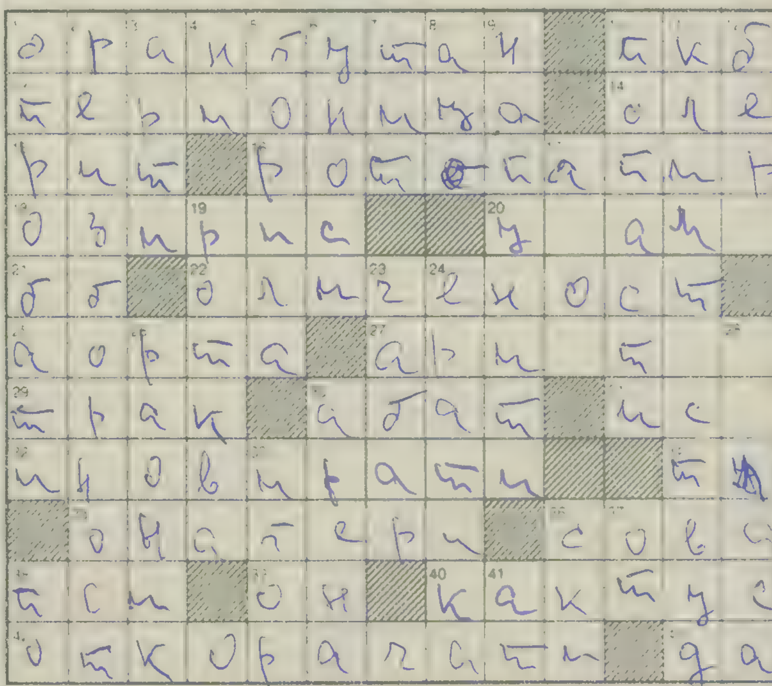
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

1. Највећи и најснажнији мајмун. Када је уплашен у стању је да савије челичну шипку дебелу 5 cm. Живи у прашумама западне Африке. Висок је и до 2,3 m.

2. Антропоидни мајмун, висок до 1,5 m. Нема репа а тело му је обрасло дугом длаком. Живи по густим прашумама Борнеа и Суматре. Храни се младим лишћем, птичјим јајима и мањим птицама.

ВОДОРАВНО:
1) види увод! 10) скраћеница за: Пољопривредни комбинат Београд, 13) просторија у којој се пере, 14) узвик на кориди, 15) мочварно земљиште, 16) папир за штампање новина, 18) египатски бог плодности и сунца, 20) бивши генерални секретар ОУН (Ситу), 21) два иста сугласника, 22) спољни израз нечег унутрашњег, 25) главна срчана жила, 27) атински државник и војсковођа (Праведни), 29) сунчев зрак, 30) амерички публицист (Лиман), 31) старо име острва Виса, 32) уводити новост, иновацију, 34) знак за тулијум, 35) дивљи магарац из Азије (мн.), 36) ноћна птица, 38) домаће верне животиње, 39) лична заменица, 40) биљка с трновитим стабљикама; 42) отићи корачајући, 43) међународна ознака за Данску.

УСПРАВНО:
1) покушати, 2) право поновног бирања, 3) амерички кларинетист (Шо), 4) знак за никал, 5) види увод! 6) доприноси, 7) римски историчар (Ливије), 8) име песника Шопова, 9) налити до врха, 10) пасући појести сву храну, 11) име и презиме холивудског филмског глумца, 12) име глумца Ланкастера, 17) један Димин мускетар, 19) врете биљке,23) врста дрвене посуде са две ушице за ношење, 24) љубавна поезија, 26) део плуга, лемеш, 28) главни град Сирије, 30) борилиште, 33) име композитора Стравинског, 36) зимски спорт, 37) алпски врх у Швајцарској, 38) велика италијанска река, 41) коњ.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Данте, 6) идеал, 7) Јанко, а, 8) сок, 9) наива, 11) феудализам, 18) оц, 19) Авр, 20) парапет, и, 22) не, 23) так, 24) Марсеј, 26) тркач, 28) фалш, 29) ВА, 30) огањ 31) писмено, 33) мраица, 35) текила 37) икра, 38) жир, 39) куп 40) она 41) наут, 43) боца, л, 44) закрпица, 47) ИР (Иван Раос), 48) оп, 50) ране, 51) арија, 53) Фигаро 54) примат.

БЛЕЈД РАНЕР

РЕЖИЈА: РИДЛИ СКОТ
ГЛАВНА УЛОГА: ХАРИСОН ФОРД
МУЗИКА: ВАНГЕЛИС

Можда Лос Анђелес двадесет првог века неће изгледати као у филму „Блејд ранер", али ако вас не интересују сјајна фотографија, музика упечатљивија од оне у „Ватреним кочијама", глумац који неодољиво личи на Спилберговог Индијана Џонса а у „Ранеру" бар трипут боље глуми, гледајте овај филм да видите живот у граду за мање од сто година.

Илустровао Зоран Јовановић

На тротоарима, метеж, људи који се не разумеју, пролазе не осврћући се на оне који умиру, зграде налик на астечке пирамиде, око њих разбацано ђубре, а усред свега, полиција и андроиди.

На срећу главног јунака у тумачењу Харисона Форда, а на опште задовољство публике, нису сви андроиди зли, има их и добрих.

Све почиње тако што четири андроида (савршене копије људи, само далеко савршенији!) свесни свог ропског, роботског положаја беже, да би организовали побуну и избавили своју „браћу" која обављају најтеже послове уместо људи.

Уз све то, ови андроиди су савршене машине за убијање. Главни јунак филма, онај који подсећа на лик Индијана Џонса, прогони их и уз пут се заљубљује у једног женског андроида.

На крају зли су мртви, пошто су, претходно убили своје творце, и поклонили живот свом прогонитељу (Харисону Форду) који са својим љубљеним андроидом женских одличја одлази ван града, у природу, ка неочекиваном хепиенду. („Она" је специјалан модел који не „живи" само четири године као и остали андроиди).

И тако се завршава овај криминалистичко-фантастични филм који није лишен извесне конфузности, али који, уз сву акцију, на неки начин предвиђа конфузију која у блиској будућности прети животу на земљи, у великим градовима.

В. З.

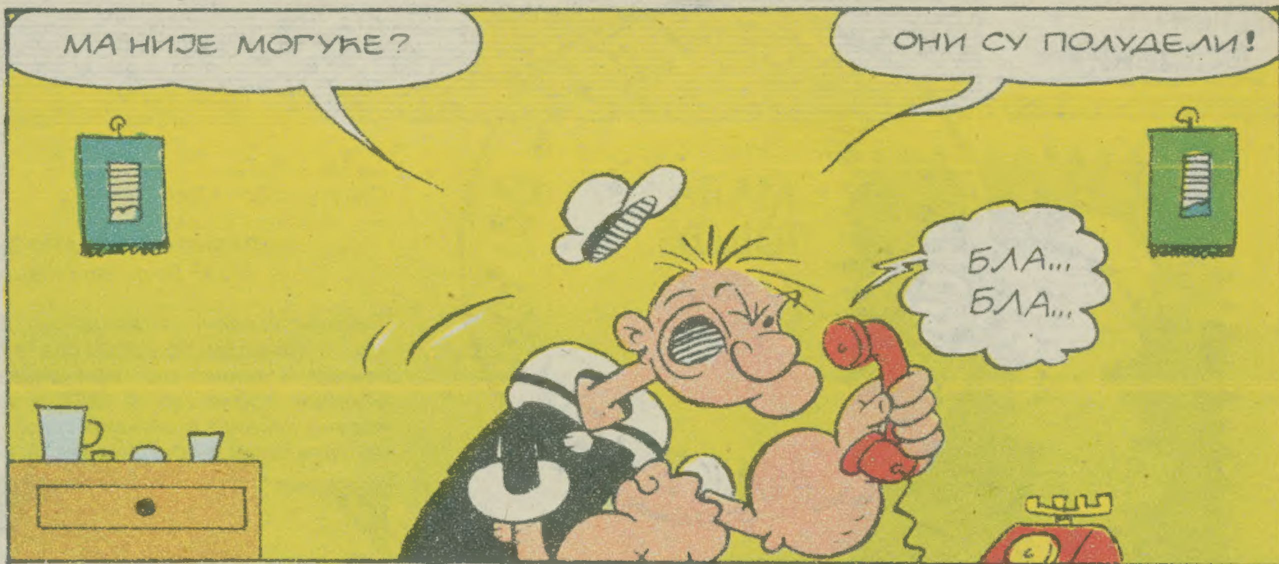
НОВА НАГРАДНА ИГРА ВОЖЊЕ И СТРЕЉАЊА

ЛЕТЕЋИ ЋИЛИМ

Од наредног броја „Политикин забавник" покреће наградну игру ЛЕТЕЋИ ЋИЛИМ.

[illegible]

ПОПАЈ
By BUD SAGENDORF

МА НИЈЕ МОГУЋЕ?
ОНИ СУ ПОЛУДЕЛИ!
БЛА... БЛА...

ЈЕ Л' 'ОЋЕМО ЈЕДНУ ПАРТИЈУ МИЦА?
НЕ!

ОБЕЋ'О СИ ДА ЋЕМО ДАНАС НА ПЕЦАЊЕ?
НЕ!

ДАНАС ЋУ ТИ НАПРАВИТИ СЛАДОЛЕД ОД СПАНАЋА!
НЕ!

'АЈД'МО НА ПЉЕСКАВИЦУ! ЈА ЧАСТИМ!
НЕ!

?
?
ПОСЛЕ ДУГОГ РАЗМИШЉАЊА ДОШАО САМ ДО ЗАКЉУЧКА: САЗНАО ЈЕ ДА ЋЕ СПАНАЋ ПОСКУПЕТИ!
#!!
#!!
BUD SAGENDORF 9/23

БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124
11001
МАКЕДОНСКА 29

У МРАКУ ПРОГОВОРЕ ГРАНЕ...

Песник Душко Радовић написао је две песме о мраку. Не могу да их пронађем, па те молим да их објавиш.

ЗВОНКО ПЕТРОВИЋ
61353 Боровница

КАД ЈЕ БИО МРАК...

Кад је био мрак,
кад је био мрак,
појурила мачка миша
чак, чак, чак.

Појурила мачка миша
чак, чак, чак,
– а да л га је прогутала,
ил га није прогутала,
то ни она није знала
– јер је био мрак,
јер је био мрак...

МРАК

У мраку проговоре гране
и оживе сенке,
и панталоне узјашу столице,
и пењу се на полице
и праве теревенке.

Председник им је прекидач за сијалицу.
Кад он каже: „Кврц"
– не чује се ни фррр
ни мррр
ни жврц.
Све се умири, и све се утиша
– сем миша, и сем када пада киша.

Душко Радовић (1922-1984)

СИЋУШНИ ЦАР ИЗ ГРМЉА

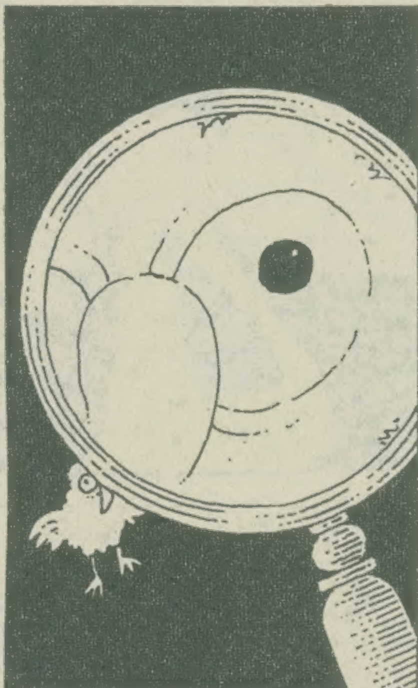
Која је наша најмања птица?

СЛАВОЈКА МИШИЋ
51274 Красно Поље

Чак и сада, зими, може да се види малена, готово округла птичица смеђе боје како живахно скакуће у густом и трновитом грмљу. То је царић или палчић, сродник врапца, вероватно најмања птица која живи код нас: заједно са репом дугачка је непуних десет центиметара. Од 63 врсте царића, у Европи, дакле и код нас, живи само такозвани зимски палчић. Остале врсте настањују Северну и Јужну Америку, одакле и потичу. Ова љупка птица витког кљуна храни се бубама. Њена звонка песма одјекује током целе године, јер царић се не сели.

Највећи број врста гради помоћна гнезда, која не служе за полагање јаја, а подижу их мужјаци у време парења и близу места где ће саградити право гнездо. Лажна гнезда најчешће се налазе на упадљивим местима, донекле се разликују од оних која служе за лежење и подизање младих, али још није сасвим разјашњено чему служе. Неки научници сматрају да у лажним гнездима спава мужјак док женка у правом гнезду негује младе.

Запажено је да парови неких врста певају у дуету: две „строфе"

песме отцвркује мужјак, а друге две женка. Већина царића живи у уском, породичном кругу, и сви чланови учествују у свим породичним обавезама. Старија браћа и сестре често помажу родитељима да прехране најмлађе птиће.

СТРУЈА У ЏЕПУ

У неким новинама сам видео рекламу за једну нашу фабрику батерија која представља човека како у рукама држи слику жабљих батака. У углу пише „Luigi Galvani (1737–1798)". Молим те да ми објасниш о коме је реч?

ЗДРАВКО МИЛОВАНОВИЋ
78335 Бронзани Мајдан

Луиђи Галвани, италијански лекар и природњак, професор анатомије и практичне медицине у Болоњи, пронашао је 1789, а две године касније и објавио такозвани галвански електрицитет и на-

звао га „животињским магнетизмом". Откривши експериментима да се препарирани жабљи батаци трзају ако се додирују металним луком, Галвани је утврдио да је у питању струјни удар, што га је подстакло на проучавање електричне енергије. Како је био један од пионира на пољу истраживања електричне енергије, његовим именом назване су истосмерне електричне струје и разни електрични процеси и апарати, као галванизација, галваноакустика, галванохромија, галванометар итд. По њему се и такозвана сува батерија коју стављамо у џепну лампу, транзистор и сличне апарате назива галванска батерија.

ХИМНА НИЈЕ САМО ОД РЕЧИ

Чујем и читам последњих месеци да неко хоће да мења нашу химну. Ја имам седамнаест година и досад сам често устајао и певао химну. Кад кажем да сам певао то значи да знам речи. Мени су те речи лепе. Сада би хтели да смисле нове лепше речи и лепшу музику. Зашто да поново учим речи неке нове химне. И не само ја. Безброј пута сам гледао наше кошаркаше, рукометаше, ватерполисте и друге спортисте како певају на победничком постољу. Ако променимо химну и они би морали да уче нове речи, а док их науче неко време можда не би ни певали. А можда би некад и погрешили и почели да певају „Хеј Словени..." јер су тако навикли. Ја сам размишљао о томе шта фали овим речима и распитивао се код другара. И знате шта, многи и не знају речи читаве химне, а устајали су кад је чују заједно са мном и ништа мање нису били поносни од мене. Химна је нешто више од речи. Нешто што се воли и памти. Не знају речи али их химна подиже на ноге.

Мени је наша химна много лепа и ако се мој глас важи не бих је мењао због речи.

ЗЛАТКО ПАВЛОВИЋ
Булевар револуције 36
11000 Београд

МУЧИ МЕ ЈЕДНА РЕЧ

Чуо сам реч прћија, али не знам шта она значи. Молим те да је објасниш.

ЗДРАВКО ГАЛИЋ
22421 Буђановци

Прћија је реч грчког порекла и значи мираз, имовина коју девојка, кад се удаје, доноси младожењи. Друго значење је баштина: „Зла под небом што су сваколика, човјеку су прћија на земљи", гласи један Његошев стих. Прћија је и оно што неко у породичној задрузи поседује као личну имовину.

ДА ЛИ ЈЕ ЗАО ДУХ У ДИВЉЕМ ОГЊУ

Мој деда, шумар у пензији, причао ми је да је понекад ноћу виђао изнад мочвара чудне језике пламена који су се кретали као живи. Он тврди да су то душе умрлих, а ја му не верујем ни једно ни друго: како да ватра гори на води? Наравно, не прихватам ни његово објашњење ове мистичне појаве. Да ли сам у праву и да ли мој деда претерује?

МИРОСАНКА ТРИВИЋ
23328 Црна Бара

У праву сте и ти и деда, али само делимично. Ево зашто: понекад ноћу над мочварним водама заиста може да се види палуцање бледих пламичака, висине до 15 центиметара. Дакле, деда је нај-

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Габријела Милер, Штросмајерова 30, 56230 Вуковар – има 12 година, сакупља поштанске марке.

Саша Симовић, Париске комуне 5, 81000 Титоград – има 16 година, воли рок и диско музику.

Фахрудин Ескић, 10. херцеговачке бригаде 5, 71000 Сарајево – има 17 година, одговара на свако писмо.

Божена Хуњак, Славка Колара 12, 43260 Крижевци – сакупља постере, значке, плоче и хемијске оловке, воли музику и спорт.

Јадранка Терзић, Ливањска 42, 71000 Сарајево – има 11 година, сакупља салвете, постере и разгледнице, воли гимнастику и музику.

вероватније видео тајанствени огањ над неком мочваром. Али, ова необична појава још није потпуно испитана. Сматра се да настаје кад се барски гас (мешавина метана, угљен-диоксида и азота) запали сам од себе и блесне у тами. Овај пламен у народу се назива дивљи огањ, светлост луталица или варљива светлост. Лутање пламичака воденом површином сигурно је оптичка варка, јер се један пламени језик гаси, а други пали, што посматрачу делује као да се ватра креће. Дивљи огањ је одувек изазивао чуђење и страх, што је, због његове необјашњивости и мистичности, код многих народа повод празноверју. Најчешће се верује да се у пламену јављају душе умрлих, нарочито утопљеника и зли духови. Такође се верује да је светлост луталица предзнак нечије смрти или несреће. Наравно, хемијски спојеви који се јављају у природи и појаве изазване њима немају никакве стварне везе са празноверицом и објашњењем твог деде.

ПТИЦА ДОБИЛА ИМЕ ПО КЉУНУ

Недавно сам на бору видео црвенкасту птицу мало већу од врапца. Изненадио ме њен кљун: није прав као код већине птица, већ су му врхови укрштени и савијени у страну. Занима ме како се ова птица зове.

РАТОМИР ИВАНОВИЋ
84220 Жабљак

Видео си мужјака крстокљуна, певачицу из породице зеба, и то у њеном правом станишту. Ова тамноцрвена или ружичаста птица, житељ хладних подручја северне

хемисфере, живи углавном у црногорским шумама. Својим посебним кљуном вешто отвара шишарке и из њих вади семенке. Тај кљун, по грађи и облику готово јединствен у птичјем свету, изузетно је јак и као клешта дроби и најтврђе семенке четинара. Због укрштеног горњег и доњег дела кљуна ова све ређа птица, дугачка до 17 центиметара, добила је име крстокљун.

Код нас живи у четинарским шумама, где се гнезди не само лети већ и зими кад снег почне да копни, а дрвеће још није озеленело. Тада леже своје птиће.

ЧОВЕК СВЕ ДУЖЕ РОНИ

Колико човек може да издржи под водом без ронилачке опреме?

ЕЛЕОНОРА БОШЊАК
Западни виногради 248
24000 Суботица

Човек је ронио још у прадавно доба, у почетку без икаквих помоћних справа, а касније са све савршенијом техничком опремом. Иако човек не може дуго да борави под водом, постоје подаци да су појединци и без ронилачке опреме успели да остану под водом доста дуго. Забележено је да је 1886. године енглески пливач Фини издржао, истина у топлој води, 4 минута и 29 секунди. Године 1839. Аустралијанац Римон рони 4 минута и 35 секунди. Његова подвиг надмашио је Американац Инок који је под водом био готово пет минута – 4 минута и 46 секунди! Чувени ловци на бисере Далеког истока могу да допру на дубину од готово 40 метара и да се у води задрже до 80 секунди, да би затим изронили и после краткотрајног одмора од минут-два враћали се дну. Слично раде и ловци на сунђере на обалама Средоземног мора, Флориде и Бахамских острва, који тело пре роњења намажу уљем, а уши зачепе памуком натопљеним уљем. Јапанке из племена Ама са острва Хекура, које лове рибу и ваде шкољке, зароне голе до 20 пута на сат или 60-90 пута на дан, остајући у води сваки пут по минут и по.

Први писани подаци о роњењу, наравно без икакве опреме, налазе се у 16. певању Хомерове „Илијаде". Као и данас, рониоце су и у старом веку користили за диверзантске акције.

Човек је вековима маштао о справи помоћу које ће безбедно да зарони и у којој ће моћи да дише као на сувом. Тек 1595. објављено је дело са нацртима такозваног ронилачког звона, што се сматра револуционарним проналаском. Творац ове замисли је наш човек, Шибенчанин Фаусто Врачић.

КЉУЧ ЗА СВАКУ БРАВУ

Чуо сам за реч „расковник", али не знам шта значи. Молим те да је објасниш.

ДАНИЛО ЗАРУБИЦА
81210 Колашин

У свом Рјечнику Вук Стефановић Караџић је „расковник" објаснио овако: „некаква (може бити измишљена) трава за коју се мисли да се од ње (кад се њоме дохвати) свака брава и сваки други заклоп отвори сам од себе. Ову траву желе особито они који траже у земљи новаца, јер кажу да су они, особито гдје их је мно-

го, тако затворени да се без ње не могу отворити и извадити. Приповиједа се у Земуну да је ондашњи један трговац, желећи такову траву наћи, некакву бабу метнуо у букагије (окове), па је пустио ноћу да иде по ливади: па као гдје би се букагије саме од себе отвориле, ондје мора бити расковник".

Надахнут чудесном моћи расковника, песник Бранко Миљковић (1934–1961) написао је истоимену симболичку песму.

Обијачи не чувају кључе и не знају за расковник. Кад треба отворити туђу браву они се уздају у свој калауз.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Виб, Владимир Стефановић, Вера Смиљанић, Диего Варагић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваjдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

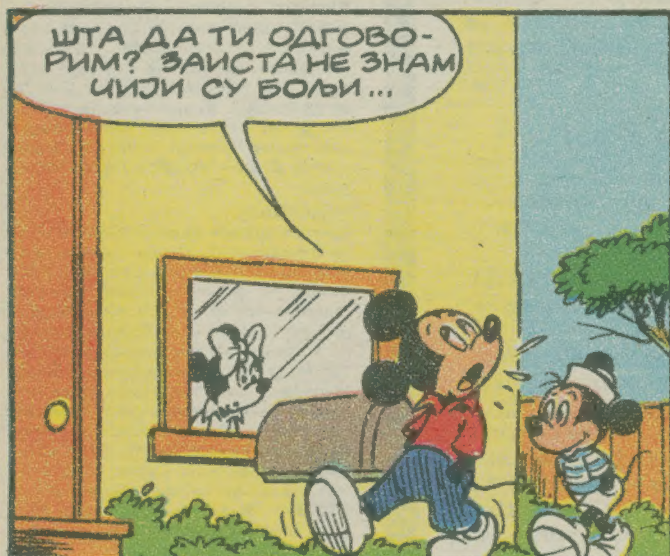
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

МИКО, ПИТАЈ МЕ КО ПРАВИ БОЉЕ КОЛАЧЕ, МИНИ ИЛИ БЕЛКА?

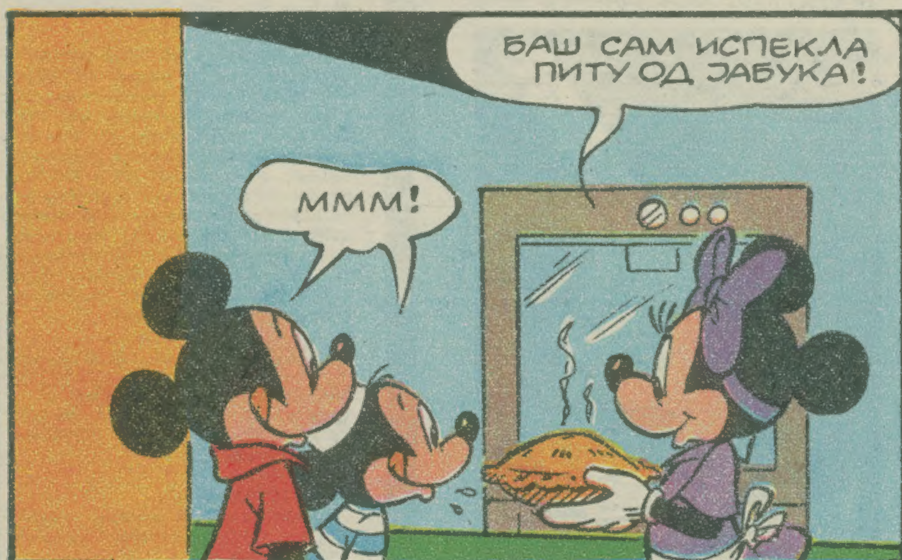

И ПАЗИ, ВИЧИ ШТО ЈАЧЕ МОЖЕШ!

КО ПРАВИ БОЉЕ КОЛАЧЕ, УЈНА МИНИ ИЛИ ТЕТКА БЕЛКА?

ШТА ДА ТИ ОДГОВОРИМ? ЗАИСТА НЕ ЗНАМ ЧИЈИ СУ БОЉИ...

...МИНИНИ ИЛИ БЕЛКИНИ!

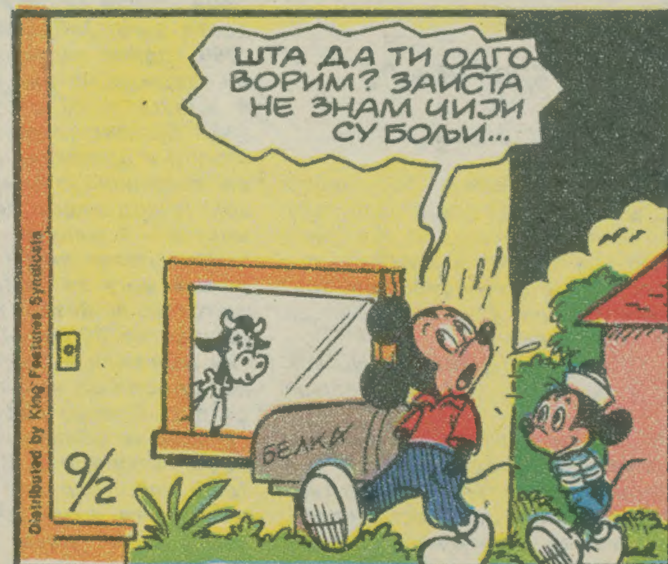

МОМЦИ, НЕ ДОВИКУЈТЕ СЕ ВЕЋ ДОЂИТЕ ОВАМО!

БАШ САМ ИСПЕКЛА ПИТУ ОД ЈАБУКА!
МММ!

ДИВНО!
ФАНТАСТИЧНО!

ЈЕ Л' БОЉА ОД БЕЛКИНЕ?
©1984 Walt Disney Productions All Rights Reserved

ТО ЋЕМО ТИ ТЕК ЈАВИТИ!

ШТА ДА ТИ ОДГОВОРИМ? ЗАИСТА НЕ ЗНАМ ЧИЈИ СУ БОЉИ...
БЕЛКА
9/2
Distributed by King Features Syndicate